

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten ja lausuntojen hyödynnettävyystudkimus

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu
Konserni
39/2011

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

ALEKSI IMMONEN

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemyksen ja lausuntojen hyödynnettävyydestutkimus

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu

Konserni

39/2011

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
Aleksi Immonen		Joulukuu 2011	
		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten ja lausuntojen hyödynnettävyystutkimus			
Tiivistelmä Referat Abstract			
Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa työ- ja elinkeinoministeriön Toimialapalvelun julkaisemien toimialapäälliköiden lausuntojen ja Rahoitusnäkemys-julkaisun laatu ja hyödynnettävyys. Tutkimuksen aikana toteutettiin kaksi eri kyselyä, joista ensimmäinen käsitteli vain Rahoitusnäkemys-julkaisua ja se suunnattiin vain ulkoisille asiakkaille. Toinen kyselytutkimus suunnattiin ELY-keskuksille ja siinä kysyttiin toimialapäälliköiden lausunnoista sekä Rahoitusnäkemys-julkaisusta. Lisäksi tutkimuksessa käsiteltiin tilastoaineistoa sekä tehtiin haastatteluita liittyen lausuntomenettelyyn. Tutkimuksen viime käden tavoitteena on toimia apuvälineenä lausuntojen ja Rahoitusnäkemys-julkaisun jatkokehityksessä tarjoamalla suosituksia ja kehittämisehdotuksia saatuihin tutkimustuloksiin perustuen. Tulokset osoittavat, että lausuntojen ja Rahoitusnäkemys-julkaisun laatu ja hyödynnettävyys ovat yleisesti hyvällä tasolla ja tulokset ovat pysyneet lähes samoina vuoden 2005 tutkimukseen verrattaessa. Lausuntomenettelyn tuoma lisäarvo sai tässä tutkimuksessa arvosanaksi kouluarvosana-asteikolla 7.52, joka on hieman parempi kuin vuonna 2005 saatu arvosana 7,41. Lausuntojen hyödyllisyys sai melko korkeat arvosanat. Varsinkin isoissa hankkeissa (8,57), tukena omalle päätöksenteolle (8,3) ja riskipitoisissa hankkeissa (8,24) lausunnot koetaan todella hyödyllisiksi. Tutkimuksessa selvitettiin myös vastaajien näkemyksiä lausuntomenettelyn kehittämiseen. Lausuntomenettelyn laajentaminen koskemaan muitakin rahoitustyyppejä sai kannatusta ja maa- ja metsätalousministeriön rahoittamat hankkeet koettiin parhaiten lausuntomenettelyyn sopiviksi maakunnan kehittämisrahoituksen ohella. Rahoitusnäkemys-julkaisu on vastaajien mielestä toimiva julkaisu, mutta koska se on ollut vapaasti saatavilla vasta vuodesta 2010 ovat latausmäärät vielä todella alhaiset (noin 300 latausta kuukaudessa). ELY-keskuksissa koetaan Rahoitusnäkemysten tuoma lisäarvo parempana (8,1), kuin ulkoisten asiakkaiden keskuudessa (7,91). Tulosten mukaan Rahoitusnäkemys-julkaisua käytetään eniten rahoitushankkeiden valmistelussa ja se täydentää hyvin toimialaraportteja. Tutkimustuloksiin pohjautuen raportissa on pyritty hahmottamaan lausuntojen ja Rahoitusnäkemysten käyttäjien haluamia uudistuksia molempiin palveluihin sekä esitetty kehittämisehdotuksia Toimialapalvelun tulevaan kehitystyöhön. Kehittämisehdotukset jakautuvat lausuntojen osalta asiantuntijatyöskentelyyn- ja lausuntomenettelyyn liittyviin sekä lausuntomenettelyn- ja lausuntojen jakelun laajentamiseen liittyviin toimenpiteisiin. Rahoitusnäkemysten osalta kehittämis-ehdotukset jakautuvat pääosin sisällöllisiin uudistuksiin.			
Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: Tieto-osasto/Esa Tikkanen, puh. 050 0405459			
Asiasanat Nyckelord Key words			
rahoitusnäkemysket, lausunnot, toimialapäälliköt, asiantuntijatyöskentely, Toimialapalvelu, laatu, hyödynnettävyys			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-581-3	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	Hinta Pris Price
104		Suomi, finska, finnish	22 €
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Esipuhe

Työ- ja elinkeinoministeriön Toimialapalvelun tehtävänä on pk-sektoriin keskittyvän toimialatiedon ja sen hyödynnettävyyden lisääminen mm. ELY-keskuksissa sekä pk-yrityksissä ja näiden eri sidosryhmissä. Tätä toimialatietoa lisätään erityisesti toimialaraporteilla ja niitä tukevalla Rahoitusnäkemys-julkaisulla, jota käsitellään tässä tutkimuksessa. Molempien julkaisujen laatimisesta vastaavat toimialapäälliköt. Keskeinen osa Toimialapalvelua on myös lausuntomenettelyprosessi, jossa toimialapäällikkö ottaa lausunnon muodossa kantaa siihen, että tulisiko yritykselle myöntää kehittämisavustusta investointeihin.

Rahoitusnäkemymiä ja toimialapäällikköiden lausuntoja sekä niihin liittyviä palveluita pyritään kehittämään jatkuvasti vastaamaan entistä paremmin käyttäjiensä tarpeita. Asiakaslähtöisessä kehitystyössä on pyritty systemaattisesti kartoittamaan käyttäjien laatu- ja hyödynnettävyyssarvioita ja määrittämään Toimialapalvelun kehittämistarpeet tältä pohjalta. Edellisen kerran toimialapäällikköiden lausuntojen ja rahoitusnäkemysten käyttöä on tutkittu vuonna 2005.

Tutkimuksen tavoitteena on määrittää toimialapäällikköiden lausuntojen ja rahoitusnäkemysten nykyinen laatutaso, hyödynnettävyys ja kokonaiskehittämistarve. Tutkimuksen tulokset perustuvat kahteen kyselytutkimukseen, haastatteluihin sekä tilastoaineiston analyysiin.

Tutkimustieto eri käyttäjäryhmien mielipiteistä ja kokemuksista on arvokasta molempien tuotteiden ja niihin nivoutuneiden palveluiden jatkokehityksen kannalta. Erityisesti tutkimustieto auttaa suunnittelemaan ja toteuttamaan niitä muutoksia, joiden pohjalta toimialapäällikköiden lausunnoista ja rahoitusnäkemyksistä pystytään rakentamaan entistäkin paremmin Toimialapalvelun sekä työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteita tukeva informaatiopalvelu. Tutkimustulosten pohjalta esitetään kehitysehdotuksia Rahoitusnäkemys-julkaisuun sekä toimialapäällikköiden lausuntoihin.

Tutkimuksen on laatinut yliopistoharjoittelija Aleksi Immonen Turun kauppakorkeakoulusta. Työn ohjaajana on toiminut neuvotteleva virkamies Esa Tikkanen työ- ja elinkeinoministeriön elinkeinopolitiikan koordinaatio ja erityisrahoitusryhmästä.

Sisältö

Esipuhe.....	5
1 Johdanto.....	11
1.1 Tutkimuksen tausta	11
1.1.1 TEM Toimialapalvelu ja toimialapäälliköiden rahoitusnäkemykset ja lausunnot	11
1.1.2 Aikaisemmat tutkimukset.....	13
1.1.3 Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet.....	14
1.1.4 Tutkimuksen toteutus.....	14
2 Rahoitusnäkemysten laatu- ja hyödynnettävyys ulkoisille asiakkaille.....	16
2.1 Rahoitusnäkemysten kattavuus ja julkinen rahoitus	16
2.2 Käyttäjärühmät ja vastaajien taustatiedot.....	19
2.2.1 Ulkoisten vastaajien asiakastyypit.....	20
2.2.2 Ulkoisten vastaajien työtehtävät.....	20
2.2.3 Rahoitusnäkemyskysymyksiin tutustuminen.....	21
2.3 Rahoitusnäkemysten laatu ja hyödynnettävyys ulkoisille asiakkaille	22
2.3.1 Rahoitusnäkemysten eri osioiden hyödyllisyys	22
2.3.2 Rahoitusnäkemysten lisäarvo.....	22
2.3.3 Rahoitusnäkemysten hyödyntäminen rahoitushankkeissa.....	23
2.3.4 Rahoitusnäkemysten sisällön kehittämistarve	24
2.4 Muut arvioinnin kohteet.....	24
2.4.1 Julkaisuaikakohta.....	24
2.4.2 Rahoitusnäkemysten lisä toimialaraportteihin.....	24
2.4.3 Suositeltavuus.....	25
3 Rahoitusnäkemysten ja lausuntojen hyödynnettävyys sisäisille asiakkaille	26
3.1 Käyttäjärühmät ja vastaajien taustatiedot ELY-keskuksittain.....	26
3.1.2 Vastaajien työtehtävät ELY-keskuksissa	27
3.1.3 Rahoitusnäkemyskysymyksiin tutustuminen ELY-keskuksissa.....	28
3.2 Rahoitusnäkemysten arviointi ELY-keskuksissa	28
3.2.1 Sisällön kehitys	28
3.2.2 Lisäarvo työn kannalta	29
3.2.3 Rahoitushankkeet, joissa hyödynnetään rahoitusnäkemyskysymyksiä.....	30
3.2.4 Rahoitusnäkemysten kattavuus.....	31

3.3	Muut arvioinnin kohteet ELY-keskuksissa.....	31
3.3.1	Julkaisuajankohta.....	31
3.3.2	Suosittelavuus	31
3.4	Lausuntojen menettelytapaohjeen sekä lausuntojen arviointi ELY-keskuksissa.....	32
3.4.1	Yritysten rahoitushankkeet ja lausunnot vuosilta 2005–2010	32
3.4.2	Tutkimuksen rahoitushankkeiden määrät sekä tutkimusmetodi	33
3.4.2	Lausuntomenettelyn toimivuus.....	37
3.4.3	Lausuntojen hyödynnettävyys	44
3.5	Asiantuntijatyöskentely	48
3.5.1	Toimialapäällikkökontaktit henkilöittäin	48
3.5.2	Toimialapäällikköpalveluista tiedottaminen.....	49
3.5.3	Toimialapäällikön työskentelyn laatu.....	49
3.5.4	Yhteistyön sujuvuus toimialapäällikön kanssa	50
3.5.5	Asiantuntijatapaaminen.....	51
3.5.6	Asiantuntija- ja tietopalvelumuotojen hyödyntäminen.....	51
3.5.7	Neuvontatyön lisääminen	52
3.5.8	Asiantuntijatyöskentelyn tuoma lisäarvo.....	53
3.6	Lausuntomenettelyn laajentaminen	54
3.6.1	Hankkeiden rahoitus	54
3.6.2	Tukimuodot	54
3.6.3	Lausuntojen jakelun laajentaminen muihin TEM alaisiin laitoksiin ja virastoihin.....	56
3.6.4	Lausuntomenettelyn laajentaminen ulkopuolisiin toimijoihin.....	56
4	Haastattelut	58
4.1	Tulokset	58
4.1.1	Lausuntomenettelyiden tavoitteiden tiedostaminen.....	58
4.1.2	Lausuntomenettelyn laajentaminen muihin rahoitusmuotoihin	59
4.1.3	Lausuntomenettelyn kehittäminen	60
4.1.4	Lausuntojen merkitys rahoituspäätösten kannalta.....	61
4.1.5	Lausuntojen merkitys ELY-keskusten hankkeiden käsittelijöiden työnlaadun parantajana	61
4.1.6	Lausuntojen tarpeellisuus.....	62
4.1.7	Lausuntojen kehittäminen	62
4.1.8	Lausuntojen jakelun laajentaminen	63
4.1.9	Asiantuntijatapaamiset.....	64

5	Johtopäätökset ja suositukset	65
5.1	Rahoitusnäkemysten uudistaminen.....	65
5.1.1	Kehittämisehdotukset rahoitusnäkemysten sisällöillisille uudistuksille	65
5.1.2	Avoimien vastausten kehittämisehdotukset rahoitusnäkemysten sisällöillisille uudistuksille	66
5.1.3	Rahoitusnäkemysten muut kehittämistoimet	66
5.1.4	Yhteenveto kehittämisehdotuksista	67
5.2	Toimialapäälliköiden lausuntomenettelyn uudistaminen.....	67
5.2.1	Asiantuntijatyöskentely.....	67
5.2.2	Lausuntoraja.....	68
5.2.3	Lausuntomenettely laajentaminen	71
5.2.4	Lausuntojen jakelun laajentaminen	72
5.2.5	Muut kehittämistoimet	72
6	Yhteenveto	73
Liite 1	Luettelo suosituksista.....	76
Liite 2	Yhteenvetoraportti (ELY-keskukset)	78
Liite 3	Yhteenvetoraportti (ulkoiset asiakkaat).....	94
Liite 4	Haastattelurunko	99
Liite 5	Lausuntopohja	100
Liite 6	Tukialuekartta.....	101
Liite 7	Aineiston toimialakoodit.....	102

1 Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta

1.1.1 TEM Toimialapalvelu ja toimialapäälliköiden rahoitusnäkemykset ja lausunnot

TEM Toimialapalvelu on työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijatoiminto, joka kokoaa, analysoi ja välittää relevanttia tietoa tulevaisuusorientoituneesti toimintaympäristöstä yritysten ja toimijoiden päätöksenteon pohjaksi. Toiminnan tavoitteena on yritysten menestyminen, kasvu ja kansainvälistyminen. Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemyksien ja lausuntojen sekä muiden Toimialapalvelun julkaisujen ja palveluiden tavoitteena on muodostaa kattava ja hyvin hyödynnettävä kokonaisuus julkisen rahoituksen suuntaamisen sekä ennakkoinnin tueksi.

Toimialapäälliköt laativat vuosittain omalta vastuualueeltaan rahoitusnäkemyksen sekä antavat lausuntoja merkittäviin ELY-keskusten käsittelemiin yritysten kehittämisavustushankkeisiin.

1.1.1.1 TOIMIALAPÄÄLLIKÖIDEN RAHOITUSNÄKEMYKSET

Rahoitusnäkemykset on toimialapäälliköiden kokoama näkemys eri pk-toimialojen tilanteesta ja yrityshankkeiden käsittelyä ja päätöksentekoa avustava julkaisu. Julkaisun pääasiallisena tehtävänä on toimia Toimialapalvelun tuottamien toimialaraporttien tukena, kun ELY-keskukset suuntaavat yritystoiminnan tukia ja kehittämistä.

Rahoitusnäkemykset -julkaisua on laadittu vuodesta 1996 lähtien viranomaiskäyttöön, mutta vasta vuodesta 2010 alkaen se on ollut kaikille vapaasti saatavilla toimialapalvelu.fi -sivustolta. Täten julkaisun käyttö ulkopuolisissa asiakasryhmissä on vielä vähäistä. Julkaisun kuukausittaiset latausmäärät 2011 tammikuusta 2011 kesäkuuhun olivat keskimäärin noin 300 kappaletta. Toimialaraporttien latausmäärät ovat puolestaan kuukausittain 7000–8000 kpl, jotka ovat olleet vapaasti saatavilla jo vuodesta 2005 alkaen. Suuri ero Rahoitusnäkemyksien ja Toimialaraporttien latausmäärissä johtuu varmasti suurilta osin Rahoitusnäkemykset -lyhyestä vapaasta saatavuudesta julkaisuna. Rahoitusnäkemykset julkaistaan alkuvuodesta vuosittain. Tavoitteena julkaisulla on saada laajempi hyödynnettävyys julkisen rahoituksen suuntaamisessa.

1.1.1.2 RAHOITUSNÄKEMYSTEN SISÄLTÖ JA NIIDEN KATTAVUUS

Toimialapäälliköt vastaavat Rahoitusnäkemykset -julkaisun sisällöstä ja ottavat siinä kantaa oman toimialansa yleiseen kehitykseen, suhdannenäkymiin, myönnetyihin tukiin ja rahoitukseen. Julkaisussa on tiedot TEM:n, ELY-keskusten,

maa- ja metsätalousministeriön sekä Finnveran myönnettyistä tuki- ja rahoitusmääristä toimialoittain.

Liitteenä on mukana myös TEKES:in tukimäärät. Vuoden 2011 Rahoitusnäkemyksissä oli mukana uutena osana Finnveran rahoitustiedot. Aikaisemmissa julkaisuissa mukana olleet työvoiman kohtaantotiedot jätettiin tällä kertaa pois.

Kevään 2011 Rahoitusnäkemykset koostui 11 eri toimialaa käsittelevästä luvusta ja johdannosta. Johdannossa tarkasteltiin talouden yleistä kehitystä ja suhdannenäkymiä sekä toimialapääalliköiden rahoitusnäkemysten kattavuutta ja julkista rahoitusta. Toimialat keväällä 2011 olivat:

Bioenergia-ala

Elintarviketeollisuus

Kaivosala

Kivenjalostus

Kone- ja laitteollisuus

Puutuoteteollisuus

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus

Liike-elämän palvelut

Majoitus- ja ravitsemistoiminta

Matkailun ohjelmalvelut

Sosiaalipalvelut

1.1.1.3. LAUSUNTOMENETTELY JA LAUSUNNOT

Lausuntomenettely on prosessi, jossa toimialapääallikkö toimialansa asiantuntija ottaa lausunnon muodossa kantaa siihen, että tulisiko yritykselle myöntää kehittämisavustusta investointeihin vai ei. Se on osa yrityksen kehittämisavustusprosessia, joka on määritelty lakiin ja asetuksiin perustuvassa yrityksen kehittämisavustusta ohjeistavassa nk. käsikirjassa. Käsikirjan mukaan:

”ELY-keskuksen täytyy lähettää toimialapääallikölle kopio hakemuksesta sekä muista tarvittavista asiakirjoista mikäli investointihankkeen kustannusarvio on yli 1 200 000 euroa (hakijan esittämä arvio). Hakijan esittämän kustannusarvion mukaan yli 1 200 000 euron investointihankkeen osalta toimialapääallikön täytyy ELY-keskuksen pyynnöstä antaa aina erillinen lausunto, joka liitetään hakemusasiakirjoihin.”

Hankkeen käsittelijän tulee siis pyytää lausunto toimialapääallikolta mikäli investointihankkeen kustannusarvio on yli 1,2 miljoonaa euroa.

Lausunnon antamisen lisäksi toimialapääallikkö tekee yleensä myös vierailun hankkeen käsittelijän kanssa lausunnon kohteena olevaan yritykseen.

Toimialapääallikkö ottaa lausunnossa kantaa hankkeen markkinatilanteeseen ja näkymiin, kilpailu- ja kapasiteettitilanteeseen, alan ja hankkeen teknologiaan sekä hankkeen tukemista tai hylkäämistä puoltaviin tekijöihin. Lausunto on yleensä noin kolmisivuinen kompakti tietopaketti hankkeesta. Lausunto on suositus eikä se velvoita rahoituksen päättäjää. Tämän tutkimuksen kappaleessa 3.4.2 tutkitaan tarkemmin lausunnon vaikutusta rahoituspäätökseen.

Lausuntomenettelyn ja toimialapäälliköiden lausuntojen hyödyntämisen tavoitteena on:

- Välttää alan ylikapasiteetin rahoittaminen
- Minimoida kilpailua vääristävät vaikutukset
- Lisätä uuden teknologian käyttöön ottoa alalla
- Rahoituksen kohentaminen alan kannalta keskeisiin kehittämiskohteisiin.

Lausuntomenettely tukee myös toimialapäälliköiden valtakunnallisista asiantuntijuutta, sillä menettelytavan kautta he näkevät koko toimialan tilanteen ja kehityksen. Lausuntomenettely helpottaa lisäksi julkisen rahoituksen säätelyä ja ohjaamista. Viime vuosina toimialapäälliköt ovat antaneet lausuntoja n. 40-50 kappaletta vuosittain. Lausuntojen määrät vaihtelevat toimialapäälliköiden vastuualueittain, ja niiden ne määrät riippuvat myös yleisestä suhdannetilanteesta sekä ELY-keskusten julkisten rahojen suuntaamisesta.

Toimialapäälliköitä on tällä hetkellä 10 seuraavilta toimialoilta:

- Elintarviketeollisuus
- Sähkö- ja elektroniikkateollisuus
- Kone- ja laitteollisuus
- Majoitustoiminta
- Matkailun ohjelmapalvelut
- Puutuoteteollisuus
- PK-bioenergia
- Mineraaliteollisuus
- Sosiaalipalvelut
- Liike-elämän palvelut

1.1.2 Aikaisemmat tutkimukset

Toimialapäälliköiden lausunnoista ja asiantuntijatyöskentelystä on tehty monia selvityksiä 2000-luvulla.

Pia Mustajoen vuosina 1999–2001 tekemässä markkinoinnin pro gradu -tutkielmassa, *Asiakastyytyväisyys julkisen sektorin palveluissa*, tutkittiin yleisesti asiakastyytyväisyyttä KTM Toimialapalvelun tarjoamiin palveluihin. Tutkimuksessa tulkittiin myös suppeasti tyytyväisyyttä lausuntomenettelyyn.

Tuomas Koskiniemi toteutti vuonna 2001 yleistyyppisen selvityksen toimialapäälliköiden ja -asiantuntijoiden hyödynnettävyydestä ja laadusta, jossa yhtenä osa-alueena tutkittiin toimialapäälliköiden ja -asiantuntijoiden tekemien lausuntojen laatua ja hyväksikäyttöä.

Tätä täydensi Saara Hannuksen suppea kyselytutkimus toimiala-asiantuntijoiden työskentelyn ja yhteistyön kehittämisestä kesällä 2004. Kyselyssä tutkittiin myös tyytyväisyyttä lausuntomenettelyyn ja lausuntojen sisältöön sekä kerättiin kehittämisohdotuksia. Kyselyn pääasiallisena tarkoituksena oli selvittää mahdollisuuksia yhteistyön kehittämiseksi Finnveran, KTM:n, TE-keskusten ja TEKESIN kanssa.

Kyselyssä tutkittiin myös tyytyväisyyttä lausuntomenettelyyn ja lausuntojen sisältöön sekä kerättiin kehittämisehdotuksia.

Kesällä 2005 Eeva Järvinen teki yksityiskohtaisemman toimialapäälliköiden ja -asiantuntijoiden lausuntojen hyödynnettävyys- ja vaikuttavuusselvityksen. Tutkimuksen pääpaino oli toimialapäälliköiden ja -asiantuntijoiden lausuntojen ja asiantuntijatyöskentelyn hyödynnettävyydessä, mutta selvityksessä tarkasteltiin myös suppeasti Rahoitusnäkemymiä. Tutkimuksesta suuri osa koostui tilastoaineiston tarkastelusta ja mittaamisesta. Eeva Järvisen tutkimustuloksia tullaan vertailemaan ja analysoimaan tässäkin tutkimuksessa. Tämä tutkimus julkaistiin myös KTM:n julkaisusarjassa; Monisteita 2/2005.

1.1.3 Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on mitata toimialapäälliköiden lausuntojen ja rahoitusnäkemysten koettu laatu. Tavoitteena on myös pohtia ja selvittää, mitkä mahdolliset tulevaisuuden uudistukset asiakkaat kokisivat hyödyllisimmiksi, ja mitkä tukisivat parhaiten lausuntojen ja rahoitusnäkemysten tarkoitusta.

Tutkimus huomioi rahoitusnäkemysten osalta myös ulkoiset asiakkaat ja lausuntojen osalta muun ELY-keskusten henkilöstön. Tämä antaa mahdollisuuksia entistä selkeämpiin vertailuihin eri käyttäjäryhmien laatukokemusten välillä. Tutkimusongelmiksi voidaan muodostaa seuraavat kysymykset:

- Mikä on lausuntojen, rahoitusnäkemysten ja asiantuntijatyöskentelyn tämän hetkinen koettu laatu?
- Kuinka hyödyllisiksi lausunnot, rahoitusnäkemykset ja asiantuntijatyöskentely koetaan ja miten niitä hyödynnetään?
- Kuinka hyödylliseksi toimialapäälliköiden hankemenettely koetaan?
- Miten edellä mainitut kohdat ovat kehittyneet vuoteen 2005 verrattuna?
- Tulisiko hankesuuruutta muuttaa ja tulisiko lausuntojen kohderyhmää laajentaa koskemaan myös muita hanketyyppejä?
- Löytyykö lausunto kaikista niistä hankkeista, joista se olisi pitänyt pyytää?

Tutkimusraportti pyrkii vastaamaan edellä mainittuihin kysymyksiin analysoimalla ja pohtimalla myös niiden taustalla olevia mahdollisia syitä ja vaikuttajia. Tutkimuksen tavoitteena on antaa suosituksia kehittää toimialapäälliköiden lausuntojen ja rahoitusnäkemysten sekä niihin sidottujen palveluiden asiakaslähtöiseen kehitystyöhön.

1.1.4 Tutkimuksen toteutus

Tutkimustiedon hankinnassa käytettiin kahta eri internet-pohjaista kyselytutkimusta. Ensimmäinen kysely suunnattiin vain Rahoitusnäkemykset-julkaisun ulkoisille käyttäjille, ja se sisälsi 10 kysymystä Rahoitusnäkemyksistä. Kysely julkaistiin temtoimialapalvelu.fi sivustolla, TEM:n intranetissä ja se lähetettiin

erikseen sähköpostilla temtoimialapalvelu.fi -sivuston kävijöille sekä ELY-keskusten koulutushenkilöille.

Toinen kysely kohdistettiin toimialapäälliköiden lausuntojen ja rahoitusnäkemysten käyttäjille ELY-keskuksissa eli ns. sisäisille asiakkaille. Kysely sisälsi yhteensä 35 kysymystä Rahoitusnäkemyksistä, toimialapäälliköiden lausunnoista sekä asiantuntijatyöskentelystä. Kyselylomake lähetettiin ELY-keskusten vastualueiden johtajille, ylijohdajille sekä viestintäjohtajille ja heitä pyydettiin välittämään kysely kaikille hankkeiden käsittelijöille.

Lisäksi kyselytutkimuksessa hyödynnettiin tutkimustiedon hankinnassa haastatteluita sekä yritys- ja Tuki-2000 tietojärjestelmiä. Selvityksen aikana haastateltiin 12 henkilöä TEM:stä, ELY-keskuksista ja Finnverasta. Haastattelut sisälsivät yhteensä yhdeksän kysymystä toimialapäälliköiden lausuntomenettelystä ja lausunnoista. Tarkoituksena oli selvittää tarkemmin kyselytutkimuksen alustavien tulosten antamia viitteitä ja saada laajempi näkemys lausuntojen nykytilanteesta ja laajentamisesta. Haastatteluissa käytettiin liitteenä olevaa haastattelulomaketta ja se toteutettiin puhelimitse.

Kaikki tutkimusta varten tarvittavat tilastotiedot hankittiin YRTTI- ja TUKI-2000 tietojärjestelmillä. Lisäksi suurin osa toimialapäälliköistä lähetti lähes kaikki laatimansa lausunnot tutkittaviksi.

Kyselyiden vastausaika oli 31.5.-15.6.2011, ja vastauksia tuli yhteensä 84 kpl. Kyselyyn vastaaminen tapahtui www-linkin kautta. Lisäksi osa vastauksista saatiin avointen linkkien välityksellä temtoimialapalvelu.fi -sivuston ja TEM:n intranetissä esitetyn tiedotteen kautta. Kyselyn saatteessa ilmoitettiin vastauksien luottamuksellisuus. Haastattelut toteutettiin 15.6 - 29.6.11 välisenä aikana, ja haastatteluita tehtiin yhteensä 12 kpl.

Kyselyn tulokset rekisteröityivät automaattisesti Digium Enterprise 3 -kyselyohjelmistoon, jossa niistä tehtiin suodatuksia ja graafeja avustamaan analyysiä. Tutkimusraportin kaaviot räätälöitiin ulkoasultaan erikseen Microsoft Excelillä.

2 Rahoitusnäkemysten laatu- ja hyödynnettävyys ulkoisille asiakkaille

Luvussa käydään läpi kesäkuussa 2011 toteutetun kyselyn tulokset. Kysely on ensimmäinen tutkimusta varten tehdystä kahdesta kyselystä, ja se suunnattiin Rahoitusnäkemysten ulkoisille asiakkaille. Luvun alussa tarkastellaan yleisesti Rahoitusnäkemysten kattavuutta ja julkista rahoitusta sekä kyselyn vastaajien taustatietoja. Sen jälkeen käydään läpi kyselyn tulokset. Tulosten arviointi jakautuu kahteen pääkohtaan: Rahoitusnäkemysten laatuun ja hyödynnettävyyteen sekä muihin arvioinnin kohteisiin.

2.1 Rahoitusnäkemysten kattavuus ja julkinen rahoitus

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemykset kattavat TEM Toimialapalvelun asiantuntijatoiminnon toimialat: bioenergia, elintarviketeollisuus, sähkö- ja elektroniikkateollisuus, kaivosteollisuus ja kivituuotteiden jalostus, kone- ja laitteollisuus, puutueteteollisuus, majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä matkailun ohjelmapalvelut, liikelämän palvelut sekä sosiaalipalvelut. Näille toimialoille TEM ja ELY-keskukset, MMM sekä Finnvera myönsivät vuonna 2010 julkista yritysrahoitusta yhteensä 424,4 milj. euroa 8458 päätöksellä, mikä on 35 % myönnetystä kokonaisrahoituksesta.

Taulukko 1. Myönnetty yritysten julkinen rahoitus vuonna 2010.

TEM ja ELY-keskukset	TEM Yhteensä		TEM yritysten kehittämissuhteiden rahoitus		TEM työllisyyspolitiikka		TEM työllisyyden kehittämissuhteiden rahoitus		TEM toimintamääränsiisot	
	kpl	€	kpl	€	kpl	€	kpl	€	kpl	€
	7 8523	448 224	1 752	124 561	75 538	240 004	1 581	19 529	62	10 842
Maa-seuturahoitus / MMM	Maa-seuturahoitus yhteensä		Maa-seuturahoitus yhteensä		Maa-seuturahoitus yhteensä		Maa-seuturahoitus yhteensä			
	kpl	€	kpl	€	kpl	€	kpl	€		
	2 361	60 569	1 619	45 615	464	4 346	278	6 608		
Finnvera	Finnveren pk-yritysten rahoitus		Finnveren pk-yritysten rahoitus		Finnveren pk-yritysten rahoitus		Finnveren pk-yritysten rahoitus			
	kpl	€		€						
	7 541	692 957								
Tekes	TEKES		TEKES		TEKES		TEKES			
	kpl	€		€						
	1 196	429 105								
Rahoitus yhteensä	Kaikki yhteensä		Kaikki yhteensä		Kaikki yhteensä		Kaikki yhteensä			
	kpl	€		€						
	90 621	1 631 267								

r TEM:n työllisyyden kehittämissuhteiden rahoitus ja työllisyyden kehittämissuhteiden rahoitus on yhteensä 4 346 278 €.

r TEM:n työllisyyden kehittämissuhteiden rahoitus ja yhteisrahoitus kaudella 2010-2011

Lähde: TEM, MAVI, Finnvera ja Tekes

TEM ja ELY-keskukset

Yritysrahoitustiedot kattavat pääsääntöisesti TEM:n ja ELY-keskusten valtion kansallisen ja EU-osarahoitteisen yritystuen (EAKR). TEM:n työllistämisperusteinen tuki- ja työllistämiskoulutuksen sekä yhteishankinnan tuet kohdistuivat pääosin muille kuin yritykselle. Yritysten ulkopuolisille tahoille myönnettiin vuonna 2010 myös ESR-rahoitusta 188 milj. € 1590 päätöksellä ja EAKR-rahoitusta yhteensä 155 milj. euroa 1573 rahoituspäätöksellä.

Maaseuturahoitus

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta myönnetään yritystukea maatilojen muuhun yritystoimintaan, kuin maatalous (maatilojen monialaistaminen), maaseudun alle 10 henkilöä työllistäville mikroyrityksille sekä maataloustuotteiden ensiasteen jalostusta harjoittaville pk-yrityksille. Yritystukea ei myönnetä varsinaiseen maatalouteen. Maatalouden alkutuotantoa koskeviin maatalousinvestointeihin myönnetään sekä EU-osarahoitteista, että kansallista investointitukea. Maatalouden investointituet eivät sisälly taulukkoihin.

Finnvera

Tiedot kattavat pk-yrityksille myönnetyn rahoituksen (lainat & takaukset) toimialoitain vuonna 2010. Luvut eivät sisällä henkilöasiakkaille myönnettyä rahoitusta eikä vientitakauksia.

Tekes

Tiedot ovat koottu projektikohtaisista päätöksistä yrityksiin suuntautuneesta tuotekehitysrahoituksesta kunkin yrityksen toimialan mukaan. Tekesin luvuissa ei ole mukana tuotekehitysrahoitusta, joka asiakkuuden mukaan on suuntautunut muihin kuin yritysorganisaatioihin. Muu myönnetty rahoitus vuonna 2010 oli 10,88 milj. euroa.

Taulukko 2. Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten kattavuus v 2010

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten kattavuus						
	Rah.näkemykset / TEM ja ELY		TEM / ELY / MMM		TEM/ELY/MMM/ Finnvera	
	kpl	milj.euro	kpl	milj.euro	kpl	milj.euro
Mm (bioenergia)	250	32,7	661	51,5	671	61,7
Illyriä (elintarvike)	661	6,57	667	15,8	964	47,7
Uusisuo (kaivosala)	62	8	62	8	100	32,5
Uusisuo (kliven jalostus)	68	1	87	1,4	103	4,1
Iläkköeläinen (lone- ja iläitetekn.)	467	8,5	494	9,3	667	47,5
Höykinpuro (sähkö- ja elekt.)	446	8	461	8,5	582	31,1
Leikasmäki (puuala)	751	19,2	699	22,2	1 143	76,9
Harju-Rutti (majoitus ja ravits.)	132	6,2	422	15,8	921	42,3
Uuksilla (matkailu ohj.palv)	43	2	219	5,6	436	17,2
Melviä Tukila (läke-eläimiä)	713	27,8	766	23,6	1 772	57,2
Kettunen (sos.palv)	1 319	1,3	1 440	7,1	1 596	16,1
Rah.näk. Toimialat yhteensä	4 912	119,23	6 384	168,8	8 458	424,3
Myönnetty rahoitus yht.	79 523	449,2	81 884	509,8	89 475	1 202,2
Rahoitusnäkemysten kattavuus kokonaisrahoituksesta v. 2010	6,2 %	27 %	7,7 %	33,1 %	9,5 %	35,3 %

Taulukko havainnollistaa toimialapäälliköiden vastuualueiden kattavuutta TEM:n, ELY-keskusten, MMM:n sekä Finnveran myöntämästä rahoituksesta vuonna 2010. Taulukosta voi havaita että Rahoitusnäkemykset kattavat yli kolmasosan kaikesta TEM:n, ELY-keskusten, MMM:n ja Finnveran rahoituksesta. Hankkeiden määrissä osuus on paljon pienempi (9,5 %) johtuen siitä, että toimialapäälliköitä pyritään saamaan toimialoille, joilla on mahdollisimman suuri painoarvo rahoituksessa. Hankkeiden koot ovat siis useasti suurempia toimialapäälliköiden toimialoilla, kuin muilla toimialoilla.

2.2 Käyttäjärühmät ja vastaajien taustatiedot

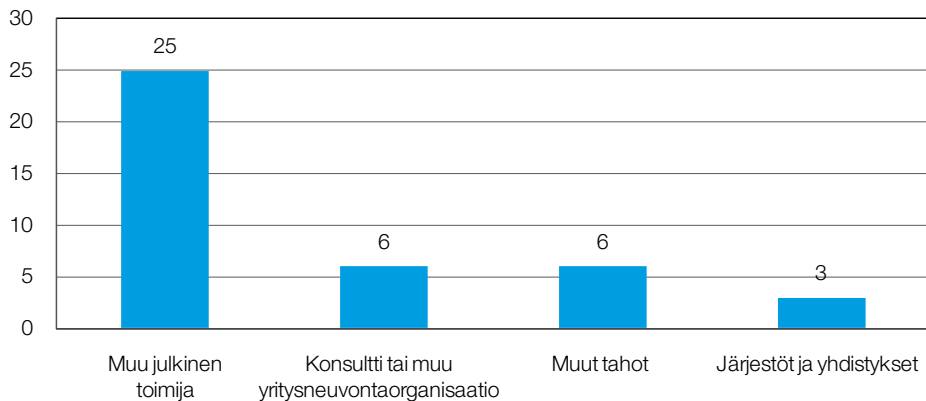
Rahoitusnäkemykset julkaistaan painettuna julkaisuna sekä temtoimialapalvelu.fi -sivustolla sähköisessä muodossa. Julkaisu on ilmainen ja kaikkien saatavilla. Helpon julkaisuun pääsee käsiksi rekisteröitymällä temtoimialapalvelu.fi sivuston käyttäjäksi. Rahoitusnäkemykset -julkaisun tarkoituksena on tukea toimialaraportteja sekä muodostaa yhdessä toimialaraporttien kanssa kattava perustietopaketti, joka osaltaan tukee eri tahoja yrityshankkeiden suunnittelussa, hankkeiden käsittelyssä tai työvoiman koulutuksen suuntaamisessa.

Rahoitusnäkemykset on suunnattu sekä sisäisille että ulkoisille käyttäjärühmille. Ulkoisiin käyttäjiin lukeutuvat aloittavat, ja pk-yritykset, konsultit, oppilaitokset, yksityishenkilöt, järjestöt sekä yhdistykset. Sisäisiin käyttäjiin kuuluvat ELY-keskukset, Finpro, Tekes, ministeriöt, maakuntaliitot sekä muut sisäiset asiakkaat. Kyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan mihin asiakastyyppiin he kuuluvat.

2.2.1 Ulkoisten vastaajien asiakastyyppi

Kyselyyn vastasi yhteensä 40 käyttäjää, joista 25 (62.5%) oli muu julkinen toimija, 6 (15%) konsultti tai muu yritysneuvontaorganisaatio ja 3 (7.5 %) järjestö tai yhdistys. Muita kyselyyn vastanneita tahoja olivat 2 (5%) pidemmän aikaa toiminutta yritystä, 1 (2.5%) oppilaitos tai opiskelija, ja 3 (7.5%) johonkin muuhun ryhmään kuuluvaa vastaajaa.

Kuva 1. Ulkoiset rahoitusnäkemysten käyttäjät

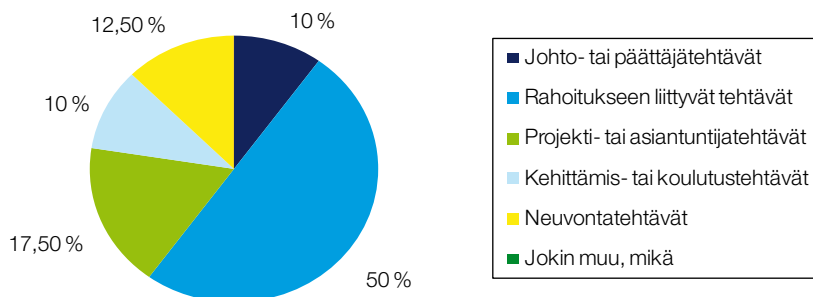

Vastaajista selkeä enemmistö oli julkisia toimijoita. Vain 37,5 % vastaajista kuului johonkin toiseen vastaajaryhmään.

2.2.2 Ulkoisten vastaajien työtehtävät

Vastaajilta kysyttiin heidän pääasiallisia työtehtäviään. Suurin osa vastaajista (50 %) toimi rahoitukseen liittyvissä tehtävissä. Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli projektin tai asiantuntijatehtävissä työskentelevät henkilöt (17,5 %). Loput vastaajista jakautuivat tasaisesti johto- tai päättäjätehtävien (10%), kehittämis- tai koulutustehtävien (10%) ja neuvontatehtävien (12,5 %) välillä.

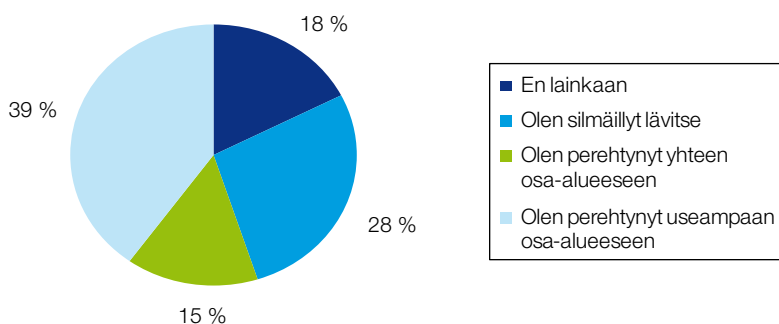
Kuva 2. Vastaajien työtehtävät (ulkoiset asiakkaat)

2.2.3 Rahoitusnäkemysiin tutustuminen

Vastaajilta kysyttiin kuinka hyvin he ovat tutustuneet Rahoitusnäkemysiin. Vastaajista (39 %) oli perehtynyt useampaan osa-alueeseen, (15 %) oli perehtynyt yhteen osa-alueeseen, (28 %) oli silmäillyt lävitse ja 18 % ei ollut tutustunut lainkaan rahoitusnäkemysiin. Mikäli vastaaja ei ollut tutustunut lainkaan rahoitusnäkemysiin siirtyi hän automaattisesti kyselyn loppuun. 40 vastaajasta 7 ei ollut tutustunut lainkaan rahoitusnäkemysiin ja näin ollen kysely loppui heidän osaltaan tähän kysymykseen. Ahkerimmat rahoitusnäkemysten käyttäjäryhmät olivat muut julkiset toimijat ja konsultit. Muista julkisista toimijoista yli puolet (52%) ja konsulteista kolmasosa (33%) olivat perehtyneet useampaan osa-alueeseen.

Kuva 3. Rahoitusnäkemysiin tutustuminen (ulkoiset asiakkaat)

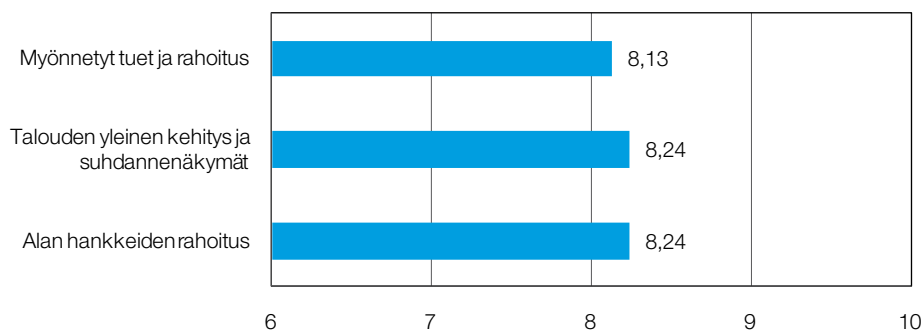
2.3 Rahoitusnäkemysten laatu ja hyödynnettävyys ulkoisille asiakkaille

2.3.1 Rahoitusnäkemysten eri osioiden hyödyllisyys

Kysyttäessä vastaajilta miten hyödylliseksi he kokivat Rahoitusnäkemysten sisällön eri osiot, saatiin parhaat arvostamat kouluarvosana-asteikolla mitattuna suhdannenäkymille (8,24) ja alan hankkeiden rahoitukselle (8,24). Myönnettyt tuet ja rahoitusosion arvostamaa (8,13) voidaan myös pitää hyvänä.

Kysymykseen vastasi 33 vastaajaa. 2 % kaikista vastauksista oli ”en osaa sanoa”-kohdassa.

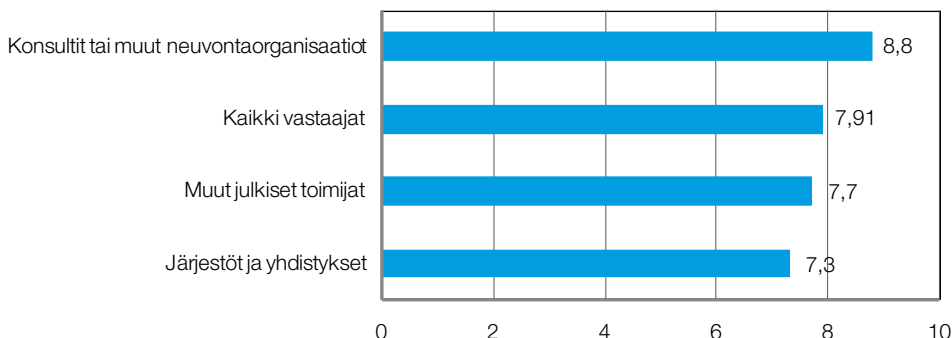
Kuva 4. Rahoitusnäkemysten eri osioiden hyödynnettävyys (ulkoiset asiakkaat)

2.3.2 Rahoitusnäkemysten lisäarvo

Vastaajilta kysyttiin kuinka he arvioisivat rahoitusnäkemysten antamaa lisäarvoa oman työnsä kannalta. Kaikkien vastaajien antama yleisarvosana oli 7,91 jota voidaan pitää melko hyvänä. Parhaan tuloksen antoivat konsultit tai muut neuvontaorganisaatiot 8.8 arvostamalla. Muiden julkisten toimijoiden arvostama lisäarvo oli 7,7. Järjestöjen tai yhdistysten arvostama lisäarvo oli 7,3. Vuoden 2005 tutkimuksessa vastaajilta ei kysytty rahoitusnäkemysten tuomasta lisäarvosta, joten vertailua aikaisempien vuosien arvoihin ei voitu suorittaa.

Kuva 5. Rahoitusnäkemysten lisäarvo (ulkoiset asiakkaat)

2.3.3 Rahoitusnäkemysten hyödyntäminen rahoitushankkeissa

Kun vastaajilta kysyttiin minkä tyyppisissä rahoitushankkeissa he ovat käyttäneet rahoitusnäkemystä, parhaan arvosanan sai rahoitushankkeiden valmistelu 7,58. Huonoimman arvosanan sai rahoitusnäkemysten hyödyntäminen koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Tuloksista on havaittavissa, että Rahoitusnäkemys-julkaisua hyödynnetään eniten siihen mihin se on ensisijaisesti tarkoitettukin eli rahoitushankkeiden valmisteluun. Huonoimmat arvostamat menivät rahoitusnäkemysten tarkoituksen kannalta toissijaisille tavoitteille. Tutkimuksessa pyrittiin tällä kysymyksellä kartoittaa rahoitusnäkemysten laajempaa hyödynnettävyyttä. Rahoitusnäkemystä ei tulosten perusteella hyödynnetä kovinkaan paljoa muissa, kuin rahoitushankkeiden valmistelussa.

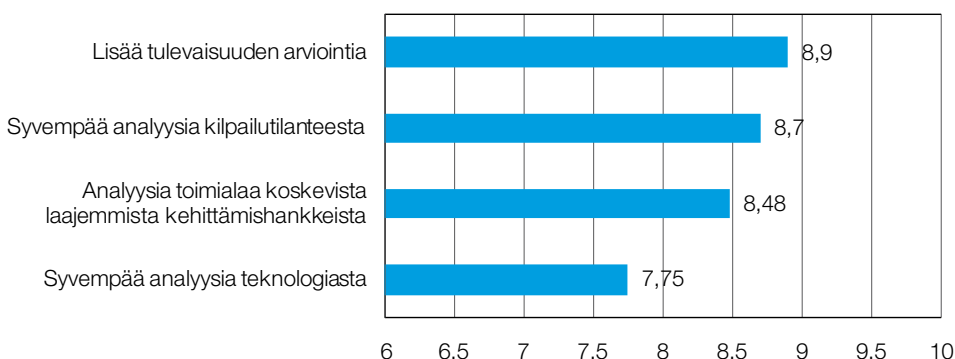
Kuva 6. Rahoitusnäkemysten hyödyntäminen eri toiminnoissa (ulkoiset asiakkaat)

2.3.4 Rahoitusnäkemysten sisällön kehittämistarve

Kysyttäessä vastaajilta millaista tietoa he haluaisivat lisää rahoitusnäkemysksiin, saatiin halutuimmaksi tiedoksi lisää tulevaisuuden arviointia. Tulevaisuuden arviointia haluttaisiin siis todella kovasti lisää. Lisää toivottaisiin myös syvempää analyysiä kilpailutilanteesta (8,7), analyysia toimialaa koskevista laajemmista kehittämishankkeista (8,4) ja syvempää analyysia teknologiasta (7,75). Tulokset ovat samankaltaisia kuin vuonna 2005 toteutetussa kyselyssä, jossa samat asiat tulivat ilmi avoimien vastauksien muodossa.

Kuva 7. Rahoitusnäkemysten sisällön kehittämistarve (ulkoiset asiakkaat)

2.4 Muut arvioinnin kohteet

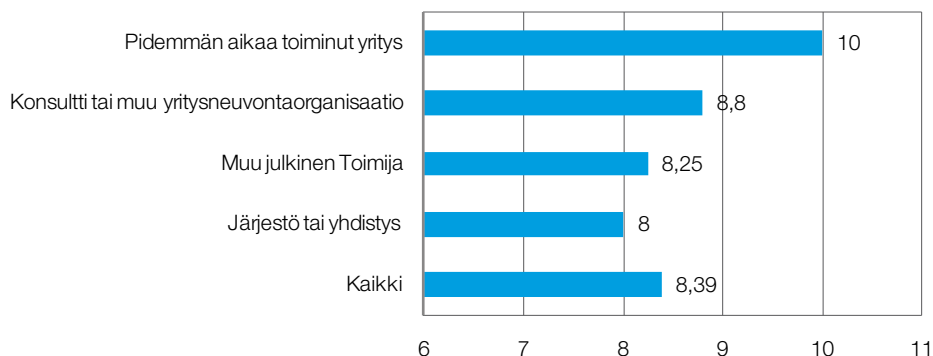
2.4.1 Julkaisuaajankohta

Vastaajilta tiedusteltiin avoimen kysymyksen muodossa, mitä mieltä he olivat rahoitusnäkemysten julkaisuaajankohdasta. Tällä hetkellä rahoitusnäkemykset julkaistaan kerran vuodessa alkuvuodesta. Kysymykseen vastasi 17 henkilöä, jotka kaikki olivat nykytilanteeseen tyytyväisiä.

2.4.2 Rahoitusnäkemysten lisä toimialaraportteihin

Yksi Rahoitusnäkemykset-julkaisun keskeisimpiä tavoitteita on tukea toimialaraportteja ELY-keskusten tukien suuntaamiseksi sekä yritystoiminnan kehittämiseksi. Kun vastaajilta kysyttiin kuinka hyvin rahoitusnäkemykset täydentävät toimialaraportteja, saatiin keskiarvosanaksi 8,39 ja tulosta voidaan pitää hyvänä. Tavoitteessa on siis vastausten perusteella onnistuttu.

Kuva 8. Rahoitusnäkemysten lisäarvo toimialaraportteihin (ulkoiset asiakkaat)

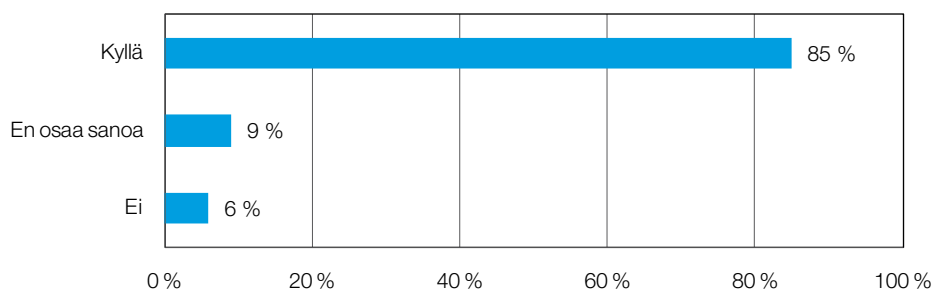

Parhaat arvosanat antoivat yritykset, joista kysymykseen vastasi kylläkin vain kaksi vastaajaa. Konsultit kokevat myös, että rahoitusnäkemykset tukevat todella hyvin toimialaraportteja. Loput vastaajaryhmät arvostivat niin ikään Rahoitusnäkemys-julkaisun korkealle.

2.4.3 Suositeltavuus

Vastaajista 28 (85 %) olisi valmis suosittelemaan rahoitusnäkemymiä muille. Rahoitusnäkemymiä ei suosittelisi 2 (6 %) vastaajista ja 3 (9 %) vastaajista ei osannut sanoa kantaansa. Rahoitusnäkemykset ovat selvästikin onnistunut julkaisu, kun lähes kaikki käyttäjät suosittelisivat sitä.

Kuva 9. Rahoitusnäkemys-julkaisun suositeltavuus(ulkoiset asiakkaat)

3 Rahoitusnäkemysten ja lausuntojen hyödynnettävyys sisäisille asiakkaille

Luku esittelee kesäkuussa 2011 tehdyn lausuntojen ja Rahoitusnäkemysten hyödynnettävyys- ja laatukselyn tulokset. Kysely on toinen raportissa esitettävästä kahdesta kyselystä ja koostuu kahdesta aihekokonaisuudesta: Rahoitusnäkemykset ja toimialapäällikön lausunnot.

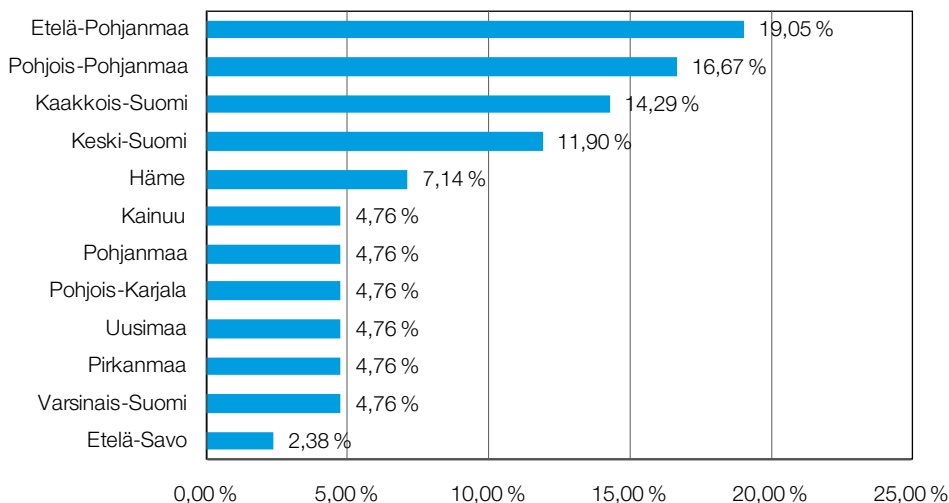
Aluksi tarkastellaan sisäisille asiakkaille suunnattua rahoitusnäkemys-julkaisuun liittyvä kokonaisuutta ja tämän jälkeen analysoidaan toimialapäälliköiden lausuntoihin liittyvä kokonaisuutta. Luvun alussa esitellään vastaajien taustatietoja, ja tämän jälkeen siirrytään tutkimaan tarkemmin kyselyn tuloksia. Tulosten arviointi jakautuu kuuteen pääkohtaan: rahoitusnäkemysten arviointi, rahoitusnäkemysten muut arvioinnin kohteet, lausuntojen arviointi, lausunnot, asiantuntijatyöskentely sekä lausuntojen laajentaminen.

Kyselystä saatuja tietoja tullaan vertaamaan lausuntojen osalta myös vuoden 2005 vastaaviin tutkimustuloksiin ja merkittävät poikkeavuudet tuodaan esille tekstissä.

3.1 Käyttäjärühmät ja vastaajien taustatiedot ELY-keskuksittain

Kysely lähetettiin kaikkien ELY-keskusten vastuualueiden johtajille, ylijohtajille sekä viestintäjohtajille ja heitä pyydettiin välittämään kysely kaikille hankkeiden käsittelijöille. Vastauksia kyselyyn tuli määräaikaan mennessä 42. Vastauksia tuli kaikista muista ELY-keskuksista paitsi Etelä-Savon, Satakunnan ja Lapin ELY-keskuksista. Eniten vastauksia tuli Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksesta 8 kpl (19 %).

Kuva 10. Vastaajien jakautuminen ELY-keskuksittain (Sisäiset asiakkaat)

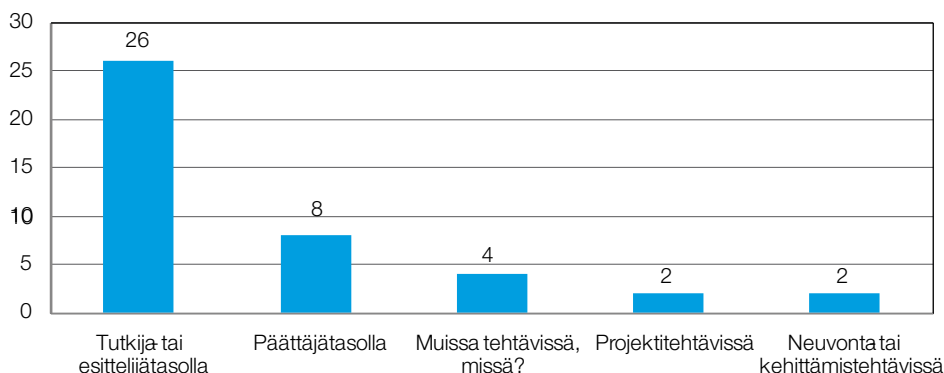

Vuoteen 2005 verrattuna vastaajien määrä on kasvanut hieman. Vuonna 2005 kyselyyn vastanneita oli yhteensä 29, kun taas tämän vuoden vastausmäärä oli 42. Vuoden 2005 kyselyssä vastaajia oli kaikista ELY-keskuksista paitsi Uudeltamaalta. Myös vastausmäärien suhteet erosivat toisistaan lievästi ELY-keskusten välillä vuosina 2005 ja 2011.

3.1.2 Vastaajien työtehtävät ELY-keskuksissa

Kysyttäessä vastaajilta millä osa-alueella he työskentelevät, selvisi että suurin osa vastaajista työskenteli tutkija- tai esittelijätasolla 26 (61,9 %). Päättäjätasolla työskenteli 8 (19,5 %) vastaajista, projektitehtävissä 2 ja neuvonta- tai kehittämistehtävissä 2 (4,76%). Muissa tehtävissä työskenteli 4 henkilöä (9,52 %). Arvot ovat samankaltaisia kuin vuonna 2005 tehdyssä tutkimuksessa, joskin silloin vastaajaryhmä oli rajattu vain tutkija-esittelijä- ja päättäjätasoon.

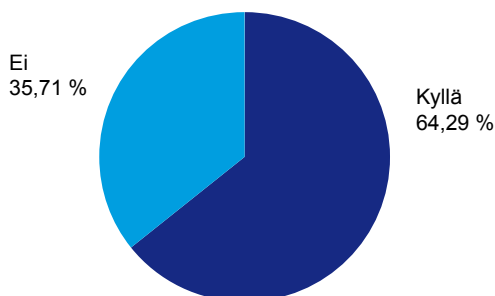
Kuva 11. Vastaajien työtehtävät ELY-keskuksissa (sisäiset asiakkaat)

3.1.3 Rahoitusnäkemysiin tutustuminen ELY-keskuksissa

Kyselyn alussa kysyttiin onko vastaaja tutustunut Rahoitusnäkemysiin. Enemmistö vastanneista 27 (64,29 %) vastasi myöntävästi. Mikäli vastaaja ei ollut tutustunut Rahoitusnäkemysiin siirtyi hän suoraan kyselyn lausunto-osion alkuun.

Kuva 12. Rahoitusnäkemysiin tutustuminen ELY-keskuksissa (sisäiset asiakkaat)

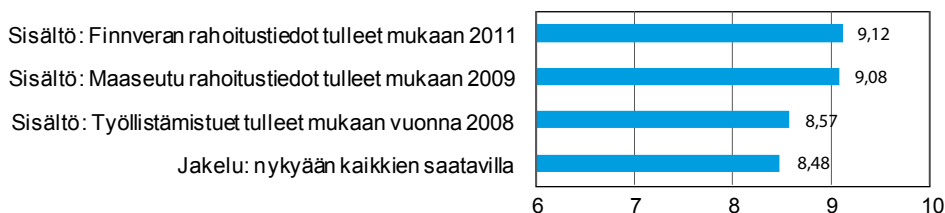

3.2 Rahoitusnäkemysten arviointi ELY-keskuksissa

3.2.1 Sisällön kehitys

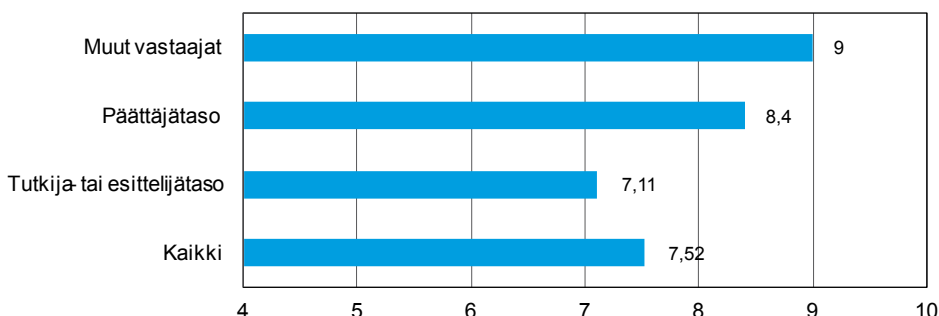
Suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä Rahoitusnäkemysten sisällön kehitykseen. Varsinkin Finnveran rahoitustietojen mukaan tulevista uusimmassa julkaisussa pidetään vastauksien perusteella hyvänä kehityksenä. Jakelun laajentaminen jakoi enemmän mielipiteitä. Mielenkiintoista on, että tutkija- tai esittelijätasolla työskentelevät vastaajat olivat selvästi tyytyväisempiä (8,84) jakelun laajentamiseen kuin päätäjätasolla työskentelevät (7,67).

Kuva 13. Rahoitusnäkemysten sisällön kehittyminen (sisäiset asiakkaat)

Vuonna 2009 ja 2010 Rahoitusnäkemyksissä oli mukana tilastokuvia työvoiman saatavuudesta ja tarjonnasta, mutta 2011 vuoden julkaisusta ne jätettiin pois. Vastaajilta tiedusteltiin kyselyssä työvoiman tilastokuvien tarpeellisuutta ja yleisarvosana tarpeellisuudelle oli 7,5. Tässäkin kysymyksessä oli havaittavissa selkeä ero päättäjätason ja tutkija- tai esittelijätason vastauksissa. Päättäjätason vastaajat kokivat työvoimantilastokuvat tarpeellisemmaksi 8,4 yleisarvosanalla, kun taas tutkija- tai esittelijätason yleisarvosana tarpeellisuudelle oli 7,1.

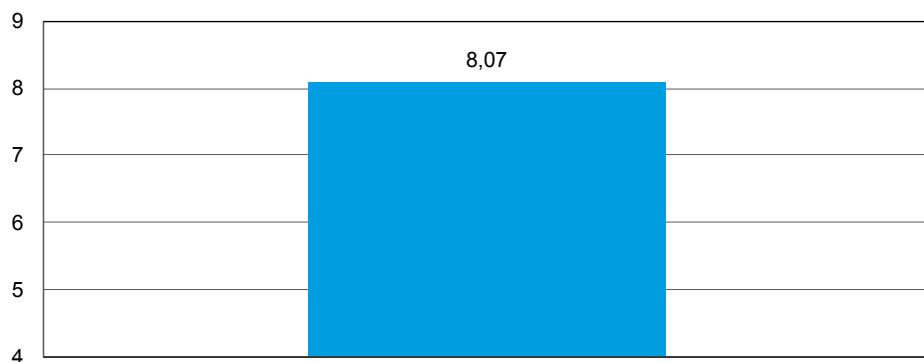
Kuva 14. Työvoiman tilastokuvien tarpeellisuus (sisäiset asiakkaat)

3.2.2 Lisäarvo työn kannalta

Kun vastaajia pyydettiin arvioimaan rahoitusnäkemysten tuomaa lisäarvoa oman työn kannalta, saatiin yleisarvosanaksi 8,07. Vastaukset jakautuivat tasaisesti kaikkien vastaajaryhmien välillä.

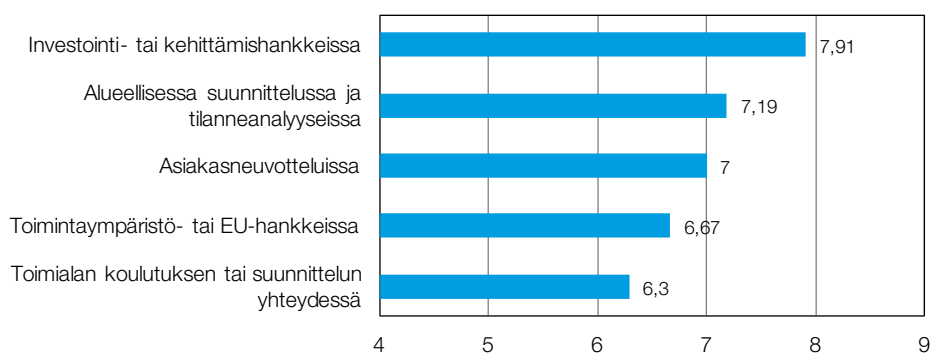
Kuva 15. Rahoitusnäkemysten tuoma lisäarvo työn kannalta (sisäiset asiakkaat)

3.2.3 Rahoitushankkeet, joissa hyödynnetään rahoitusnäkemystä

Kyselyssä selvitettiin minkä tyyppisissä rahoitushankkeissa vastaajat ovat hyödyntäneet toimialapäälliköiden rahoitusnäkemystä ja miten paljon. Eniten rahoitusnäkemystä oltiin hyödynnetty investointi- tai kehittämishankkeissa (7,9). Toimialan koulutuksen tai suunnittelun yhteydessä vastaajat olivat hyödyntäneet vähiten rahoitusnäkemystä (6,3).

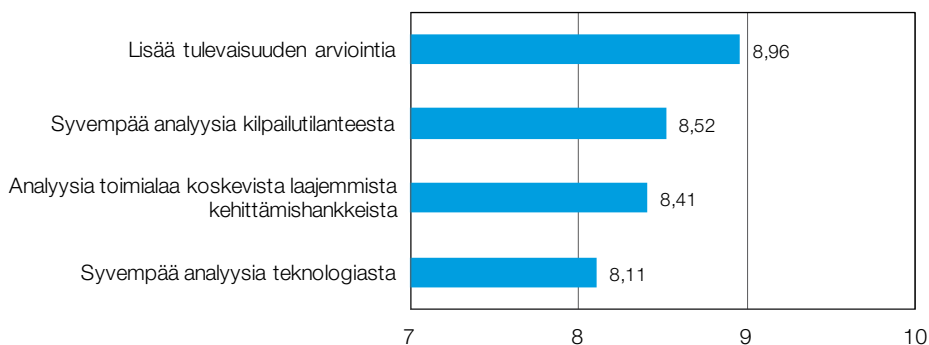
Kuva 16. Rahoitusnäkemysten hyödyntäminen ELY-keskusten toiminnoissa (sisäiset asiakkaat)

3.2.4 Rahoitusnäkemysten kattavuus

Kysyttäessä minkälaista tietoa vastaajat haluaisivat lisää rahoitusnäkemysksiin, nousi halutuimmaksi tiedoksi tulevaisuuden arviointi ja sen lisääminen (9). Vastaajat kaipaisivat myös syvempää analyysia kilpailutilanteesta (8,5), analyysia toimialaa koskevista laajemmista kehittämishankkeista (8,4) ja syvempää analyysia teknologiasta (8,1).

Kuva 17. Minkälaista tietoa lisää rahoitusnäkemysksiin (sisäiset asiakkaat)

3.3 Muut arvioinnin kohteet ELY-keskuksissa

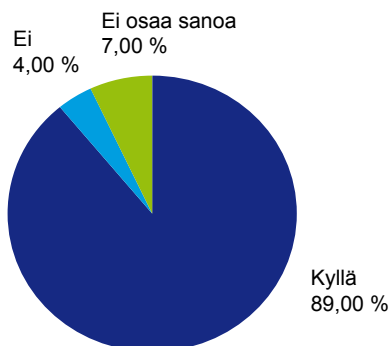
3.3.1 Julkaisuaajankohta

Vastaajilta kysyttiin avoimen kysymyksen muodossa heidän mielipidettä rahoitusnäkemysten ilmestymisajankohdasta. Kysymykseen vastasi 11 henkilöä, joista kaikki olivat tyytyväisiä nykytilanteeseen paitsi kaksi vastaajaa. Julkaisuaajankohtaa toivottiin aikaistettavan alkuvuoteen tai vaihtoehtoisesti loppuvuoteen.

3.3.2 Suositeltavuus

Sisäisistä asiakkaista 24 (89 %) olisi valmis suosittelemaan rahoitusnäkemyskiä muille. Yksi (4 %) vastaajista ei ollut valmis suosittelemaan rahoitusnäkemyskiä ja kaksi (7%) ei osannut sanoa. Sisäiset asiakkaat kokevat rahoitusnäkemykset hie-man suositeltavimmiksi, kuin ulkoiset asiakkaat (84% ulkoisista suosittelisi), mutta ero ei ole suuri.

Kuva 18. Rahoitusnäkemysten suositeltavuus (sisäiset asiakkaat)

3.4 Lausuntojen menettelytapaohjeen sekä lausuntojen arviointi ELY-keskuksissa

Toimialapäälliköiden lausuntomenettelyä ohjeistetaan hankkeen käsittelyn käsikirjassa sekä lausuntomenettelyohjeessa. Lisäksi toimialapäälliköt käyttävät lausunnoissaan lausuntopohjaa, jonka mukaisesti lausunnot annetaan. Lausuntopohja löytyy tutkimuksen lopusta (LIITE).

Ohje valtion avustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain ja valtioneuvoston asetuksen (hankkeen käsittelyn käsikirja) mukaan toimialapäälliköiden lausunnot kohdistuvat vain 1,2 miljoonaa euroa ylittäviin yrityksen kehittämisavuksiin investointeihin.

Viime vuosina toimialapäälliköt ovat antaneet yhteensä noin 40 lausuntoa vuositain. Lausuntojen määrät vaihtelevat toimialoittain. Lausuntojen määrät riippuvat myös yleisestä suhdannetilanteesta sekä ELY-keskusten julkisten rahojen suunnasta. Eniten lausuntoja on perinteisesti annettu puu- ja metalliteollisuuden alan hankkeista.

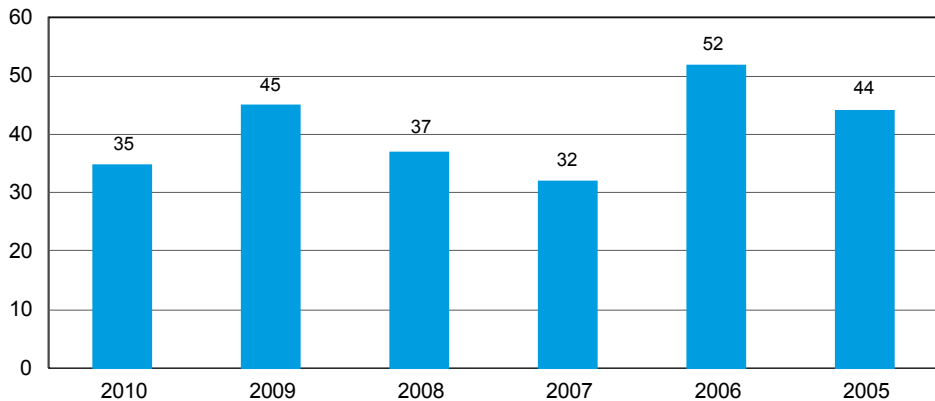
3.4.1 Yritysten rahoitushankkeet ja lausunnot vuosilta 2005–2010

Osiossa käsitellään vuosina 2005-2010 lausuntoja edellyttävien hankkeiden perustietoja, kuten lukumääriä ja hankkeiden jakautumista maantieteellisesti. Lisäksi analysoidaan hieman tarkemmin hankkeiden prosessiaikoja sekä lausuntojen vaikutusta rahoituspäätöksiin. Tilastoaineistona käytettiin TUKI-2000 järjestelmällä haetuja yritystukihanketietoja sekä toimialapäälliköiden lähettämiä lausuntoja. Perustietoja tutkittaessa käytettiin TUKI-2000 ohjelmistolla listattuja yritystukihankkeita. Tarkemmassa analyysissä prosessiajoista ja lausuntojen vaikuttavuudesta, hyödynnettiin toimialapäälliköiden lähettämiä lausuntoja sekä TUKI-2000 järjestelmää.

3.4.2 Tutkimuksen rahoitushankkeiden määrät sekä tutkimusmetodi

Tutkimuksessa oli mukana 245 yritysten 1,2 milj. € tai ylittävää kehittämisavusten rahoitushanketta, jotka kuuluivat TOL-luokituksen (LIITE) mukaan toimialoihin, joilla on tai on ollut toimialapäällikkö vuosina 2005 – 2010.

Kuva 19. Tutkimuksessa mukana olleet yli 1.2 milj. € hankkeiden määrät vuosilta 2005-2010.

Tiedot hankkeista saatiin hakemalla TUKI 2000-järjestelmällä kaikki yli 1,2 miljoonan investointitukihankkeet aikaväliltä 1.1.2005–31.12.2010. Lisäksi aineisto rajattiin koskemaan vain liitteenä olevia toimialapäälliköiden vastuualueiden TOL-luokkia. Tarkemmin analysoitaessa kerättyä aineistoa havaitsimme, että kaikki hankkeet, joista oli olemassa toimialapäällikön lausunto eivät olleet TUKI-2000 järjestelmällä rajattujen tietojen joukossa. Toisaalta toimialapäälliköiden lähettämien lausuntojen joukossa ei ollut kaikkia TUKI-2000:lla löytyneitä hankkeita. Suurin osa hankkeista, joista toimialapäälliköt olivat lähettäneet lausunnon tutkimusta varten löytyivät kuitenkin kerätystä tilastoaineistosta. Tutkimuksessa ei ollut mukana kaikkia vuosina 2005–2010 tehtyjä lausuntoja, sillä selvitykseen valittiin vain liitteen mukaiset toimialakoodit. Kuvassa 22 on esitetty lausuntojen todelliset määrät vuosina 2005–2010 sekä niiden jakautuminen vuositasona. Taulukossa on esitetty myös tutkimusta varten lähetettyjen toimialapäälliköiden lausuntojen määrät sekä tietojärjestelmästä löytyneiden lausuntojen määrät.

Taulukko 3. Tehdyt lausunnot vuosilta 2005–2010 ja tutkimuksessa mukana olleet lausunnot

Vuosien 2005-2010 toteutuneet suoritteet	2010	2009	2008	2007	2006	2005	Yhteensä
Tukihakemuksiin annettavat lausunnot	43	47	43	56	82	108	379
Tutkimuksessa mukana olleet suoritteet 2005-2010	2010	2009	2008	2007	2006	2005	Yhteensä
Tietojärjestelmästä haetut	22	27	13	19	41	39	161
Osuus % vuosittain toteutuneista							42,48 %
Toimialapäälliköiden lähettämät	40	25	24	37	72	97	295
Osuus vuosittain toteutuneista							77,83 %

Kuvatessa perustietoja, kuten hankkeiden ja lausuntojen määriä, käytettiin tietojärjestelmästä haettujen 245 hankkeen tietoja. Tietojärjestelmän hankkeiden avulla saatiin selville aikaisempien vuosien toimialapäälliköiden hankkeita, joita ei muuten olisi saanut selville ja lisäksi tiedot olivat valmiiksi listattuina analysoitaviksi.

Prosessiaikojen ja lausuntojen vaikuttavuuden laskeminen toteutettiin käymällä läpi 253 toimialapäälliköiden lähettämää lausuntoa. Lausunnoista kirjattiin ylös lausuntopyynnön päivämäärä, lausunnon päivämäärä, hankkeen diaarinumero ja lausunnon kanta, mikäli nämä tiedot löytyivät lausunnosta. Tämän jälkeen hanke etsittiin TUKI-2000 järjestelmällä ja käytiin läpi hankeasiapapereiden ja rahoituspäätöksen päivämäärät sekä kannat. Kokoamalla kaikki tarvittavat tiedot pystyttiin laskemaan prosessiaikojen ja vaikuttavuuden tulokset. Joukossa oli monia hankkeita joista puuttui joku tiedoista. Suurimmassa osassa hankkeista oli kaikki tarvittavat tiedot.

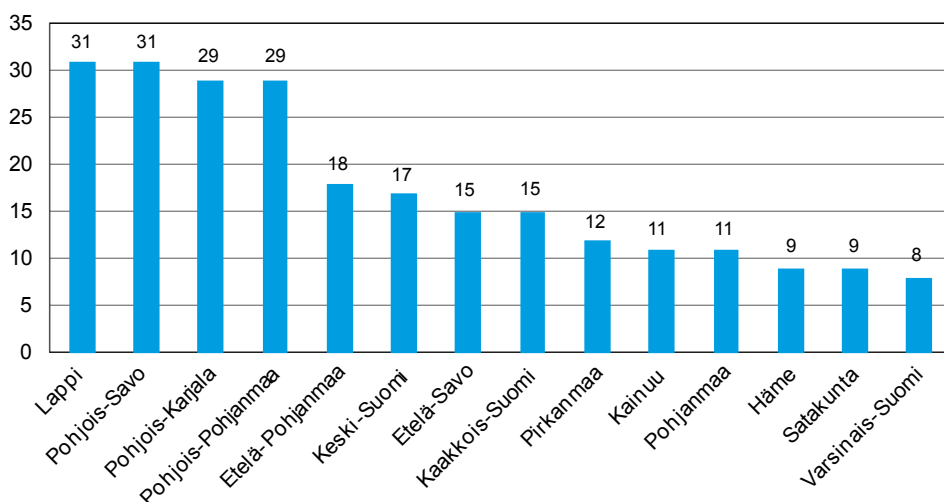
Vuosilta 2005–2010 oli tutkimuksessa mukana yhteensä 245 hanketta, joista 161 (65,1 %) oli annettu lausunto. Yhteensä 26 (11,3 %) hankkeista oli sellaisia, joiden toimialalla ei ollut toimialapäällikköä. Selittämättä jää kuitenkin 46 hanketta (18,5 %), joista lausunto puuttuu. Kaikkiin puuttuviin lausuntoihin pyydettiin kunkin hankkeen käsittelijän selitys, joita esitellään kappaleessa 3.4.1.5. Käsittelijät ottivat kantaa 35 hankkeeseen. Kuvassa 21 on esitetty hankkeiden ja lausuntojen määrät sekä syyt lausunnon puuttumiseen.

Kuva 20. Hankkeiden ja lausuntojen määrät sekä syyt puuttumiseen

3.4.1.2 TUTKIMUKSEN HANKKEIDEN JAKAUTUMINEN ELY-KESKUKSITTAIN

Kuva 21. Tutkimuksen hankkeiden jakautuminen ELY-keskuksittain

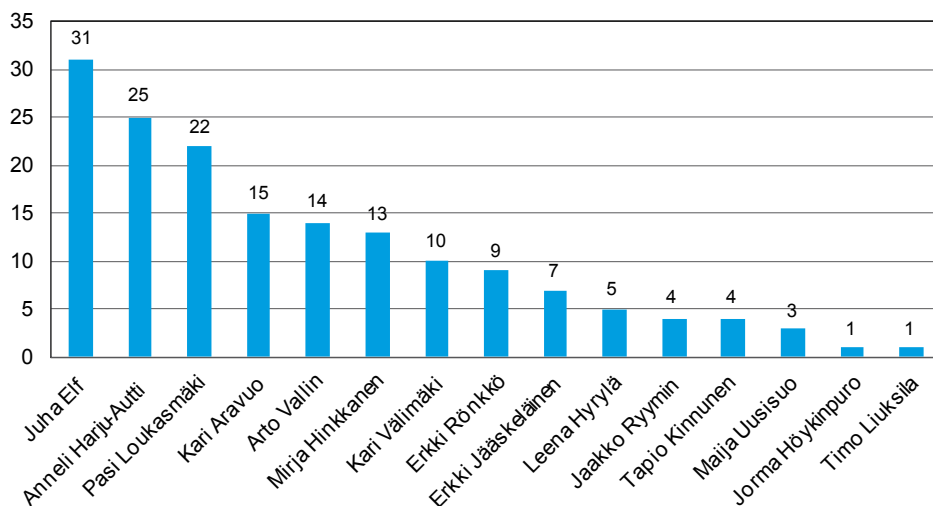
Yritystukihankkeet kohdistuvat pääosin Pohjois- ja Itä-Suomeen, sillä ne kuuluvat EU-tavoitealueiden 1. luokkaan. Tämän vuoksi yritystukihankkeiden määrät ovat siis suurimmat Itä- ja Pohjois-Suomessa ja pienimmät Uudellamaalla, joka ei kuulu lainkaan yritystukihankkeiden piiriin. EU-tavoitealuekartta liitteenä.

3.4.1.3 TUTKIMUSAINEISTOSSA OLLEIDEN LAUSUNTOJEN TEKIJÄT VUOSINA 2005–2010

Hankkeiden määrät vaihtelevat myös toimialoittain. Tästä johtuu suuret erot toimialapäällikköiden antamien lausuntojen määrissä. Tutkimusaineistossa ei ollut mukana kaikkia toimialapäällikköiden antamia lausuntoja, koska osaa lausunnon kohteena olevista hankkeista ei löytynyt TUKI-2000 järjestelmällä. Tutkimuksessa oli mukana liitteessä luetellut toimialakoodit.

Tutkimusaineistossa oli eniten mukana metallirakenteiden toimialapäällikkö Juha Elfin antamia lausuntoja (30 kpl) ja nykyisistä toimialapäälliköistä eniten lausuntoja oli aineiston mukaan tehnyt matkailun toimialapäällikkö Anneli Harju-Autti (25 kpl). Vuosina 2005-2010 oli tehty eniten lausuntoja puutuoteteollisuuden toimialaan kuuluvista yrityksistä (Kari Aravuo 17 kpl, Pasi Loukasmäki 21 kpl, Arto Vallin 13 kpl). Myös matkailun toimiala (Anneli Harju-Autti 25 kpl, Jaakko Ryymän 5 kpl ja Timo Liuksila 2 kpl) ja metalliala (Juha Elf 30 kpl, Tapio Kinnunen 4 kpl) olivat useasti lausuntojen kohteena. Aineistossa ei ollut yhtäkään Markku Almin, Riitta Ketusen tai Timo Metsä-Tokilan tekemää lausuntoa, jotka ovat nykyisiä toimialapäälliköitä. Tämä ei tarkoita sitä, että kyseiset henkilöt eivät olisi tehneet yhtään lausuntoa vuosina 2005-2010 vaan sitä, että heidän lausuntojaan ei TOL-rajauksen takia vain tullut mukaan tutkimusaineistoon.

Kuva 22. Lausuntojen tekijät vuosina 2005–2010

3.4.1.4 RAHOITUSHANKKEISTA PUUTTUVAT LAUSUNNOT

Osassa hankkeista ei oltu annettu lainkaan lausuntoa. Tutkimusaineistosta puuttuvia lausuntoja selvitettiin kysymällä aluksi toimialapäälliköltä onko hankkeesta, josta olisi TOL-luokitukseen perustuen (Toimialaluokka, jolla on toimialapäällikkö)

täytynyt pyytää lausunto, pyydetty lausunto. Tämän jälkeen, mikäli lausuntoa ei oltu pyydetty, lähetettiin jokaiselle hankkeen käsittelijälle lista hankkeista, jotka kyseinen hankkeen käsittelijä oli valmistellut, mutta joista ei oltu tehty lausuntopyyntöä. Hankkeen käsittelijöille lähetettiin yhteensä 81 hanketta kommentoitaviksi ja 35 hankkeen osalta saatiin selvitykset.

Suurin osa hankkeen käsittelijöistä (23) vastasi selvityspyyntöön. Seuraavaksi esitellään syitä lausunnon puuttumiseen.

Taulukko 4. Puuttuvien lausuntojen selitykset

Kantaa ottaneista:		
23	Ei toimialapäällikköä	
5	Lausunto pyydettiin toimialapäälliköltä ja saatiin	
3	Ei muista tapausta	
1	Keskusteltu toimialapäällikön kanssa hankkeesta	
1	Toimialapäällikkö samassa rahoitusprosessissa samassa ELY-keskuksessa	
1	Toimialapäällikkö ei halunnut ottaa kantaa	
1	Toimialapäällikkö vaihtui eikä halunnut enää antaa lausuntoja	

Tutkimuksen aikaresursseista johtuen selvityksessä ei ollut mahdollisuutta syvällisemmin selvittää ja kartoittaa muiden 46 yrityshankkeen päätökseen puuttuvien lausuntojen tilanteita tai syitä.

3.4.2 Lausuntomenettelyn toimivuus

Lausuntomenettelyä on ohjeistettu käsikirjassa seuraavasti: Investointi- ja kehittämishankkeiden käsittelyssä tulee ottaa huomioon toimialapäälliköiden avustuksen suuntaamiseen liittyvät esitykset ja näkemykset. ELY-keskuksen tulee lähettää toimialapäällikölle kopio hakemuksesta sekä muista tarvittavista asiakirjoista, mikäli investointihankkeen kustannusarvio on yli 1 200 000 euroa (hakijan esittämä arvio).

Hakijan esittämän kustannusarvion mukaan yli 1 200 000 euron investointihankkeen osalta toimialapäällikön täytyy ELY-keskuksen pyynnöstä antaa aina erillinen lausunto (lausuntopohja, liite 5), joka liitetään hakemusasiakirjoihin. Jos ELY-keskuksen tarkoituksena on kuitenkin tehdä hankkeeseen kielteinen päätös käyttäen perusteena muuta kuin toimialaperustetta, toimialapäällikön lausuntoa ei tarvitse pyytää. Mikäli käsiteltävän hankkeen toimialalla ei ole toimialapäällikköä, on asia syytä todeta hankeselvityksessä. Asian esittelijän tulee keskustella toimialapäällikön kanssa hyvissä ajoin ELY-keskuksen kannasta hankkeeseen. Toimialapäällikön antama lausunto tulee liittää aina ELY-keskuksen esitykseen ministeriölle. Asian esittelijän tulee olla myös yhteydessä toimialapäällikköön sellaisista yritysten toimintaympäristön kehittämishankkeista, jotka liittyvät tietyn toimialan pk-yrityksille tarkoitettujen palvelujen kehittämiseen.

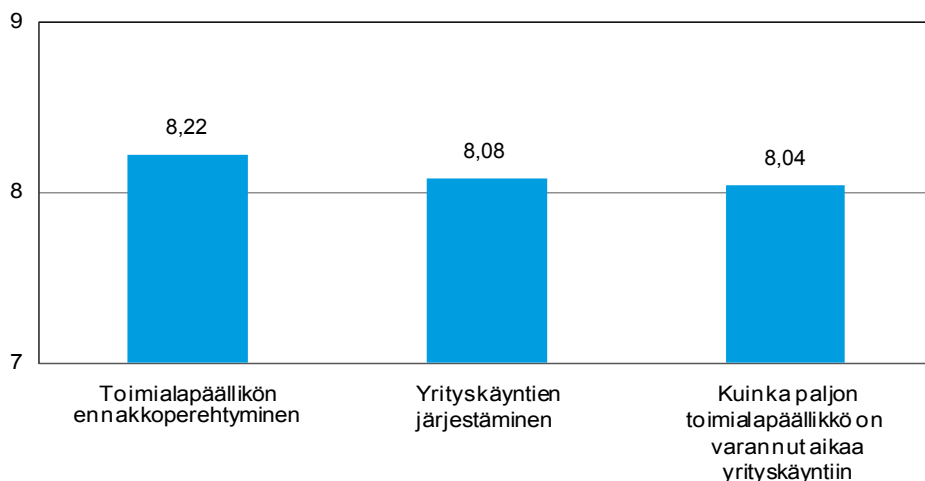
3.4.2.1 YRITYSKÄYNTIEN TOTEUTTAMINEN TOIMIALAPÄÄLLIKÖN KANSSA

Kysyttäessä vastaajilta kuinka paljon toimialapäällikkö on ennakolta perehtynyt vierailun kohteena olevaan yritykseen, saatiin yleisarvosanaksi 8,22. Tutkijoiden ja esittelijöiden vastaajasegmentti antoi yleisarvosanaksi paremman arvosanan 8,35. Vastaajista 19 (45,24 %) ei osannut vastata.

Kyselyssä pyydettiin vastaajia arvioimaan miten lausuntojen kohteena olevan yrityksen yrityskäynti ollut järjestettävissä toimialapäälliköiden osalta. Vastaajat antoivat yleisarvosanaksi 8,08. Vastaajista 18 (42,86 %) ei osannut sanoa. Tutkijoiden ja esittelijöiden vastaajasegmentti antoi yleisarvosanaksi hieman heikomman 7,94.

Kun vastaajia pyydettiin antamaan arvosana sille kuinka paljon toimialapäällikkö on normaalisti varannut aikaa yrityskäyntiin, yleisarvosanaksi tuli 8,04. Tutkijoiden ja esittelijöiden vastaajasegmentti antoi yleisarvosanaksi 8,06. Vastanneista 18 (42,86 %) ei osannut sanoa kantaansa.

Kuva 23. Yrityskäyntien toteuttaminen toimialapäällikön kanssa

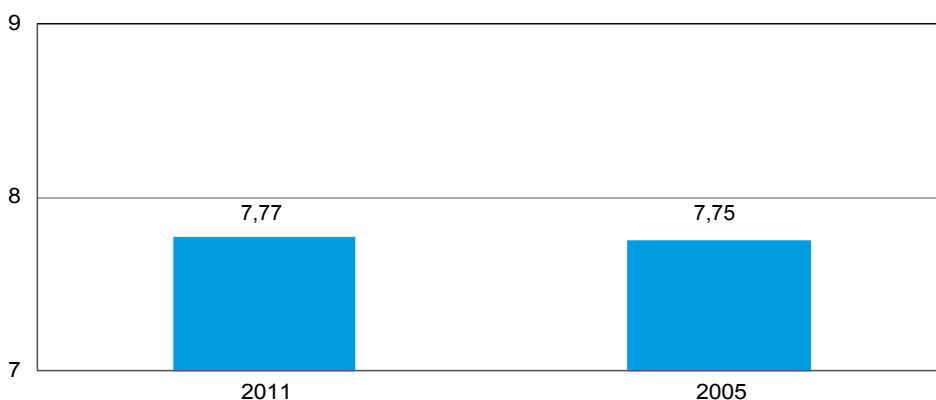

Yrityskäynnit vaikuttavat sujuvan arvosanojen perusteella hyvin. Kaikkien esitettyjen osa-alueiden arvosanat olivat yli kahdeksan.

3.4.2.2 YRITYSKÄYNTIEN HYÖDYLLISYYS

Vastaajilta kysyttiin kuinka hyödylliseksi he kokevat toimialapäällikön yrityskäynnin lausunnon kohteena olevassa yrityksessä oman työnsä kannalta. Vastaajien yleisarvosanaksi muodostui 7,77. Vastaajista 11 (26,19 %) ei osannut sanoa.

Kuva 24. Yrityskäyntien hyödyllisyys vuonna 2005 ja 2011

Vastausten perusteella hyödyllisyys ei ole paras mahdollinen. Vuoteen 2005 verrattuna hyödyllisyys on kuitenkin pysynyt lähes samana.

3.4.2.3 LAUSUNNON OSA-ALUEET JA HYÖDYLLISYYS

Kyselyn vastaajia pyydettiin antamaan kouluarvosana lausunnon sisällön eri osa-alueille. Arvosanat ovat suurimmaksi osaksi melko hyviä, mutta toimialapäällikköiden toimialan ymmärrystä pidetään kuitenkin selvästi parhaana.

Kuva 25. Lausunnon osa-alueiden hyödyllisyys

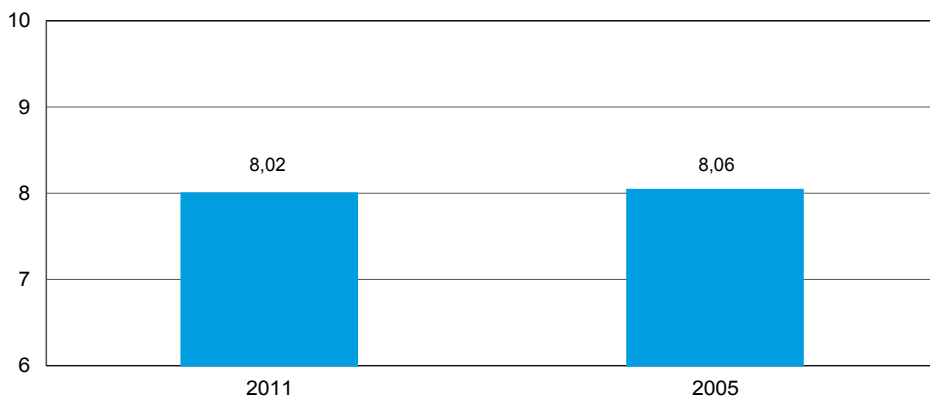

Vuoteen 2005 verrattuna arvosanat ovat pysyneet käytännössä samoina. Huonoimman arvosanan sai 2005 vuonna, samoin kuin vuonna 2011, lausunnon teknologian kehitystä koskeva osio.

Vuoden 2005 tutkimuksessa pääteltiin, että laskemalla lausunnon eri osa-alueiden saamien arvosanojen yleisarvosana saadaan selville lausuntojen hyödyllisyyttä kuvaava luku. 2005 vuonna hyödyllisyyttä kuvaava arvo oli 8,06. Vuoden 2011 vastaavista luvuista laskettu lausuntojen hyödyllisyys on 8,02. Lausuntojen

hyödyllisyyttä kuvaava arvo on siis laskenut hieman, mutta 0,04 laskua voidaan pitää olemattomana.

Kuva 26. Lausunnon hyödyllisyys v 2005 ja 2011

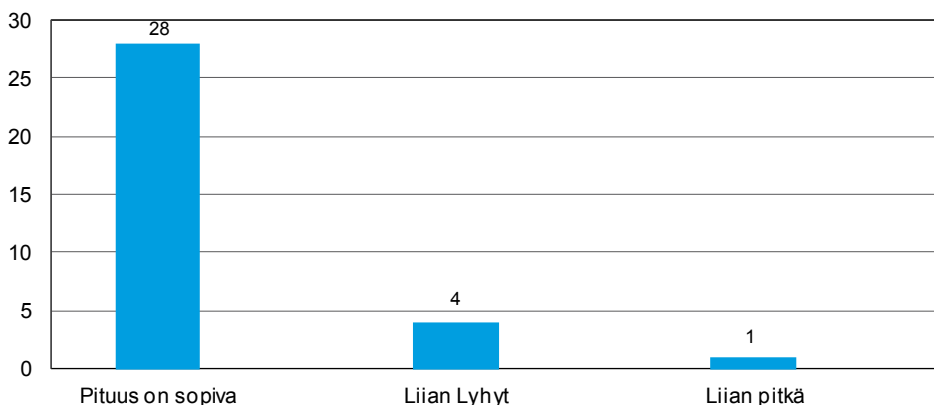

Yli kahdeksan yleisarvosana kertoo, että lausunnot kaikkine osa-alueineen tarjoavat hankkeiden käsittelijöille siis hyödyllistä tietoa. Parannettavaa löytyy eniten kilpailutilanteen ja teknologian kehitystä koskevista osioista.

3.4.2.4 LAUSUNNON PITUUS

Vastaajilta kysyttiin mielipidettä lausunnon pituudesta. Vastauksista käy ilmi, että vankka enemmistö (84,9 %) pitää lausuntojen pituutta sopivana. Neljän vastaajan (12,1 %) mielestä lausunnot ovat liian lyhyitä ja yksi vastaaja (3 %) pitää lausuntoja liian pitkinä.

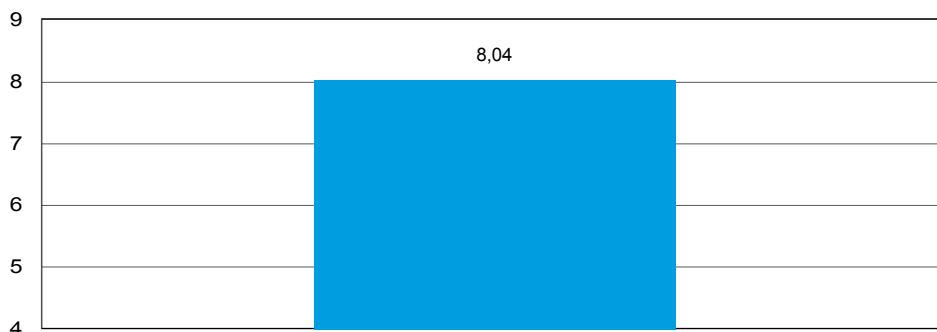
Kuva 27. Lausunnon pituus

3.4.2.5 LAUSUNTOMENETTELYN AIKATAULUN NOUDATTAMINEN

Kyselyssä selvitettiin kuinka hyvin lausunnonantajat ovat noudattaneet sovittua aikataulua. Kaikkien vastaajien yleisarvosanaksi tuli 8,04. Arvosanaa voi pitää hyvänä, mutta se on kuitenkin heikompi kuin vuonna 2005 annettu 8,29 arvosana.

Kuva 28. Lausuntomenettelyn aikataulun noudattaminen v 2011

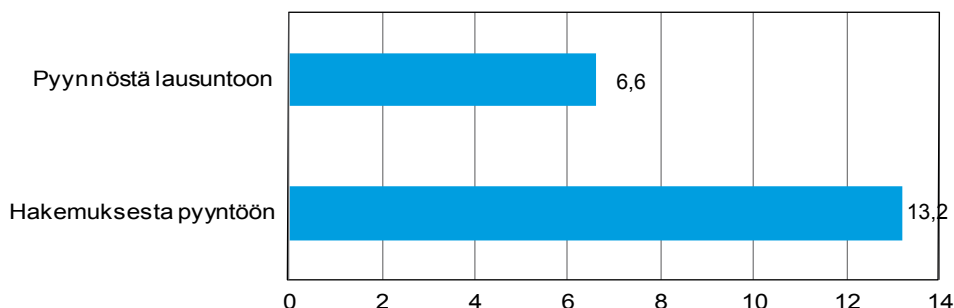
Seuraavassa osiossa tarkastellaan prosessiaikoja ja tutkitaan johtuuko aikataulun noudattamisen arvosanan huonontuminen prosessiaikojen kasvusta.

3.4.2.6 PROSESSIAJAT

Aikaisemmista tutkimuksista ja tähänkin tutkimukseen annetuista vastauksista on käynyt ilmi, että joillakin lausuntoja käyttävillä henkilöillä on sellainen mielikuva, että lausuntomenettely vain hidastaa tukien myöntämisprosessia.

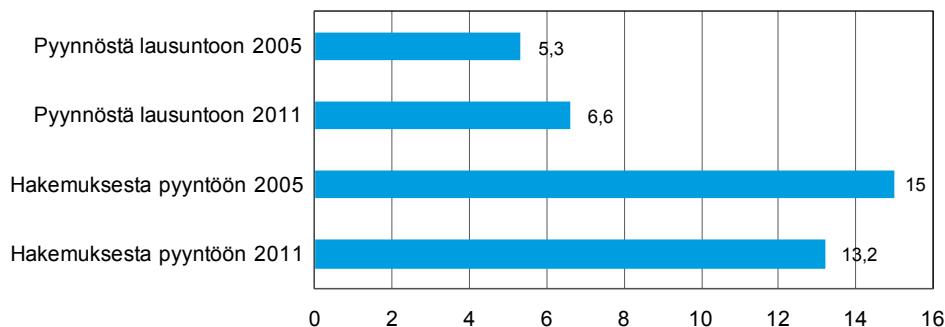
Lisäksi kyselyyn annetuista vastauksista havaittiin, että lausuntomenettelyn aikataulun noudattamisen arvosana on heikentynyt vuodesta 2005. Tämän vuoksi tutkimuksessa haluttiin selvittää prosessiajat hakemuksen saapumisesta hankkeen käsittelijän lausuntopyyntöön, sekä hankkeen käsittelijän lausuntopyynnöstä toimialapäällikön antamaan lausuntoon. Käymällä läpi 253 toimialapäälliköiden lausuntoa ja analysoimalla niissä ja TUKI-2000 järjestelmässä olevien hankeasiapapereiden päivämääriä saatiin laskettua keskiarvo prosessiajoista. Tuloksista ilmenee, että keskimääräinen aika hakemuksen ja pyynnön (13,2 viikkoa) välillä on selvästi pidempi, kuin pyynnön ja annetun lausunnon (6,6 viikkoa) välillä.

Kuva 29. Prosessiajat

Verrattaessa kuitenkin vuoden 2005 tutkimukseen, hankkeen käsittelijät ovat onnistuneet nopeuttamaan lausuntopyyntöään keskimäärin noin kahdella viikolla. Toimialapäälliköillä on kestänyt keskimäärin noin viikon pidempään antaa lausunto vuosina 2005-2010, kuin vuosina 2001-2004. Toimialapäällikön prosessiaika pyynnöstä annettuun lausuntoon on pidentynyt vuodesta 2005 ja se voi olla yksi syy lausuntomenettelyn aikataulun noudattamisen heikentyneeseen arvosanaan.

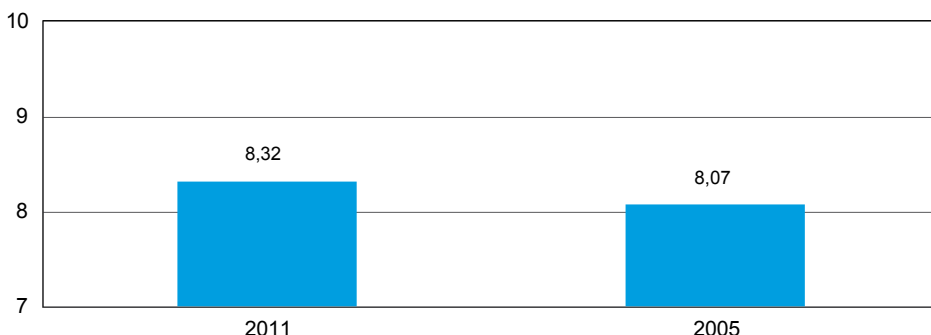
Kuva 30. Prosessiaikojen vertailu 2005-2011

3.4.2.7 TOIMIALAPÄÄLLIKÖN LAUSUNNON KANNANOTTO

Kysyttäessä vastaajilta onko lausunnon kannanotto selkeästi muotoiltu, saatiin yleisarvosanaksi hyvä 8,32, joka on selkeästi parempi kuin vuoden 2005 yleisarvosana 8,07.

Kuva 31. Toimialapäälliköiden lausuntojen kannanotto vuosina 2005 ja 2011

TEM:n antaman lausunto-ohjeen mukaan toimialapäällikön tulisi lausunnossa selkeästi ilmaista kantansa. Vastauksien perusteella lausunnoissa otetaan selkeästi kantaa hankkeisiin ja vuoteen 2005 verrattuna kehitys on ollut parempaan suuntaan.

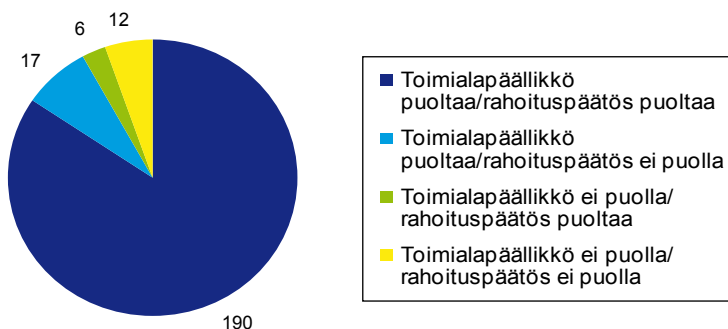
3.4.2.8 LAUSUNTOJEN VAIKUTUS PÄÄTÖKSEEN

Toimialapäälliköiden lausuntojen analysointi mahdollisti myös osittain lausuntojen vaikutuksen tutkimisen. Analysoimalla toimialapäällikön lausunnossa muodostamaa kantaa hankkeen tukemisesta ELY-keskuksessa annettuun päätökseen tuen rahoittamisesta, voitiin havainnollistaa lausuntojen vaikutusta rahoituspäätöksiin.

Tutkittaessa toimialapäälliköiden kannanottojen suhdetta lopulliseen hankkeesta tehtyyn päätökseen pyrittiin kiinnittämään huomiota erityisesti tapauksiin, joissa toimialapäällikkö ja lopullinen rahoituspäätöksen tekijä ovat olleet eri kannalla. Enemmistö lausunnoista ja päätöksistä (75 %) oli päätyntä samaan ratkaisuun hankkeen tukemisesta. Mukana oli myös hankkeita, joiden rahoituspäätöksissä päädyttiin päinvastaiseen ratkaisuun, kuin toimialapäällikön lausunnossa. Kuudessa tapauksessa toimialapäällikkö oli päättänyt olla puoltamatta hanketta, mutta investointituki oltiin silti myönnetty. 17 tapauksista toimialapäällikkö puolsi hanketta, mutta rahoituspäätöstä ei silti myönnetty.

Kaavio esittää lausuntojen ja päätösten vertailutuloksia.

Kuva 32. Lausuntojen vaikutus päätökseen vuosina 2005-2010

Tarkempi analyysi paljastaa, että nämä hankkeet jakautuvat eri vuosille seuraavasti. Vuonna 2005 oli kahdeksan hanketta, joita toimialapäällikkö ei puoltanut lausunnossaan. Näistä hankkeista neljässä oli toimialapäällikön puoltamatta jättämisestä huolimatta positiivinen rahoituspäätös hankkeelle. Kolmessa edellä mainituista hankkeista oli toimialapäällikön näkemyksen mukainen negatiivinen rahoituspäätös ja yhden hankkeen asiapapereista ei selvinnyt tuettiin hanketta vai ei.

Vuonna 2006 tehdyistä yritystukirahoituspäätöksistä, oli viisi sellaista, joissa toimialapäällikkö oli puoltanut hanketta, mutta lopullinen rahoituspäätös oli negatiivinen.

2007 oli yksi hanke, jota toimialapäällikkö ei puoltanut, mutta jolle rahoitus kuitenkin myönnettiin. Kahdessa hankkeessa toimialapäällikkö puolsi hankkeen rahoitusta, mutta rahoituspäätöksessä tukea ei myönnetty.

Vuonna 2008 oli kaksi hanketta, joissa toimialapäällikkö päätyi eri kannalle kuin rahoituksesta päättävät tahot. Toisessa toimialapäällikkö puolsi hanketta, mutta tukea ei myönnetty ja toisessa toimialapäällikkö ei puoltanut hanketta ja tuki myönnettiin silti.

Aineistossa ei ollut yhtään hanketta vuodelta 2009, joissa toimialapäälliköllä ja rahoituspäätäjällä olisi ollut eriävä mielipide. Yhdessä hankkeessa ei kuitenkaan ilmennyt toimialapäällikön kantaa.

Vuoden 2010 osalta aineistossa oli vain yksi poikkeava merkintä, jossa toimialapäällikkö oli tukenut hankkeen rahoituksen puoltamista, jota ei kuitenkaan oltu puollettu rahoituspäätöksessä.

Vaikuttaisi siltä, että hankkeita, joissa toimialapäälliköiden lausunnon- ja rahoituspäätöksen kanta eroavat on yleensä vuosittain muutama kappale. Vuodesta 2005 lähtien eroavuudet ovat olleet kuitenkin lievässä laskussa ja vuonna 2009 ei ollut tutkimusaineiston perusteella yhtäkään eroavaa kantaa. Lausuntojen määrissä tapahtunut huomattava lasku voi osaltaan selittää tätä kehitystä.

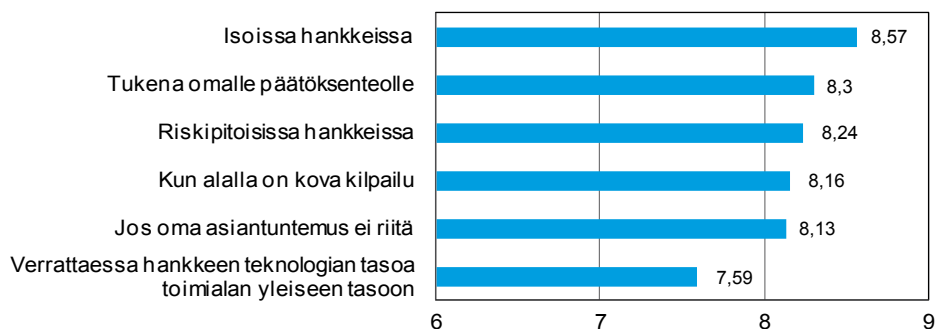
Rahoituspäätökset, jotka eroavat toimialapäällikön lausunnon puoltopäätöksestä tulisi luonnollisesti selvittää tarkasti.

3.4.3 Lausuntojen hyödynnettävyys

3.4.3.1 LAUSUNTOJEN HYÖDYNNETTÄVYYS ERI TOIMINNOISSA

Vastaajilta kysyttiin minkälaisissa tilanteissa he ovat kokeneet lausuntomenettelyn hyödylliseksi. Hyödyllisimmäksi tilanteeksi nousivat selvästi isot hankkeet 8,57 arvosanalla. Lausuntomenettely koettiin muissakin kyselyssä kuvatuissa tilanteissa hyödylliseksi. Heikoimman arvosanan sai kuitenkin tilanteet, joissa verrataan hankkeen teknologian tasoa toimialan yleiseen tasoon 7,59 arvosanalla. Lausuntomenettely on vastaajien mielestä myös hyödyllinen omalle päätöksen teolle ja silloin, kun oma asiantuntemus ei riitä. Lausunnot ovat siis hyödyllisiä varsinkin suuria hankkeita käsiteltäessä. Lausunnoista ei kuitenkaan koeta olevan kovin suurta hyötyä verrattaessa hankkeen teknologian tasoa toimialan yleiseen tasoon.

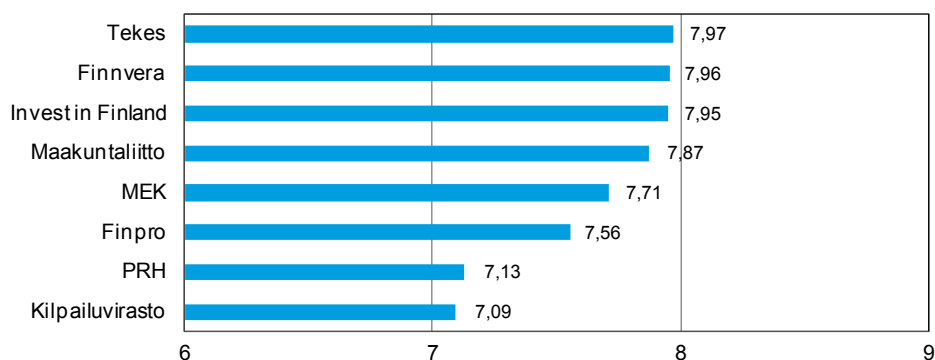
Kuva 33. Lausuntomenettelyn hyödyllisyys rahoitushankkeissa

3.4.3.2 LAUSUNTOJEN HYÖDYNNETTÄVYYS MUISSA TEM-KONSERNIN VIRASTOISSA JA LAITOKSISSA

Vastaajia pyydettiin arvioimaan lausunnon hyödynnettävyyttä TEM- konsernin virastoissa ja laitoksissa. Hyödynnettävyyttä TEM:n muissa virastoissa ja laitoksissa pidettiin vastaajien osalta varsin kyseenalaisena, sillä yleisarvosana oli alle kahdeksan jokaisessa vastausvaihtoehdossa.

Kuva 34. Lausuntojen hyödynnettävyys muissa TEM-konsernin virastoissa ja laitoksissa

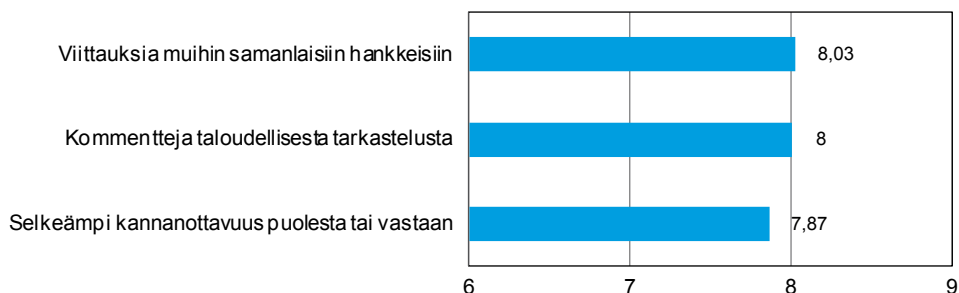
Korkeimmat arvosanat saivat lausuntojen hyödyntäminen Finnverassa, Tekesissä sekä Invest in Finlandissa ja heikoimman arvosanan sai hyödynnettävyys kilpailuvirastossa. Avoimissa kommentteissa eräs vastaaja otti kantaa:

”Hyöty tulee lähinnä maakunnille. Maakuntien kesken päätökset lähtevät hyvin pian eriytymään omille teilleen. Muille rahoittajille päätökset ovat lähinnä informatiivisia. Ne olisi hyvä voida lukea, mutta niillä ei saisi olla linjaavaa tai velvoittavaa roolia.”

3.4.3.3 UUSIA OSA-ALUEITA LAUSUNTOIHIN

Lisäksi vastaajilta tiedusteltiin, mitä uusia osa-alueita he haluaisivat mukaan lausuntoon. Tarjotuista vaihtoehtoista ei noussut selvää suosikkia. Viittauksia muihin hankkeisiin ja kommentteja taloudellisesta tarkastelusta voisi vastauksien perusteella sisällyttää lausuntoihin, mutta arvosanojen perusteella tarve ei kuitenkaan ole kovinkaan suuri.

Kuva 35. Uusien osa-alueiden tarve lausuntoihin

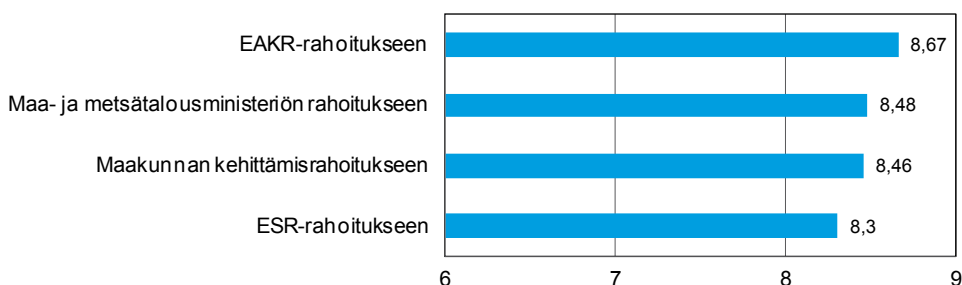

Avoimissa vastauksissa toivottiin lausuntoihin enemmän riskinottoa ja selkeää kannanottoa teknologiatasoon laitteita hankittaessa.

3.4.3.4 LAUSUNTOMENETTELYN LAAJENTAMINEN MUIHIN RAHOITUSMUOTOIHIN

Tutkimuksessa kartoitettiin myös kuinka tärkeänä vastaajat pitäisivät lausuntojen kohdistumista muihin esitettyihin rahoitusmuotoihin. Arvosanat jakautuivat melko tasaisesti kaikille eri rahoitustyypeille. Korkeimman arvosanan (8,67) sai EAKR-rahoitus, johon noudatetaan lausuntomenettelyä jo valmiiksi. Toiseksi korkeimman arvosanan sai maa- ja metsätalousministeriön rahoitus 8,48 arvosanalla. MMM rahoitus ei ole lausuntomenettelyn piirissä ja siihen otetaan kantaa myöhemmin kappaleessa 3.9. Myös maakunnan kehittämisrahoitus (8,46) ja ESR rahoitus (8,3) saivat korkeat arvosanat.

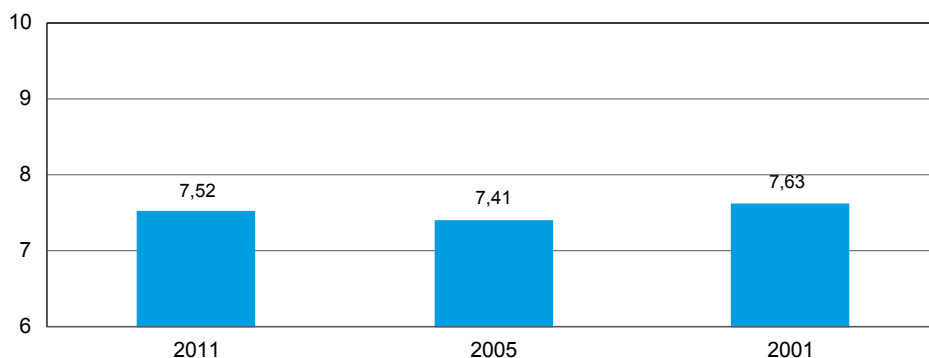
Kuva 36. Uusia hanketyyppejä lausuntojen piiriin

3.4.3.5 LAUSUNTOJEN LISÄARVO

Kyselyyn vastanneita pyydettiin antamaan arvosana lausuntomenettelyssä saadulle lisäarvolle työskentelyn kannalta. Vastajien yleisarvosanaksi tuli 7,52, jota voidaan pitää tyydyttävänä. Tutkijoiden tai esittelijöiden yleisarvosana lisäarvolle oli lievästi parempi 7,53. Päättäjäasemassa olevien vastaajien arvosana oli heikompi, kuin tutkijoiden tai esittelijöiden, mutta kuitenkin sama kuin yleisarvosana 7,5. Muiden vastaajaryhmien arvosanat olivat pitkälti yleisarvosanan mukaisia.

Kuva 37. Lausuntojen tuoma lisäarvo

Vuoteen 2005 verrattuna yleisarvosana on noussut 0,1 prosenttiyksiköllä 7,41:stä. Ero on todellisuudessa vielä marginaalisesti suurempi, sillä vuoden 2005 kyselytutkimuksen kohderyhmänä oli ainoastaan tutkija- tai esittelijä- ja päättäjätason henkilöt. Tämän vuoden yleisarvosana olisi suurempi, jos siihen laskettaisiin tässäkin tutkimuksessa vain päättäjien ja tutkija- tai esittelijävastaajaryhmän arvosanat, sillä ne olivat aavistuksen muiden vastaajaryhmien arvosanoja paremmat. Lisäarvo on siis kasvanut lievästi vuodesta 2005, mutta vielä ei kuitenkaan yletä vuoden 2001 lukeen, jolloin lausuntomenettelystä saatu lisäarvo oli 7,63.

Aiemmissa tutkimuksissa on käynyt ilmi, että monet vastaajat kokevat lausuntomenettelyn byrokrattisena ja monesti tarpeettomana menettelynä, joka

pahimmassa tapauksessa on haitaksi yritystuen käsittelyprosessille. Tämän tutkimuksen tuloksien perusteella voi päätellä, että vuoden 2005 jälkeen toteutuneet kehitystoimet ja uudistukset ovat parantaneet lausuntomenettelyn arvostusta ja toimivuutta. Kuitenkaan 7,5 yleisarvosanaa ei voi vielä pitää hyvänä ja lisäksi monen vastaajan tuntuma lausuntomenettelyyn ei ole juurikaan muuttunut vuodesta 2005.

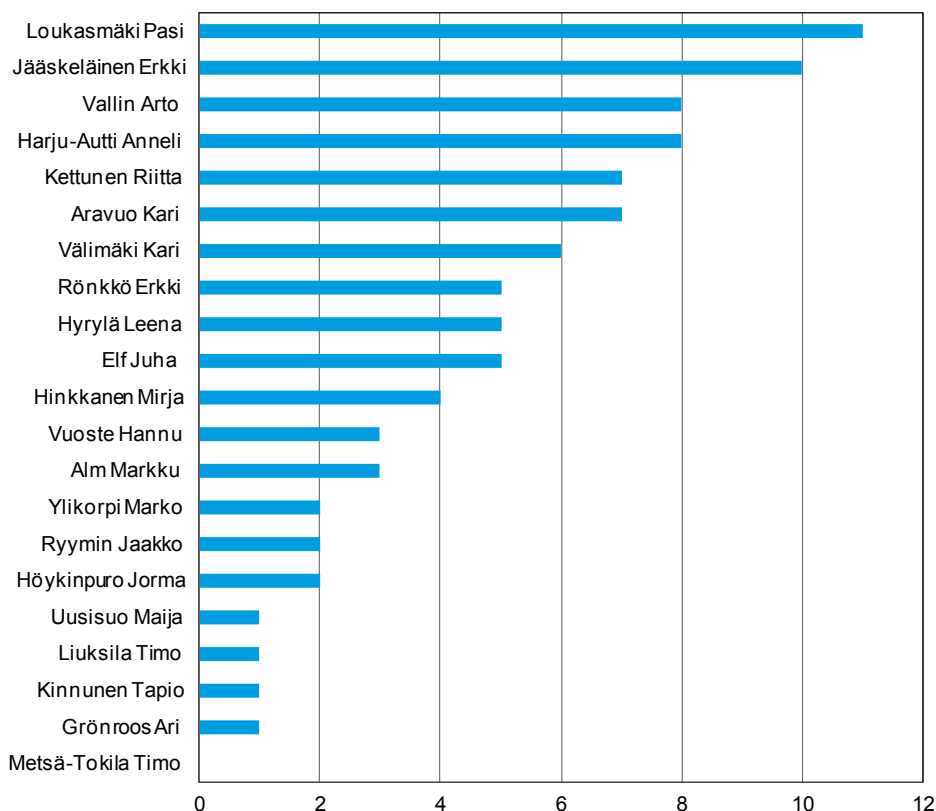
Lausuntomenettelyn problematiikkaa katsastetaan tarkemmin 4 kappaleessa.

3.5 Asiantuntijatyöskentely

3.5.1 Toimialapäällikkökontaktit henkilöittäin

Vastaajia pyydettiin myös ilmoittamaan toimialapäälliköt, joiden kanssa he ovat pääasiassa olleet tekemisissä vuosina 2005-2010. Vastauksien perusteella voitiin kartoittaa keitä kyselyssä saadut vastaukset koskevat ja olivatko kyselyn arvioinnin kohteena olevat henkilöt vielä toimialapäällikön tehtävissä. Kaaviossa on esitettynä vastaajien toimialapäällikkö kontaktit henkilöittäin. Vastaajat pystyivät valitsemaan monta vastausvaihtoehtoa vastauksessaan.

Kuva 38. Toimialapäällikkö kontaktit henkilöittäin

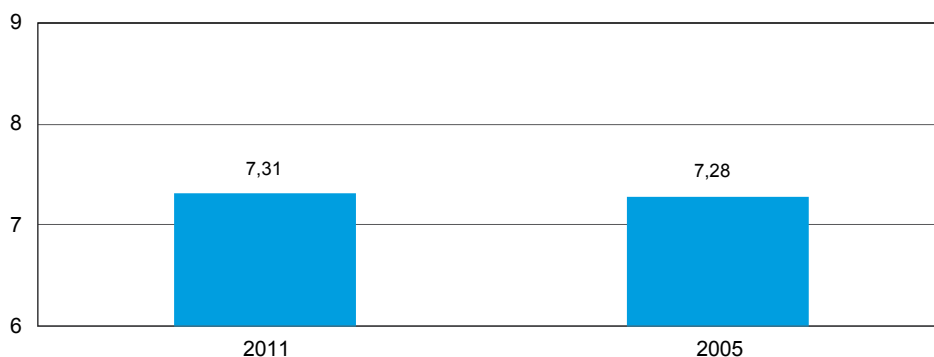
Eniten vastaajat olivat olleet tekemisissä puutuoteteollisuuden toimialapäällikön Pasi Loukasmäen kanssa. Myös kone- ja laitteollisuuden toimialapäällikkö Erkki Jääskeläinen oli ollut monen vastaajan kanssa tekemisissä lausuntojen osalta. Vain liike-elämän palveluiden toimialapäällikkö Timo Metsä-Tokila ei ole ollut tekemisissä vastaajien kanssa 2005-2010, johon vaikuttanee se, että liike-elämän palvelualalla ei ole isoja ELY-keskusrahoitteisia hankkeita.

3.5.2 Toimialapäällikköpalveluista tiedottaminen

Kyselyssä tiedusteltiin vastaajien mielipidettä toimialapäällikköpalveluista tiedottamiselle, johon vastaajien yleisarvosana oli 7,31. 20 % (8 henkilöä) ei osannut sanoa.

Aikaisemmissa tutkimuksissa on käynyt ilmi tarve lisätä toimialapalveluista tiedottamista. Vuoden 2005 tutkimuksessa asiantuntijapalveluista tiedottaminen sai arvosanaksi 7,28 joten käytännössä tiedottamisessa ei ole tapahtunut suurta kehitystä parempaan ja 2011 arvosana on vain tyydyttävä.

Kuva 39. Toimialapäällikön palveluista tiedottaminen v 2005–2011

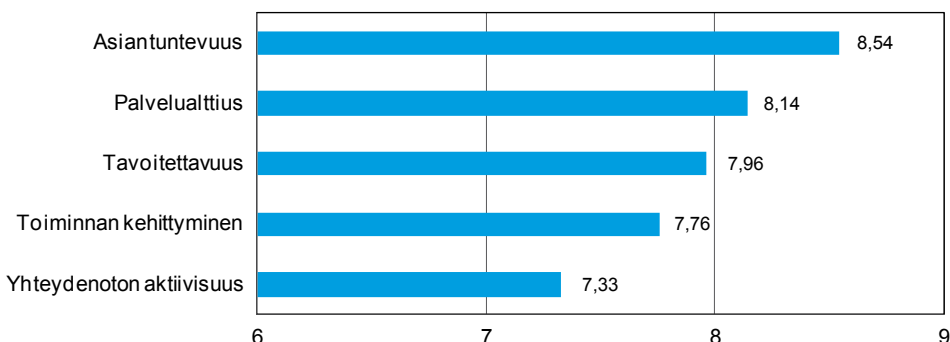

3.5.3 Toimialapäällikön työskentelyn laatu

Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut toimialapäälliköiden asiantuntijatyöskentelyn laatutavoitteeksi arvosanan 8,2 ja 8,4 välillä. Asiantuntijatyöskentelyn laatua tutkittiin viiden eri tekijän suhteen, joiden avulla pystyttiin muodostamaan kokonaisvaltainen käsitys toimialapäällikön työskentelyn laadusta.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan toimialapäällikön työskentelyä yhteydenoton aktiivisuuden, asiantuntevuuden, palvelualltiuden, tavoitettavuuden ja toiminnan kehittymisen perusteella. Näiden tekijöiden yleisarvosanaksi saatiin 7,96, joka on alle laatutavoitearvon.

Kuva 40. Toimialapäällikön työskentelyn laatu 2011

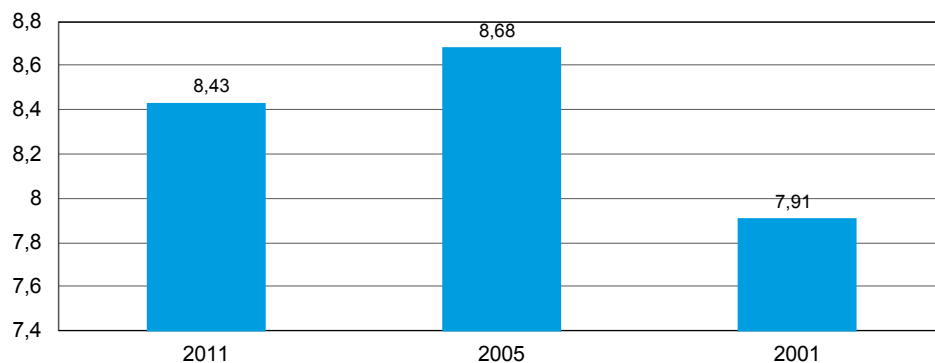

Yleisarvosanaa laski eniten toimialapäällikön yhteydenoton aktiivisuus 7,33 ja toiminnan kehittyminen 7,76. Kuten aikaisempina vuosina parhaimmat arvosanat toimialapäälliköt saivat asiantuntijuudesta 8,54 sekä palvelualltiudesta 8,14. 36 % vastaajista ei osannut ilmaista kantaansa. Verrattuna vuoteen 2005 arvosanat ovat madaltuneet kaikilla osa-alueilla ja yleiskeskisarvo on laskenut 0,16 yksikköä vuoden 2005 arvosta 8,12 tämän vuoden arvoon 7,96. Toimialapäälliköiden pitäisi olla, vastaajien mielestä, paremmin tavoitettavissa ja enemmän yhteydessä hankkeiden käsittelijöihin.

3.5.4 Yhteistyön sujuvuus toimialapäällikön kanssa

Kysyttäessä vastaajilta kuinka he kokevat yhteistyön sujuvuuden toimialapäälliköiden kanssa oman työn kannalta, saatiin yleisarvosanaksi todella hyvä 8,43. Vastaajista yli puolet (52,37 %) antoi arvosanaksi kahdeksan tai enemmän ja vain yksi vastaajista (2,38 %) antoi arvosanaksi alle seitsemän. Kyselyyn vastasi 42 henkilöä, joista 12 ei osannut ilmoittaa kantaansa. Tulosten perusteella voi sanoa yhteistyön sujuvan pääsääntöisesti todella hyvin.

Kuva 41. Yhteistyön sujuvuus toimialapäällikön kanssa

Verrattuna vuonna 2005 tehtyyn kyselyyn yleisarvosana on laskenut aavistuksen verran, mutta vuoden 2001 arvoihin verrattuna tulos on vahva.

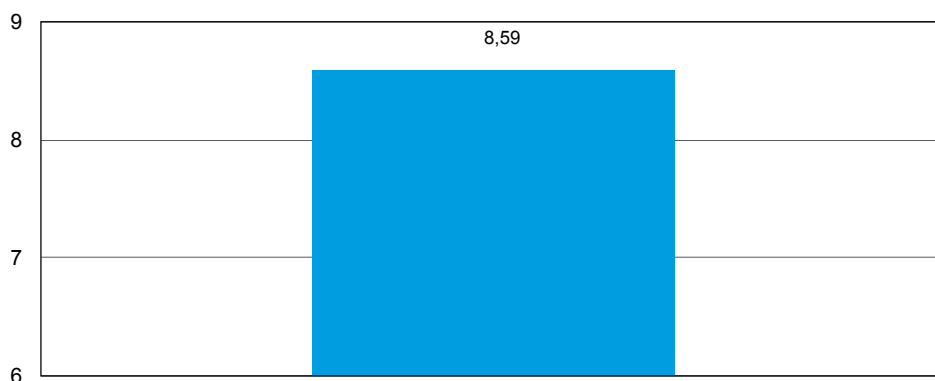
3.5.5 Asiantuntijatapaaminen

Kyselyssä tarjottiin vastaajille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä toiminnan kehittämisestä, jossa toimialapäällikkö tuotaisiin lähemmäs asiantuntijoita järjestämällä enemmän asiantuntijatapaamisia.

Asiantuntijatapaaminen on toimialan rahoitukseen ja kehittämiseen, teknologia- ja työllisyyskysymyksiin liittyvä vapaamuotoinen alueellinen asiantuntijatilaisuus, jossa toimialapäällikkö kävisi puhumassa erikseen kaikilla toimialan kannalta tärkeimmillä alueilla toimialarahoitustilanteesta ja toimialan tulevaisuuden näkymistä. Nykyisin tällainen tapaaminen pyritään järjestämään kerran vuodessa kunkin toimialapäällikön vastuualueella.

Asiantuntijatapaamisten lisäämistä vastaajat pitivät tärkeänä, sillä yleisarvosanaksi asiantuntijatapaamisten järjestäminen sai 8,59. Vastauksista melkein puolet (48,78 %) oli yhdeksän tai kymmenen.

Kuva 42. Asiantuntijatapaamisten tarve

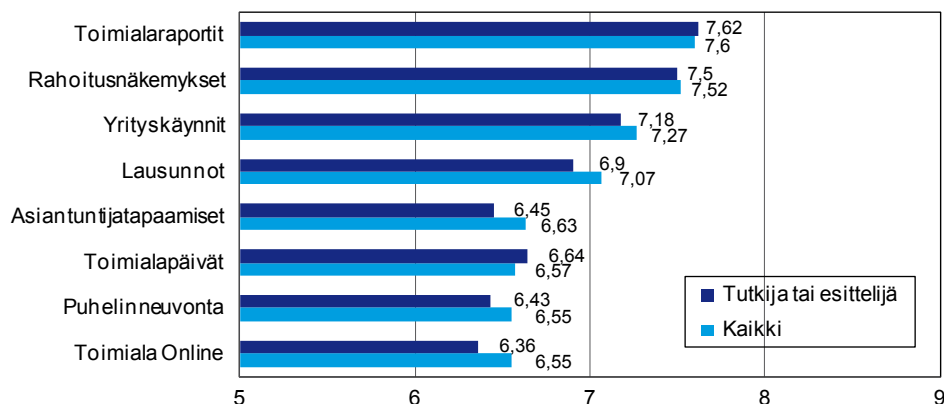

3.5.6 Asiantuntija- ja tietopalvelumuotojen hyödyntäminen

Lisäksi vastaajilta kysyttiin kuinka paljon he ovat hyödyntäneet asiakasneuvontatyössä ja rahoituspäätöstä tehdessään kyselyssä listattuja asiantuntija- ja tietopalvelumuotoja. Tulosten perusteella hyödyntäminen sai kauttaaltaan matalahkot arvosanat. Erityisen vähän hyödynnetään Toimiala Onlinea, puhelinneuvontaa, toimialapäiviä ja asiantuntijatapaamisia, joiden kaikkien hyödyntämisarvosana oli alle seitsemän. Eniten hyödynnetään toimialaraportteja 7,6 ja rahoitusnäkemyksiä 7,52. Mielinkiintoisen tuloksesta tekee varsinkin toimialapäivien hyödyntämisen arvosana.

Toimialapäiviin osallistujilta pyydetään aina erikseen kirjalliset palautearviointit tilaisuuksien hyödyllisyydestä. Palautearviointien keskiarvo toimialapäivien hyödyllisyydestä on yli 8,5 tasolla. Tulosten perusteella voisi harkita ainakin toimialapäivien järjestämisen lisäämistä ja parantaa tätä kautta sen hyödynnettävyyttä.

Kuva 43. Asiantuntija- ja tietopalvelumuotojen hyödyntäminen

Vuonna 2005 käytetyssä kyselylomakkeessa oli erilainen arvosteluasteikko ja sen vuoksi ei voida suoraan verrata eri palvelumuotojen hyödyntämisen eroja vuosilta 2005 ja 2011, mutta hyödyntämisen painosuhteet näyttäisivät muuttuneen jonkin verran vuosien varrella. Vuonna 2005 toimialapäivät oli toiseksi eniten hyödynnetty palvelumuoto, kun se on vuonna 2011 toiseksi vähiten hyödynnetty tarjolla olevista palveluista. Rahoitusnäkemyksiä hyödynnettiin enemmän kuin toimialaraportteja vuonna 2005, mutta vuonna 2011 hyödyntämisen painosuhde on kääntynyt toimialaraporttien puolelle.

3.5.7 Neuvontatyön lisääminen

Kysyttäessä vastaajilta keinoja lisätä toimialapäälliköiden epävirallisempaa neuvontatyötä, kävi ilmi, että nykytilanne ei ole aivan riittävä. Nykytilanne sai arvosanaksi 7,36 eli vastaajat kaipaivat lisää epävirallisempaa neuvontaa. Tilanteen parantamiseksi tulisi vastaajien mukaan yksinkertaisesti lisätä toimialapäälliköiden yhteistyötä muiden kanssa. Avoimissa vastauksissa toivottiin toimialapäälliköiden aktiivisempaa alueellista kiertämistä ja ajankohtaisia analyyssejä. Tilanteen parantamiseksi ehdotettiin myös toimialapäällikön työolosuhteiden parantamista.

”Toimialapäälliköiden profiilin nostolla ja sillä että toimialapäällikön tehtävälle annetaan siihen kuuluva resurssi oikeasti käyttöön ELY:ssä. Nykyisessä resurssi ja kustannuskontrollitilanteessa toimialapäälliköllä on toimialapäällikön sekä oman viran työt yhdellä henkilöllä.”

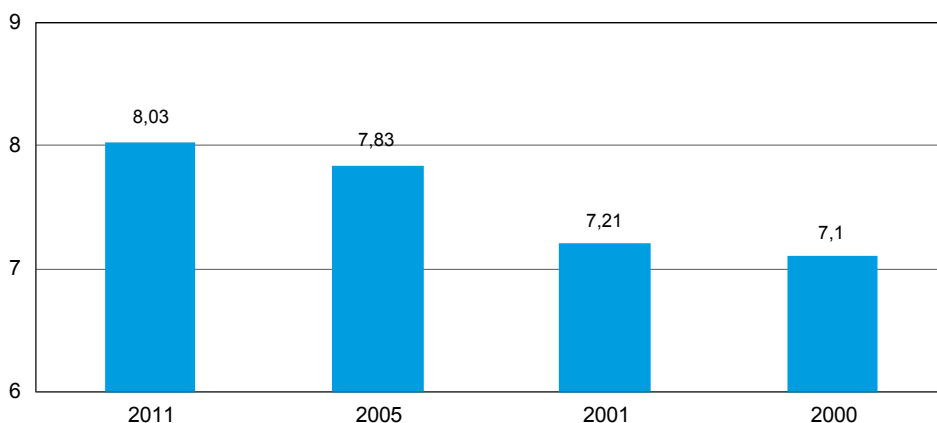
Kuva 44. Toimialapäälliköiden neuvontatyön lisääminen

3.5.8 Asiantuntijatyöskentelyn tuoma lisäarvo

Vastaajia pyydettiin antamaan kouluarvosana asiantuntijatyöskentelyn tuomalle lisäarvolle oman työn kannalta. Annettujen vastausten yleisarvosanaksi muodostui 8,03 ja 57,1 % kaikista vastanneista antoi lisäarvolle arvosanaksi kahdeksan tai enemmän. Vastaajista 11 ei osannut vastata kysymykseen. Yleisarvosanaa voi pitää hyvänä, ja se on selvästi parempi kuin vuoden 2005 tutkimuksessa saatu 7,83 arvosana. Asiantuntijatyöskentelyn tuoma lisäarvo on kehittynyt vuoden 2000 tutkimuksesta kokoajan parempaan suuntaan.

Kuva 45. Asiantuntijatyöskentelyn lisäarvo 2011–2000

3.6 Lausuntomenettelyn laajentaminen

Tutkimukseen liittyi myös selvitys lausuntomenettelyn laajentamisesta koskemaan muitakin hanketyyppejä sekä TEM-konsernin muita virastoja ja laitoksia.

Nykyinen lausuntomenettely koskee työ- ja elinkeinoministeriön yrityksen kehittämisavustusta investointeihin, joissa hakijan esittämän arvion mukaan kustannukset ylittävät 1 200 000 euroa. Näiden hankkeiden osalta hankkeen käsittelijä pyytää yritystukikirjan ohjeen mukaisesti toimialapäälliköltä lausunnon, joka liitetään hakemusasiasiakirjoihin.

3.6.1 Hankkeiden rahoitus

Euroopan unionin Suomeen suuntaavia rahastoja on neljä: EAKR, ESR, maaseuturahasto ja kalatalousrahasto. TEM:lle tulee rahaa kolmesta ensimmäisestä. Yrityksen kehittämisavustushankkeet voivat olla myös puhtaasti kansallisia, jolloin Suomi rahoittaa ne kokonaan itse. Suurin osa TEM:n rahoittamista yrityksen kehittämisavustuksista investointeihin on EAKR-hankkeita. ESR-rahasto ei rahoita investointihankkeita vaan yritysten koulutus ja kehittämistoimintaa, työvoiman kehittämistä, sosiaalista sopeutumista sekä työvoimakoulutusta. Maakuntaliitot myöntävät maakunnan kehittämisrahoitusta, joiden tarkoituksena on maakunnan alueen kehittäminen. Lähtökohtaisesti maakuntienliiton myöntämät tuet eivät voi olla varsinaisia yritystukia vaan ne ovat elinkeinotoiminnan erilaisia kehittämis- ja selvityshankkeita.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan energia- ja investointituilla on mahdollista tukea kehittämisohjelmia, yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä toimia sekä maatilojen energiainvestointeja. Rahoitus kanavoituu MMM:n osalta pääosin EU-osarahoitteen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kautta, mutta osaa maatilojen bioenergiainvestoinneista rahoitetaan myös kansallisilla investointituilla. Manner-Suomen maaseudunkehittämisohjelmasta myönnetään eri tukityyppejä maatiloille niiden ryhtyessä harjoittamaan uutta yritystoimintaa sekä maaseudulla sijaitseville alle kymmenen henkeä työllistävälle mikroyrityksille.

3.6.2 Tukimuodot

Ennen vuotta 2007 yritystuet oli jaoteltu investointi-, kehittämis- ja toimintaympäristötukiin, mutta vuodesta 2007 alkaen nämä kaikki eri hanketyypit ovat kuuluneet yrityksen kehittämisavustukset tukimuodon alaryhmiin.

Lain (1336/2006) mukaan yrityksen kehittämisavustukseen lukeutuu: aineelliset ja aineettomat investoinnit, muut kehittämisinvestoinnit, pienelle yritykselle tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmistelu, pienelle yritykselle palkkamenoihin ja muihin toimintamenoihin ja ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin.

Toimialapäälliköiden lausuntomenettelyä noudatetaan, kun kyseessä on yrityksen kehittämisavustus investointeihin, jonka kustannusarvio on yli 1,2 miljoonaa euroa. Usean rahoitusmuodon ja rahoituslähteen sekoittuessa samassa hankkeessa noudatetaan lausuntomenettelyä mikäli investointihanketyypin määrä hankkeessa ylittää ohjeen mukaisen 1,2 miljoonan euron rajan.

Koska rahoitushankkeessa voi kuitenkin olla useampaa eri hanketyypirahoitusta, sitova ohje investointituen tarkasta määrästä hankkeessa voi periaatteessa johtaa kyseenalaisiin tilanteisiin. Nykyisin puhutaan siitäkin onko investoinnin ja kehittämisen ero edes selväpiirteinen, koska esimerkiksi kehittämistuissa voi olla pitkävaikutteisia investointityyppisiä kustannuksia.

Tarkastellessa kaikkia vuoden 2009-2010 yrityksen kehittämisavustuksia, joissa on useampaa kuin yhtä tukimuotoa voi havaita, että suurin osa isoimmista tuista on puhtaasti investointitukea. Kymmenen suurimman hankkeen joukkoon mahtuu kuitenkin yksi hanke, jossa hankkeen investointikustannukset ovat 1,107 000 euroa ja tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiskustannukset ovat 200 000 euroa. Hankkeen hyväksytyjen kustannusten määrä on siis yli lausuntomenettelyrajan, mutta koska hankkeessa ei ole yli 1,2 miljoonaa euroa pelkästään investointihanketyyppejä, lausuntomenettelyä ei tarvitse noudattaa. Tämän kaltaisten tilanteiden varalta voisi pohtia olisiko sitovan ohjeen kehittäminen joustavampaan suuntaan järkevää.

Taulukko 5. Kymmenen suurinta kehittämisavustusta 2010

	Investoinnit	Kehittämiskustannukset	Yhteensä
Tapojärvi Oy, 527 0001/460/2009	2 861 480		2 861 480
Kylylahti Copper Oy, 532 0300/460/2009	2 281 000		2 281 000
Endomines Oy, 530 0161/460/2007B	2 188 302		2 188 302
Kylylahti Copper Oy, 530 0127/460/2008	2 040 000		2 040 000
Pyhätunturi Oy, 527 0275/460/2009A	1 694 700		1 694 700
Kuhmo Oy, KAI 0021/05.02.09/2010	1 680 000		1 680 000
Kristina Cruises Oy, 526 0166/460/2009	1 670 000		1 670 000
Cerebricon Oy, POS 0226/05.02.09/2010	1 662 600		1 662 600
Joensuun Tiedepuisto Oy, POK 0065/05.02.09/2010	1 600 000		1 600 000
Uusioaines Oy, 523 0119/460/2009A	1 107 000	200 000	1 307 000

Tarkastellessa vuoden 2009-2010 tilastoa yrityskehittämisavustuksista (pois lukien investointituet), havaittiin yritystukien pieni koko. Vuonna 2009-2010 oli vain yksi yrityksen kehittämishanke, jossa hankkeen hyväksytyt kustannukset olivat yli miljoona euroa. Kyseisessä hankkeessa hyväksytyt kustannukset olivat 1 125 000 euroa.

Liitteenä listaus toimialoittain vuodelta 2009-2010, johon on merkitty kuinka paljon on toimialoittain ollut hankkeita ja kuinka paljon niihin on yhteensä myönnetty tukea. Listauksesta voi havaita, että keskimäärin hankkeet ovat hyvin pieniä.

3.6.3 Lausuntojen jakelun laajentaminen muihin TEM alaisiin laitoksiin ja virastoihin

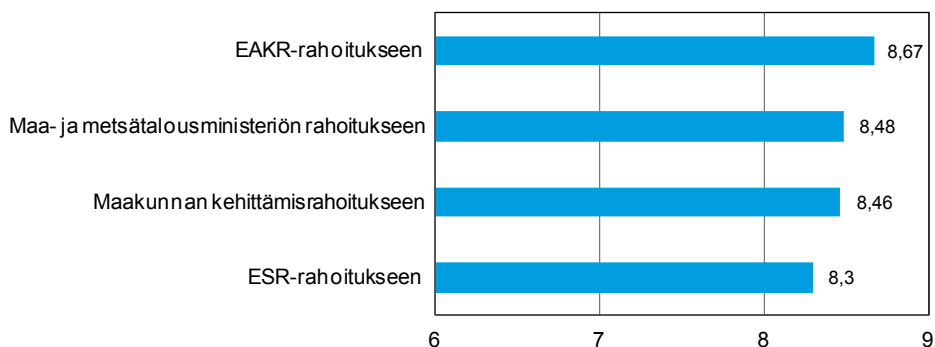
Lausuntomenettelyä käytetään tällä hetkellä vain ELY-keskuksien hankkeissa. Vuonna 2010 voimaan tullut ASKO-laki helpottaisi lausuntojen jakelun laajentamista muillekin toimijoille, sillä laki mahdollistaa asiakastietojen tiedonvaihdon TEM:n alaisten toimijoiden kesken. Kyselyssä ja haastatteluissa tiedusteltiin vastaajien mielipidettä lausuntojen hyödynnettävyydestä muissa TEM:n alaisissa laitoksissa ja virastoissa. Kuva 38 kappaleessa 3.4.3.2.

Lausuntojen hyödynnettävyys ei saanut kovin korkeita arvosanoja yhdenkään laitoksen osalta, mutta eniten lausunnoista näyttäisi hyötyvän vastaajien mielestä Finnvera, Tekes ja Invest in Finland.

3.6.4 Lausuntomenettelyn laajentaminen ulkopuolisiin toimijoihin

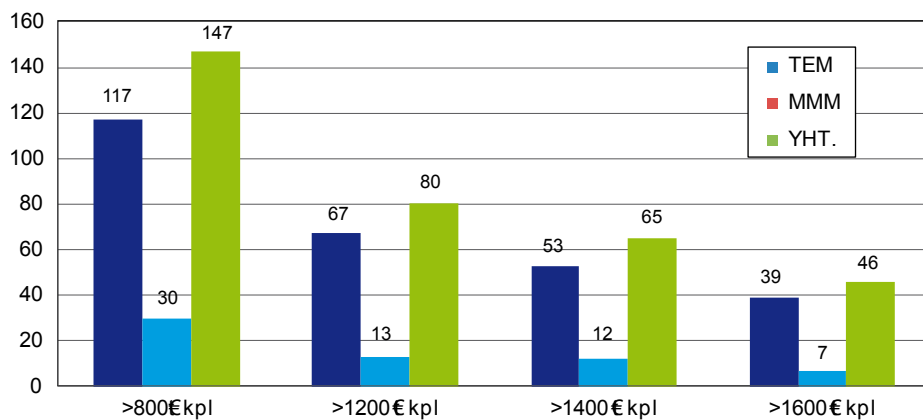
Haastatteluissa ja kyselyssä kysyttiin vastaajien mielipidettä toimialapäälliköiden lausuntojen kohdistumisesta myös maa- ja metsätalousministeriön (MMM) hankkeisiin. Vastausten perusteella monet kokisivat sen positiivisena kehityksenä.

Kuva 46. Lausuntomenettelyn laajentaminen

MMM rahoittaa mikroyrityksiä, jotka sijaitsevat maaseudulla. MMM rahoittamat yritykset eroavat siis ainoastaan kokonsa ja sijaintinsa perusteella TEM:n rahoittamista yrityksistä, joten lausuntomenettelyn laajentaminen MMM:n piiriin tuntuu luonteeltaan. Isoja hankkeita MMM:ssä on selvästi vähemmän vuosittain kuin TEM:ssä.

Kuva 47. TEM:n ja MMM:n kehittämisavustukset investointeihin 2010

Lausuntomenettelyrajan ylittäviä hankkeita olisi ollut MMM:ssä vuonna 2009-2010 13 kappaletta. Lausuntomenettelyn laajentamiseen palataan tarkemmin johtopäätökset ja yhteenveto kappaleessa.

4 Haastattelut

Aikaisemmissa tutkimuksissa ja tämän alustavissa tuloksissa oli havaittavissa, että jotkut vastaajista pitivät lausuntomenettelyä osittain liian byrokraattisena. Osa vastaajista suhtautui siihen varauksella eikä kokenut hyötyvänsä siitä paljoakaan. Lausuntomenettelyn tuomalle lisäarvolle annettiin tutkimuksessa kouluarvosanaksi 7,5, joka on hieman parempi kuin vuoden 2005 tutkimuksessa annettu arvosana (7,41), mutta huonompi kuin vuoden 2001 tutkimuksessa (7,6).

Nyt tehdyssä tutkimuksessa haluttiin myös tarkemmin selvittää miten lausuntoja ja lausuntomenettelyjä voisi kehittää parempaan suuntaan. Tätä varten tutkimusta lisäksi haastateltiin 12 henkilöä TEM:stä, ELY-keskuksista ja Finnverasta. Haastattelussa tiedusteltiin henkilöiden mielipidettä lausuntomenettelyn ja lausuntojen jake-lun laajentamisesta sekä asiantuntijatapaamisista.

Haastatteluissa kaikilta haastateltavilta kysyttiin liitteenä olevan haastattelurun-gon mukaiset kysymykset. Haastattelut suoritettiin puhelimitse. Kerättyjä tuloksia käsitellään lisää johtopäätökset ja suositukset kappaleessa.

Haastateltaviksi valittiin enimmäkseen ELY-keskusten hankkeiden käsittelijöitä, mutta myös henkilöitä TEM:stä ja Finnverasta.

4.1 Tulokset

4.1.1 Lausuntomenettelyiden tavoitteiden tiedostaminen

Haastateltavilta kysyttiin lausuntomenettelyn tavoitteiden tiedostamisesta. Suurim-malla osalla vastaajista oli lausuntomenettelyn tavoitteet suunnilleen tiedossa. Jouk-koon mahtui myös henkilöitä, joilla ne eivät olleet vastauksien mukaan lainkaan tie-dossa. Seuraavat kommentit on poimittu suoraan vastauksista.

"Tavoitteet ymmärretään suunnilleen tällaisena apu ja tuki asiana. Ihan pohjimmai-sia tavoitteita ministeriötasolla ei tiedetä. Voisi olla ehkä skarppaamista tavoitteiden selkeyttämisessä."

"Olen ymmärtänyt silleen että ne on lähinnä investointihankkeessa ylikapasiteetin tukemisen estämiseksi, että niin olen ymmärtänyt"

"Eivät ainakaan minulle ole selkeästi tiedossa"

"Eivät. Mitkä tavoitteet ovat?"

"Tavoitteiden osalta käsikirja on ainut paikka, jossa muistan ylipäättään nähneeni jotain lausuntomenettelyyn liittyvää eli siis käsikirjan se kohta, jossa toimialapääl-li-kön näkemyksen hyödyntämisestä puhutaan ja siinä on lähinnä tällaista ohjeistusta milloin ELY-keskuksen tulisi pyytää lausuntoja tai missä tilanteessa lausuntoja käyte-tään hyväksi yritystukihakemusten käsittelyssä, mutta muistaakseni siinä käsikirjassa ei sanota mitään siitä, että mikä merkitys niillä on hakemuksen käsittelyn kannalta."

"Kyllä luulisin, että nämä asiantuntijat ja valmistelijat, jotka valmistelee näitä hankkeita ja neuvovat asiakkaita he tietävät tämän lausuntomenettelyn sisällön, tavoitteet ja kaikki muutkin."

4.1.2 Lausuntomenettelyn laajentaminen muihin rahoitusmuotoihin

Kysyttäessä haastateltavilta lausuntomenettelyn laajentamisesta muihin rahoitusmuotoihin, saatiin melko tasaisesti kaikenlaisia näkemyksiä. Suurin osa vastaajista ei, joko osannut sanoa mielipidettään, tai kannatti lausuntomenettelyn laajentamista. Haastatelluista muutama myös vastusti lausuntomenettelyn laajentamista. Seuraavat kommentit on poimittu suoraan haastateltavien vastauksista.

"MMM rahoituksessa pitäisin erittäin tärkeänä, että lausuntomenettely olisi käytettävissä. Toki siellä rahoitetaan mikroyrityksiä, kokoluokaltaan pieniä yrityksiä, mutta tukitasot mikroyrityksillä on harvoin asutuilla alueella 35 % ja isoissa hankkeissa, jossa on kyse esimerkiksi aloittavasta yrityksestä se markkinariski on aika suuri ja siinä yhteydessä olisi hyvä, jos tällainen lausuntomenettely olisi ikään kuin pakollinen. Aina-kin olisi toivottavaa, että lausuntomenettelyä käytettäisiin siellä, koska niissä se julkisen tuen osuus kasvaa euromääräisestikin niin suureksi, että lausuntomenettelyllä pystyttäisiin terävöittämään sitä asiankäsittelyä."

"Erityisesti MMM suuntaan olisi varmaan hyvin nopeastikin syytä edetä."

"MMM voisi soveltua hyvin, ESR en tiedä, EAKR koskee jo, maakunnan kehittämisrahoitus. Kyllä se voisi tukea niitäkin."

"Riski byrokratian lisääntymiseen melkoinen. Käsittelyajat tulisivat kasvamaan. Suhdautuisin asiaan erittäin varovaisesti."

"Voi olla tarpeenkin, mutta en tiedä, jos ne koskee jotain toimialakohtaista hanketta tai asiaa niin voi olla hyvinkin tarpeen. Maaseutuohjelman rahoitusasiat ovat jotenkin niin pieniä hankkeita, että jos MMM rahoituksella tarkoitetaan niitä niin ei varmaankaan siellä tarvitse"

"ESR-rahoituksen kanssa en ole ollut paljoa tekemisissä, siellä saattaisi ehkä olla hyödynnettävyyttä. MMM ja maakunnan kehittämisrahoitukseen en osaa sanoa. Maakunnan kehittämisrahoituksessa, ne ihmiset ymmärtääkseni kyllä tietää meidän toimialaraportti kannan ja ne on tullut meidän strategiakeskustelussa kyllä esille. Aina silloin tällöin muistutetaan niitä, että meillä on toimialaraportteja olemassa. Pitäisikö ne lausuntomenettelyn kautta sitten ottaa? en osaa sanoa."

Laajentamista kannattavissa mielipiteissä mainittiin useasti lausuntomenettelyn laajentaminen maa- ja metsätalousministeriön yritystukihankkeisiin. Vastustavissa mielipiteissä nostettiin esille byrokratian lisääntyminen ja lausuntomenettelyn tuoma vähäinen lisäarvo, kun puhutaan pienistä paikallisista hankkeista. Lausuntomenettelyn laajentamista voisi vastausten perusteella tutkia lisää.

4.1.3 Lausuntomenettelyn kehittäminen

Kun haastateltavilta kysyttiin lausuntomenettelyn kehittämistä, saatiin vastauksissa paljon erilaisia ehdotuksia, mutta osa mielipiteistä toistui eri haastateltavien vastauksissa. Seuraavat kommentit on kerätty suoraan vastauksista.

"Minä korostan, että markkinatilanneanalyysiä pitäisi olla. Toimintalogiikan pitäisi olla hyvin kysyntälähtöistä. Meillä on aikalailla sellainen rahoituslähtöinen ja teknologialähtöinen kuitenkin ollut tämä logiikka jolla näitä tehdään. Sanoisin, että pitäisi olla enempi mahdollistavaan suuntaan eikä niin, että etsitään syitä, että minkä takia ei voi rahoittaa hankkeita. Sehän on ihan yks hailee kuluttajamarkkinoiden näkökulmasta millä teknologialla se on tehty. Meillä on Suomessa tämä tällainen vinosuuntaus suoraan sanoen täällä."

"Lausuntomenettelyn ohjeistus kaihertaa. Mielestäni olisi hyvä kirjoittaa ohjeistus niin selkeästi ja yksiselitteisesti kuin vain voi. Jos on tällainen ajatus, että lausunto tulee pyytää niin kyllä sen voi ihan suoraan kirjoittaa, että lausunto tulee pyytää semmoissa ja tällaisissa tapauksissa. Sitten toi kustannusarviotaso on jossain mielessä keinoitekoinen. Tällainen kaikille toimialoille yhteinen kustannusarvio raja kohtelee toimialoja eritavalla, sillä jotkut toimialat ovat pääomavaltaisempia kuin toiset. Ajatellaan esimerkiksi ICT-alaa, joka on kasvava palveluala, jonka merkitys eri alueilla jatkossa varmasti tulee kasvamaan. ICT-yritykset kehittyvät kokoajan ja ne ovat kehittyneet taantumankin aikana, mutta siellä hankkeiden koko on pienempi, koska se ei ole niin pääomavaltainen ala, mutta niillä on merkittävämpiä alueellisia vaikutuksia ja toisaalta se kilpailutilanne joillain sektoreilla on entistä tiukempi siinä mielessä"

"Voisi kehittää sillä tavalla, että toimialapääällikkö pääsisi vielä syvemmälle kyseeseen hankkeeseen."

"Lausunnon sisältö ja muoto voisi olla yksinkertaistettu esim. lomakepohjalle (rasti ruutuun periaatteella). Tällä varmistettaisiin käsittelyn nopeus ja asiantuntijan kuorimitusta voidaan vähentää."

"Hankalissa tapauksissa pitäisi voida käyttää asiantuntijaa esimerkiksi kysymällä sähköpostilla näkemyksiä ja mielipiteitä. Tekesillä on paljon teknologia- asiantuntijoita, voisiko heitä hyödyntää lausuntomenettelyssä?"

"Nykyinen menettely on aika hyvä, se on systemaattinen ja syntyy dokumentaatioita ja jakelukin on aika kattava. Jos ei itse tarvitse hyödynnettävyyttä mielessä niin ne voi laittaa syrjään ja jos on tällainen oma keissi niin ne on hyvin hyödynnettävissä ja voi sen nojalla keskustella kollegoiden kanssa. Aika hyvällä mallilla on."

"Lausuntojen joukossa on rahoituksen myöntämisen ja tukipäätöksen tekemisen kannalta hyvin paljon tarpeettomia ja turhia lausuntoja. Vastapainona hyvin paljon tarpeellisia lausuntoja jää puuttumaan, kun ei ole toimialapääällikköä. Lausuntomenettely pitäisi muuttaa sellaiseksi, että toimialapääällikkö antaa pyydettyä ja tarvittaessa lausunnon, siis ensisijaisesti ihan pyydettyä ja tarvittaessa. Hankekokoon liittyvä numeerinen raja, jonka jälkeen lausunto on pakollinen ei oikein toimi, koska se tuo näitä turhia lausuntoja."

Haastateltavien vastauksissa toistui näkemys siitä, että lausuntopakko tuo mukanaan paljon turhia lausuntoja ja toisaalta on paljon olemassa toimialoja, joille tarvittaisiin toimialapäällikön lausuntoja. Haastateltavat kaipasivat lisäksi selkeyttä lausuntomenettelyn ohjeistukseen, joka oli erään vastaajan mielestä todella vaikeasti tulkittava nykyisessä muodossaan. Markkinatiedon lisääminen lausunnoissa tuotiin myös esille vastauksissa ja koko tuen myöntämislogiikkaan otettiin kantaa. Yksi vastaajista kaipasi yhteistyötä Tekesin teknologia-asiantuntijoiden kanssa. Lausuntomenettelyn kehittämisehdotuksiin palataan johtopäätökset ja suositukset kappaleessa.

4.1.4 Lausuntojen merkitys rahoituspäätösten kannalta.

Vastaajilta kysyttiin heidän mielipidettään lausuntojen merkityksestä rahoituspäätösten kannalta. Kaikilla vastaajilla oli positiivinen mielikuva lausunnoista ja niitä pidettiin tärkeinä erityisesti vaikeissa tapauksissa. Alla on kommentteja suoraan vastaajilta.

"Isoilta osin täysin tarpeettomia, siis sillä tavalla, että sillä olisi merkittävää vaikutusta meidän kantaan, mutta on muutamia hyvin tärkeitä ja merkittäviä tapauksia."

"Ihan olennainen. Toimialapäällikön lausunto laajentaa näkemystä sitä, että mihinkä kohtaan tämä hanke asettuu kaikkien muitten juttujen rinnalla."

"Joskus ne ovat olleet erityisen hyödyllisiä esimerkiksi hankkeen realistisen koon määrittelyssä."

"Lausunnoilla ei ole merkitystä pelkästään sen käsiteltävän asian näkökulmasta vaan niillä on myös laajempaa merkitystä yleisesti sen käsittelijän toimialaosaamisen kasvattamisessa, eikä pelkästään sen joka sitä lausuntoa pyytää, vaan lausunnot on kaikkien käsittelijöiden käytettävissä. Lausunnoilla on yleisesti toimialaosaamisen ja asiantuntijuuden kasvattamisessa ja tiedon jakamisessa yhtäläillä iso merkitys"

"Aika keskeinen on, että kyllähän niitä sellaisia tilanteita, tässä on nyt ihan tuoreeltakin tullut vastaan, että alue on ollut sitä mieltä, että voitaisiin tukea antaa, mutta toimialapäällikkö katsoo, että yleisen kilpailutilanteen näkökulmasta ei ja toimialapäällikön kanta tuppaa siinä voittamaan"

Toimialapäälliköiden lausunnoista voi, vastausten valossa, hyötyä monella eri tavalla. Vastaajat kokevat ne selkeästi tärkeiksi ja arvostavat toimialapäälliköiden osaamista.

4.1.5 Lausuntojen merkitys ELY-keskusten hankkeiden käsittelijöiden työnlaadun parantajana

Kysyttäessä vastaajilta miten he kokevat lausuntojen merkityksen ELY-keskusten hankkeiden käsittelijöiden työnlaadun parantajana, yleisin vastaus korosti jälleen lausuntojen tärkeyttä. Joukossa oli myös näkemys, jonka mukaan lausunnot eivät vaikuta työnlaatuun lainkaan tai ei kovin paljoa.

"Ei kovin suuri."

"Ei tämä vaikuta työn laatuun millään tavalla."

"Jos on kokemattomampi käsittelijä ja on vähän oudompi toimiala niin mitä uudempi, kokemattomampi, oudompi asia niin sitä enemmän sillä on merkitystä. Työnlaatua voi hyvinkin parantaa."

"Parantaa ehdottomasti työnlaatua"

Vastaukset eivät eronneet juurikaan samaa mieltä olevien haastateltavien kesken. Vastauksia tarkastelemalla vaikuttaa siltä, että haastateltavat kokevat lausunnot monissa tapauksissa työnlaatua parantaviksi.

4.1.6 Lausuntojen tarpeellisuus

Aikaisemmista vastauksista heijastunut positiivisuus lausuntoja kohtaan näkyi myös, kun haastateltavilta kysyttiin lausuntojen tarpeellisuudesta. Suurin osa vastaajista ilmoitti lyhyesti kokevansa lausunnot tarpeellisiksi.

"Aika tarpeellisena minä pidän tätä lausuntomenettelyä. Se on ihan ok."

"Ne ovat tarpeellisia, kun niitä nimenomaisesti tarvitaan. Jokainen 1,2 miljoonan euron hanke ei suinkaan edellytä ulkopuolista lausuntoa. Alarajaa voitaisiin kasvattaa."

"Helpoissa ja selvissä hankkeissa se on muodollisuus sekä lausunnon antajalle, että pyytäjälle. Visaisimmissa hankkeissa se on pirun tarpeellista, että saadaan koko valtakuntaan sama linjaus"

"Pitäisi ehdottomasti olla niin, että silloin annetaan kun pyydetään. Eli pyyntö tehtäisiin harkinnan varaisesti silloin kun ELY-keskus tuntee sen tarpeelliseksi. Rutiinin omaiset pyynnöt voisi jättää kokonaan pois."

Vastauksissa tuli esille aikaisemmissakin vastauksissa toistunut viesti siitä, että toisaalta osa lausunnoista on vain byrokraattinen muodollisuus ja saattavat vain hidastaa tukiprosessia. Yleisesti ottaen lausunnot kuitenkin koettiin tarpeelliseksi käytännöksi silloin, kun niitä tarvitaan.

4.1.7 Lausuntojen kehittäminen

Vastaajilta kysyttiin miten lausuntoja tulisi kehittää. Haastateltavista seitsemän näki kehitettävää lausunnoissa. Loput vastaajista eivät ottaneet kantaa tai kokivat nykyisen järjestelyn hyväksi. Alla on kerättynä vastaajien kehitysehdotuksia.

"Hanke/toimialatyypinen juttu, uusi tuotantotekniikka ja teknologia on semmonen, jonka toimialapäällikkö ymmärtää merkitykseltään paremmin kuin vähän kokemattomampi yritystutkija, joka joutuu usein aikalailla nojautumaan yrittäjän kertomaan."

"Voisi ehkä pikkuisen laajentaa niin, että toimialapäällikkö toisi sitä omaa perusteluaan täsmällisemmäksi ja yksilöisi siihen hankkeeseen."

"Toimialapäälliköitä pitäisi olla laajemmin ja tällä hetkellä ns. uusille toimialoille ei ole lainkaan toimialapäälliköitä. Näitä uusia toimialoja ovat pelit, media, luovat alat,

sulautetut tekniikat, ubiikki ja ohjelmistot. Ylipäättään perinteiset toimialapäälliköiden toimialat palvelevat huonosti käytännön työtä tällä hetkellä. ”

”Niissä pitäisi päästä siihen hankkeeseen syvemmälle”

”Voisi miettiä kustannusrajaa aloittavien ja toimivien yritysten osalla erikseen, että aloittavien raja olisivat jotain ihan muuta kuin toimivilla yrityksillä. En pitäisi pois suljettuna sitäkään, että mittavissa muun kehittämisen hankkeissa voitaisi myös käyttää toimialapäälliköiden lausuntomenettelyä, ne on aika riskisiä. Onko tarvetta tällaiselle ELY-keskusverkostossa toimivalle toimialapäällikkö toimintamallille, kun kerran samassa konsernissa toimii Tekes, jonka asiantuntijat pitkälti on toimiala-asiantuntijoita. Siellähän asiantuntijojen toimenkuvaan kuuluu nimenomaan oman toimialan kehityksen seuraaminen.”

”Jonkinlainen tietopankki, johon kerättäisiin kaikki lausunnot voisi olla hyödyllinen. Sieltä voisi käydä tarvittaessa katsomassa.”

”Aloja. nythän tulee kokoajan uusia aloja, että meillä on ne isommat alat katettu siinä järjestelmässä. Pitäisi pystyä kattamaan sellaisia uusia aloja, jotka ei mene sellaisten perinteisten toimialojen mukaan, joilla on vähän toisenlainen rakenne.”

Kehitysehdotukset kohdistuivat lausunnon osa-alueisiin, lausunnon sisältöön, toimialapäälliköiden määrään ja toimialoihin, lausuntomenettelyn kustannusrajoihin, lausuntomenettelyn laajentamiseen, toimialapäällikkö toimintamalliin sekä lausuntojen jakamis- ja tallennusratkaisuihin. Osa vastauksista toistui jo aikaisemmin eri muodossa edellisissä vastauksissa. Lausuntojen kehittämis ehdotuksiin palataan myöhemmin johtopäätökset kappaleessa.

4.1.8 Lausuntojen jakelun laajentaminen

Tämä kysymys osoittautui haastateltaville kaikkein hankalimmaksi. Kukaan vastaajista ei ymmärtänyt kysymystä niin kuin se esitettiin haastattelussa ja heille piti tarkentaa mitä kysymyksellä tarkoitetaan. Haastateltaville selitettiin, että kysymyksellä tarkoitettiin lausuntojen jakelua muille TEM-konsernin virastoille ja laitoksille sekä muille julkisille tahoille, jotka voisivat hyötyä niistä. Toimialapalvelulla on ollut tavoitteena lausuntojen jakelun laajentaminen yhteistyötahoille. Vuonna 2010 voimaan tullut ASKO -laki mahdollistaa laajan asiakastietojen tiedonvaihdon TEM:n alaisten toimijoiden kesken. Vastaajista moni suhtautui myönteisesti jakelun laajentamiseen TEM-konsernin sisällä, mutta osa vastaajista näki sen myös huonona kehityssuuntana. Seuraavassa listattuna haastateltujen mielipiteitä lausuntojen jakelun laajentamisesta.

”En kyllä näe paljon sijaa tälle lausuntojen laajentamiselle. Jos kyseinen toimialapäällikkö näkee jostain tapauksesta tehdystä lausunnosta olevan hyötyä kaikille ELY-keskuksille niin silloin kyllä voisi olla tällaisia ennakkotapaus-lausuntoja.”

”Tätä voisi harkita, pitää varovaisesti edetä, että ei tehdä sellaista mammuttia, joka ei palvele ketään.”

"Todennäköisesti lisäisi nykyistä informaatiotulvaa. Enemmän pitäisi panostaa siihen, että lausunnot ovat helposti löydettävissä, kun niistä halutaan tietoa."

"Kun on kyse asiakkaan asiasta niin tulisi olla aika varovainen, että miten laajalle sitä tietoa levittää. Hallinnon alan toimijat ELY-keskuksesta katsoen niin kuin Finnverat ja tällä tavalla niin nämähän pitäisi olla siellä ja ovatkin usein mukana ja tekevät yhteistyötä."

"En näe mitään estettä sille, että lausuntoja toimitettaisiin esimerkiksi Finnveran käyttöön se varmaan tehostaisi heidänkin toimintaansa."

Lausuntojen jakelua voisi siis vastausten valossa laajentaa tahoille, joille siitä on hyötyä, mutta kuitenkin niin, että lausunnot eivät lisäisi nykyistä informaatiotulvaa tai vaarantaisi yrityksen liikesalaisuuksia. Jakeluun menevät lausunnot voisivat olla ennakkotapaus-tyyppisiä ja niitä voitaisiin jakaa paikkaan, josta ne ovat helposti löydettävissä.

4.1.9 Asiantuntijatapaamiset

Haastateltavilta kysyttiin mitä mieltä he olisivat siitä, että toimialapäällikkö kävisi kertomassa rahoitusasioista ja muusta informaatiosta ELY-keskuksissa tai alueella. Kaikki vastaajat toivottaisivat toimialapäälliköt tervetulleiksi vierailemaan asiantuntijatapaamisten merkeissä. Seuraavat kommentit on kerätty suoraan vastauksista.

"Than ok, niinhän ne jonkin verran tekeekin, että ne käy tekemässä yhdessä niitä yritysvierailuja, mutta myöskin informoimassa ELY:n johtoa"

"Koska toimialapäälliköt käyvät kummiskin kohtuullisen suuren osan työajastaan tiedon keräämiseen, niin tällaiset verkostokeskustelut saattaisivat olla hyviä."

"Periaatteessa hyvä ajatus. Jos toimialapäälliköt jotenkin kiertäisivät kertomassa rahoitusasioista ELY-keskuksissa johtaisi siihen, että kussakin ELY-keskuksessa keskusteltaisiin eri asioista. Ongelmana siinä on se, että silloin se ei kartuta samalla tavoin kaikkien ELY-keskuksien asiantuntijoiden osaamista. Tärkeintä on, että kaikilla on käytössään samat asiat ja kaikki kuulee ja kaikki voi keskustella yhdessä asioista ja, jos joku esittää kysymyksen niin kaikki kuulee siihen vastauksen. Nykyisinhän on niin helppo käyttää näitä videoneuvotteluyhteyksiä, että ei olisi ollenkaan hullumpaa pitää tällaista toimialapäällikön katsaus -tyyppistä infotilaisuutta."

"Kerran vuodessa tällainen briiffaus olisi ihan paikallaan."

"Kyllä pitäisi lisätä tätä. Nythän on näitä tapahtumia, mutta joskus on tuntunut siltä, että osallistujia on vähän vaikea saada sinne, yrittäjiä erityisesti. Siellä istuu kourallinen uskollisia ja sitten virkamieskuntaa on enemmistö. Pitäisi saada vauhtia ja profiilin korotusta, että siellä sitten istuisi sellaisia ihmisiä, joille on siitä hyötyä"

"Asiantuntijatapaamisten sijaan voisi olla enemmän substanssiosaamista tukevia toimialapäiviä, jonne ihmiset voisivat tulla nykyistä enemmänkin."

5 Johtopäätökset ja suositukset

Luvussa esitetään kirjoittajan subjektiivisia johtopäätöksiä tutkimustuloksista sekä ehdotetaan niihin pohjautuen kehittämisehdotuksia Toimialapalvelulle. Ensimmäisessä luvussa esitellään rahoitusnäkemysten kehittämisehdotuksia. Toisessa luvussa esitetään tutkimustulosten perusteella uudistuksia toimialapäälliköiden lausuntomenettelyyn. Jokaisen kappaleen lopussa on esitetty kirjoittajan mielestä relevantteja suosituksia.

5.1 Rahoitusnäkemysten uudistaminen

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemykset koetaan hyödylliseksi julkaisuksi. 88,89 % sisäisistä asiakkaista ja ulkoisista asiakkaista 84,85 % olisi valmis suosittelemaan sitä muille. Kun sisäisiltä asiakkailta tiedusteltiin, kuinka paljon he ovat hyödyntäneet Toimialapalvelun eri palvelumuotoja neuvontaa ja rahoituspäätöstä tehdesään, sai rahoitusnäkemykset toiseksi korkeimman arvosanan 7,52 toimialaraporttien jälkeen eikä ero kärkeen ollut suuri (0,08). **Rahoitusnäkemysten arvostus ja hyödynnettävyys ovat siis kovaa luokkaa suhteessa muihin Toimialapalvelun tuotteisiin.**

Rahoitusnäkemysten yhtenä tavoitteena on tukea toimialaraportteja. Ilmeisesti tavoite on toteutunut, sillä ulkoiset vastaajat antoivat rahoitusnäkemysten toimialaraportteihin tuomalle lisälle arvosanaksi 8,39.

5.1.1 Kehittämisehdotukset rahoitusnäkemysten sisällöllisille uudistuksille

Tutkimustuloksen perusteella **tulevaisuuden arvioinnin lisääminen rahoitusnäkemyksissä olisi sisällöllisistä uudistuksista tarpeellisin** arvosanalla 8,96 sisäisille- ja 8,9 ulkoisille asiakkaille suunnatussa kyselyssä. Käyttäjät kaipaivatkin rahoitusnäkemysiin enemmän panostusta tulevaisuuden näkymiin ja ennakointiin, kehitys- ja suhdannenäkymien sijaan, koska vastaavaa tietoa saa jatkuvasti talouden tutkimuslaitoksilta. Lisäksi käyttäjät toivoivat syvempää tulevaisuuden analyysiä eri toimialojen rahoituksen painopisteistä. **Kilpailutilanteen analyysin syventäminen sai käyttäjiltä hyvän arvosanan 8,7 (sisäiset-) ja 8,52 (ulkoiset asiakkaat).** Vastaajat toivoivat enemmän huomiota muuttuvaan ansaintalogiikkaan, arvoketjuihin ja kansainväliseen kehitykseen. Muita kyselyssä ehdotettuja sisällön kehittämisehdotuksia olivat analyysiosio toimialaa koskevista laajemmista kehittämissankkeista ja syvempi analyysi teknologiasta. Edellinen sai sisäisiltä käyttäjiltä tarpeellisuudelle arvosanan 8,41 ja ulkoisilta käyttäjiltä arvosanan 8,48. Jälkimmäinen koettiin vähemmän tarpeelliseksi molemmissa vastaajaryhmissä. Sisäiset käyttäjät

antoivat syvemmälle analyysille teknologiasta arvosanaksi 8,11 ja ulkoiset käyttäjät 7,75. Vastaajat toivoivat rahoitusnäkemysten sisältöä vielä entisestään nopealukuisemmaksi, selkeyttämällä tilastoja ja taulukoita sekä tekemällä tekstistä lyhyempää ja ytimekkäämpää.

5.1.2 Avoimien vastausten kehittämisehdotukset rahoitusnäkemysten sisällöllisille uudistuksille

Seuraavissa kahdessa alaluvussa on lueteltuna kehittämisehdotukset, joita kyselyihin vastanneet haluaisivat rahoitusnäkemyskiin.

5.1.2.1 SISÄISET ASIAKKAAT

- Enemmän huomiota muuttuvaan ansaintalogiikkaan, arvoketjuihin ja kansainväliseen kehitykseen.
- Raportteja voisi vieläkin nykyisestään selkeyttää ja tehdä tilastoja/taulukoita nopealukuisemmiksi.
- Rahoitusnäkemyskiin voisi linkittää TEM-konsernistrategian eli mitkä ovat olleet poliittiset linjavedot ja miten niihin on suunnattu rahaa.
- Tiedottamista tulisi lisätä, jotta kaikki ymmärtäisivät tutustua tietoon.

5.1.2.2 ULKOISET ASIAKKAAT

- Toimialatyössä teollisuudella on edelleen ylliedustus. Kaivataan vahvempaa painotusta palveluliiketoimintoihin sekä kuljetusalaan.
- Rahoitusnäkemyskiin voisi olla kunkin toimialan kohdalla katsaus siitä, kuinka paljon ao. toimialasta käytetään Suomessa ja kuinka paljon alalta vie-dään vientiin.
- Talouden yleisestä kehityksestä ja suhdannenäkymistä tulee tietoa jatkuvasti talouden tutkimuslaitoksilta. Ennakointi voisi olla paremmin esillä.
- Päivänselvät latteudet pois. Esim. "tuet suunnattava kasvuhakuisiin tai kehityskykyisiin yrityksiin"
- Myönnetyn julkisen rahoituksen osalta kolmen viime vuoden vastaavat luvut. Myös yritysten omat investoinnit kolmelta vuodelta taaksepäin. Kaivosyri-tysten näkemys rahoitus- ja suhdannetilanteesta lähivuosina. Sisällysluette-losa voisi painottaa niitä aloja, jotka ovat TEM:n erityiskohderyhmänä tiet-tynä vuonna.
- Alueellista näkemystä lisää, tilanteet vaihtelevat alueittain.

5.1.3 Rahoitusnäkemysten muut kehittämistoimet

Vastaajat esittivät myös monia ei-sisällöllisiä kehittämisehdotuksia rahoitusnä-kemyksiin. Käyttäjät toivoisivat tiedottamisen lisäämistä, jakelun parantamista,

verkkokoulutuksen parantamista, tietojärjestelmien parempaa synkronointia tiedon siirtymisessä, konkretiaa hankkeiden puoltoihin ja puoltamatta jättämisiiin.

5.1.4 Yhteenveto kehittämis ehdotuksista

- Tulevaisuuden arviointia tulisi lisätä rahoitusnäkemyksissä
- Kilpailutilanteen analyysiä pitäisi syventää rahoitusnäkemyksissä.
- Syvempää analyysia teknologiasta
- Analyysia toimialaa koskevista laajemmista hankkeista
- Ulkoisten käyttäjien ehdotukset; mitkä ne ovat?
- Sisäisten käyttäjien ehdotukset; mitkä ne ovat?
- Muut kehittämistoimet

Suositus 1: *Tulisi tutkia mitkä rahoitusnäkemysten käyttäjien toivomat uudistukset sopisivat parhaiten rahoitusnäkemysten tarkoitukseen ja siihen mihin suuntaan rahoitusnäkemysä halutaan kehittää tulevaisuudessa. Tulevaisuuden ennakointia ja kilpailutilanteen analyysia pitäisi ainakin lisätä julkaisussa.*

Suositus 2: *Tulisi kiinnittää huomiota siihen, että jakelu menee oikeille henkilöille ja, että käyttäjät ovat saaneet riittävän verkkokoulutuksen hyötyäkseen rahoitusnäkemysistä ja muistakin Toimialapalvelun palveluista.*

5.2 Toimialapäälliköiden lausuntomenettelyn uudistaminen

5.2.1 Asiantuntijatyöskentely

Toimialapäälliköiden asiantuntijatyöskentelystä on ehkä paras näkemys ELY-keskusten hankkeiden käsittelijöillä, joiden arkipäiväiseen työhön kuuluu työskentely toimialapäälliköiden kanssa. Tästä johtuen kappaleessa tarkastellaan vain kyseisen vastaajaryhmän; tutkija- tai esittelijöiden tuloksia.

Kyselyn tulokset osoittavat, että **toimialapäälliköiden työskentelyyn ja osamiseen ollaan päällisin puolin tyytyväisiä**. Lausuntojen aikataulun noudattamisesta toimialapäälliköt saivat arvosanaksi tutkijoilta ja esittelijöiltä hyvän arvostuksen 8,19. Myös toimialapäälliköiden toimialan ymmärtäminen arvostettiin korkealle yleisarvosanalla 8,47. Vastaajat toivoisivat myös erityisesti, että **toimialapäälliköt voisivat tulla pitämään asiantuntijatapaamisia useammin** arvostamalla 8,59. **Yhteistyön sujuvuus toimialapäälliköiden kanssa sai vastaajilta todella hyvän arvostuksen** 8,52. Toimialapäälliköiden työnlaadun laskemiseksi tarkasteltiin tutkimuksessa toimialapäällikön työskentelyn viittä eri osa-aluetta (kuva 44) ja niiden yhteisarvosanaksi muodostui hyvä 8,0. Korkeimmalle näistä viidestä eri osa-alueesta

arvostettiin toimialapäällikön asiantuntevuus (8,55) ja heikoimmaksi yhteydenoton aktiivisuus (7,47).

Yhteydenoton aktiivisuuden lisäksi petrattavaa löytyisi myös epävirallisessa neuvonnassa. Vastajaat olivat sitä mieltä, että **epävirallista neuvontaa ei ole riittävästi**. Neuvonnan nykytilanteelle annettiin arvosanaksi (7,26). Kyselyssä tarjotuista vaihtoehtoista suosituin keino lisätä epävirallista neuvontaa oli yhteistyön lisääminen toimialapäällikön ja muiden toimijoiden välillä (7,95). Kysyttäessä kuinka paljon hankkeiden käsittelijät ovat hyödyntäneet asiantuntijatapaamisia (6,45) tai puhelinneuvontaa (6,43), saatiin heikot arvosanat.

Tutkimustulosten valossa vaikuttaa siltä, että toimialapäälliköiden tulisi olla enemmän kontaktissa hankkeen käsittelijöihin. Hankkeen käsittelijät eivät ole erityisen tyytyväisiä epävirallisen neuvonnan nykytilanteeseen, ja vain harvat ovat hyödyntäneet esimerkiksi puhelinneuvontaa. Toimialapäälliköiden ja hankkeen käsittelijöiden välisen kanssakäymisen lisäämiselle olisi selvästi kysyntää ainakin asiantuntijatapaamisten, yhteydenoton aktiivisuuden ja yhteistyön lisäämisen muodossa.

Kun vastaajilta tiedusteltiin vielä avoimen kysymyksen muodossa, miten he parantaisivat asiantuntijatyöskentelyä, jotta siitä saisi enemmän lisäarvoa, saadut vastaukset jatkoivat samalla linjalla:

"Jotkut toimialapäälliköt ovat kenttää kohtaan aktiivisempia ja pitävät yhteyttä mm. yritystutkijoihin ja yritysasiantuntijoihin muita enemmän."

"Enemmän yhteisiä tapaamisia"

"Toivoisin, että toimialapäälliköltä voisi pyytää mielipidettä/konsultointia tarpeen mukaan pienemmissäkin hankkeissa esim. TUKI 2000-järjestelmän tai s-postin välityksellä. Nyt raja on niin korkealla, että se harvoin tulee tarpeelliseksi."

"Toimialapäälliköt eivät tule esiin kuin suurien hankkeiden kohdalle, esillä oloa olisi hyvä systematisoida."

"Voitaisiin pohtia yhdessä käynnin jälkeen hanketta ja/tai yleensä ko. toimialan asioita. Vaatisi lisää yhteistä aikaa."

"Tapaamisia kentällä enemmän."

"Asiantuntijatyöskentely-yhteistyötä on ollut niin vähän tai ei ollenkaan, että siitä ei voi sanoa käytännössä mitään."

Suositus 3: *Tulisi tutkia keinoja, joilla saataisiin toimialapäällikkö lähemmäksi hankkeen käsittelijää niin, että voitaisiin lisätä epävirallista neuvontaa ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Asiantuntijatapaamisten lisääminen olisi haluttua ja voisi olla yksi keino lisätä eri toimijoiden välistä vuorovaikutusta.*

5.2.2 Lausuntoraja

Lausuntojen laatua ja hyödyllisyyttä tutkittaessa nousi yksi asia ylitse muiden useissa vastauksissa ja yhteyksissä. Nimittäin **hankkeiden käsittelijät kokevat**

lausuntopakon byrokraattiseksi käytännöksi. Ongelma ei ole toimialapäälliköissä tai lausunnoissa vaan ongelma on siinä, että lausunto on pyydetty tapaauksissa, jotka ovat hankkeiden käsittelijöiden mielestä aivan selviä. (Sulkujen sisällä on vastaajien yleisarvosana ja ennen sulkua tutkijoiden ja esittelijöiden arvosana).

Tämä lausuntopakko-ongelma nousi esiin haastattelun ja kyselyn vastauksissa ja sen vaikutus oli havaittavissa myös kyselyn tuloksista. Lausuntomenettelyn tuomalle lisäarvolle vastaajien työskentelyyn annettiin arvosanaksi heikohko 7,5 (7,53). Verrattaessa sitä esimerkiksi arvosanaan lausuntomenettelyn hyödyllisyydestä isoissa hankkeissa 8,57 (8,53) ero on suuri ja lausuntopakon vaikutus näkyy selvästi.

Lausunnot ovat hyödyllisiä hankkeissa, jotka eivät ole ilmiselvästi puoltamisen tai puoltamatta jättämisen arvoisia. Tällaisia tapauksia ovat vastausten perusteella ainakin: isot hankkeet 8,57 (8,53), kun alalla on kova kilpailu 8,16 (8,29), riskipitoisissa hankkeissa 8,24 (8,28), hankkeissa joissa oma asiantuntemus ei riitä 8,13 (8,13) ja tapauksissa, joissa hankkeen käsittelijä on epävarma: tukena omalle päätöksenteolle 8,3 (8,39). Suluissa on tutkijoiden ja esittelijöiden vastaukset.

Lausuntomenettelyn hyödyllisyyden ja lisäarvon arvosanoista ilmenee, että lausuntomenettely on periaatteessa hyödyllinen järjestely, mutta se ei tutkimustuloksen perusteella tuota hankkeen käsittelijöille suurta lisäarvoa.

On hankkeita, jotka ovat todella vaativia mutta, jotka eivät kuulu toimialapäällikön lausuntojen piiriin ja toisaalta on todella helppoja tapauksia, jotka vaativat lausuntomenettelyn. **Vaativissa tapauksissa lausuntomenettely tuottaa lisäarvoa hankkeen käsittelijälle.**

Helpoissa hankkeissa lausuntomenettely ei ole hyödyksi hankkeen käsittelijälle ja saattaa kuluttaa turhaan myös toimialapäällikön työaikaa, jos yrityksessä tulee lisäksi vierailia.

Tarpeettomien lausuntojen antamisesta mahdollisesti säästyvä aika voitaisiin käyttää varmasti tehokkaammin muihin toimiin, joihin ei tällä hetkellä ole resursseja panostaa.

Vastaajien mielestä 1,2 miljoonan euron lausuntopyyntöraja on jossain määrin keinotekoinen. Kaikille toimialoille yhteinen kustannusarvio raja kohtelee toimialoja eri tavalla, sillä jotkut toimialat ovat pääomavaltaisempia kuin toiset. Esimerkkinä ICT-ala, joka on kasvava palveluala. ICT-yritykset kasvavat kokoajan ja niiden merkitys eri alueilla tulee varmasti myös kasvamaan, mutta kyseisellä toimialalla hankkeiden koko on pienempi, koska se ei ole niin pääomavaltainen ala. ICT-alalla voi olla kuitenkin merkittävämpiä alueellisia vaikutuksia, kuin pääomavaltaisemmilla aloilla.

Haastatteluissa kävi myös ilmi, että **monella hankkeen käsittelijällä ei ole tiedossa lausuntomenettelyn tavoitteita.** Jos menettelyn tavoitteet eivät ole tiedossa, aiheuttaa se epäilemättä huonoa asennetta menettelyä kohtaan. Tavoitteiden tulisi olla selkeästi tiedossa myös hankkeiden käsittelijöillä.

Toimialapäällikölle lausuntomenettely on hyödyllinen varsinkin oman ammattitaidon ylläpitämisen kannalta. Toimialapäällikkö pääsee

lausuntomenettelyn avulla tekemisiin useimpien isojen hankkeiden kanssa, joita tehdään ympäri Suomea. Hankkeet antavat näkemystä koko toimialan kehityksestä ja tilanteesta. Varsinkin oltaessa tekemisissä yrittäjän kanssa voi toimialapääällikkö saada arvokasta tietoa, jota voi hyödyntää edelleen. Ammattitaidollaan toimialapääällikkö voi parantaa kehittämisavustusprosessia, auttaa paremmin hankkeiden käsittelijöitä ja olla paremmin hyödynnettävissä valtakunnallisena asiantuntijana.

Lausuntomenettelystä on periaatteessa hyötyä myös paikalliselle ELY-keskuskelle ja hankkeen käsittelijöille ammattitaidon ylläpitämisessä ja joskus hankkeen käsittelyssäkin. **Lausuntomenettely on hyvin tarpeellinen hankkeen käsittelijälle, toimialan kokonais kuvan muodostamisen kannalta.**

Kuten edellä on todettu, lausuntopakko on joissain tapauksissa ongelmallinen, koska lausunnon kustannukset eivät välttämättä kerro sen haastavuudesta tai alueellisista vaikutuksista. Lausunto-ohjeistusta voisikin ehkä tarkastella hieman ja pohtia tulisiko lausunto suositella pyydettyväksi myös hankalissa tapauksissa, jotka eivät ylitä 1.2 m€ rajaa. Vaihtoehtoisesti voisi keksiä tapoja, joilla voitaisiin tehostaa ja lisätä toimialapäälliköiden ja ELY-keskusten välistä vuorovaikutusta ja epävirallista neuvontaa.

Suositus 4: *Voisi tutkia lausuntopakon poistamista ja sen korvaamista ns. vapaalla verkostoitumisella. Miten se vaikuttaisi lausuntopyyntöjen määrään ja toimialapäällikön näkemyksen muodostumiseen? Pitääkö paikkansa väite, että suurin osa lausunnoista on turhia? Voisiko turhien lausuntojen antamisesta säästytvän ajan käyttää toimialapäälliköiden ja hankkeiden käsittelijöiden verkostoitumisen syventämiseen ja näin laskea epävirallisten yhteydenottojen kynnystä puolin ja toisin?*

Suositus 5: *Voisi selvittää tarkemmin eri toimialojen pääomavaltaisuuden ja alueellisten vaikutusten suhdetta ja arvioida sen pohjalta olisiko järkevää muuttaa lausuntorajoja eri toimialoilla.*

Suositus 6: *Lausuntomenettelyn tavoitteet ja tarkoitus tulisi saada kaikkien hankkeiden käsittelijöiden tietoon.*

Suositus 7: *Toimialapäälliköiden osaamisen hyödyntämisessä ja työskentelyssä on tehostamisen varaa. Voisi pohtia matkustamisen vähentämistä ja sijoittaa siitä säästyvä aika videoneuvotteluiden lisäämiseen. Riittääkö että toimialapäällikkö on virtuaalisesti läsnä?, jos riittää niin se tehostaisi toimintaa huomattavasti.*

Suositus 8: *Tulisi pohtia uusien viestintämuotojen hyödyntämistä toimialapäälliköiden ja ELY-keskusten työn tehostamisessa. Voisivatko ELY-keskukset hyödyntää virtuaalista sosiaalista verkostoitumista?*

5.2.3 Lausuntomenettely laajentaminen

Lausuntomenettelyn laajentamista käsiteltiin tässä tutkimuksessa (kappaleessa 3.9) kahdesta näkökulmasta: Lausuntomenettelyn laajentamista koskemaan muitakin hanketyyppejä, kuin puhtaasti kehittämisavustuksia investointeihin sekä lausuntomenettelyn laajentamista koskemaan muita rahoittajatahoja.

Tällä hetkellä lausuntomenettely koskee siis pelkästään kehittämisavustuksia investointeihin. Näin on pyritty välttämään kilpailua vääristävä ja alan ylikapasiteetin rahoittaminen, lisätä uuden teknologian käyttöön ottoa alalla ja kohentaa rahoitusta alan kannalta keskeisiin kehittämiskohteisiin. Yleisesti ottaen katsotaan siis, että vain kehitysavustus investointeihin on sellainen yritystuki, jonka vuoksi pitää valvoa lausuntomenettelyn avulla, ettei haittavaikutuksia pääse syntymään. Usein **muut hanketyypit ovat paljon pienempiä** eikä esimerkiksi vuoden 2009-2010 aikana ollut yhtäkään kehittämisavustushanketta (pois lukien investointeihin), joka olisi hyväksyttyjen kustannustensa puolesta ylittänyt 1,2 M€ rajan. **On kuitenkin olemassa tapauksia, joissa sekoittuu useampi hanketyyppi yhdessä hankkeessa.** Tällöin saattaa tulla tilanne, jolloin hanketyyppien määrä yhteensä on yli 1,2 miljoonaa euroa, mutta koska se ei ole puhtaasti kehittämisavustusta investointeihin siitä ei tarvitse antaa lausuntoa. Vuoden 2009-2010 aikana oli hanke, jonka kehittämisavustuksen osuus investointeihin oli 1 107 000 ja -tuotteisiin ja tuotantomenetelmiin 200 000. Tällöin hankkeen hyväksytyt kustannukset olivat yli 1 200 000 euroa, mutta ohjeen mukaan lausuntoa ei tarvinnut antaa.

Tutkimuksessa tarkasteltiin myös lausuntomenettelyn laajentamista koskemaan muita rahoittaja tahoja. Moni vastaajista kannatti lausuntomenettelyn laajentamista. Jotkut vastaajista totesivat hankkeiden olevan melko pieniä muissa tukimuodoissa. **Maa- ja metsätalousministeriön koettiin olevan varsinkin hyvä kohde lausuntomenettelyn laajentamiselle** ja hyödyntämiselle. Kuva 52 näyttää MMM:n ja TEM:n lausuntojen määrät kokoluokittain yhdessä ja erikseen vuosilta 2008-2010. MMM rahoittaa mikroyrityksiä, jotka sijaitsevat maaseudulla. Lausuntomenettely toimisi MMM hankkeissa varmasti siinä missä se toimii TEM hankkeissakin. Vuonna 2010 yli 1,2 M€ hankkeiden määrä olisi lisääntynyt 19,4 %, jos MMM kuuluisi lausuntomenettelyn piiriin.

Suositus 9: *Voisi selvittää onko nykyisin ero yrityksen kehittämisavustuksen investointeihin ja muiden hanketyyppien välillä niin selväpiirteinen, että lausuntomenettelyä tulee noudattaa ainoastaan puhtaasti investointeihin? Tulisiko sitä noudattaa silloin, kun on eri hanketyyppejä sekaisin yhdessä hankkeessa?*

Suositus 10: *Voisi tutkia tarkemmin lausuntomenettelyn laajentamista koskemaan myös MMM hankkeita. Riittääkö resurssit?*

5.2.4 Lausuntojen jakelun laajentaminen

ASKO-lain myötä lausuntojen jakelun laajentaminen olisi mahdollista. Jakelun laajentaminen muihin TEM:n alaisiin virastoihin ja laitoksiin tuntuu järkevältä, mutta jakelun käytännön järjestely kannattaisi haastateltavien mukaan tehdä niin, että ”ei luoda mummuttia, joka ei palvele ketään”. Eräs vastaajista ehdotti, että luotaisiin ”tietopankki, johon kerättäisiin kaikki lausunnot. Sieltä voisi käydä tarvittaessa katsomassa.” Vastaajat valitsivat Tekesin ja Finnveran tahoiksi, jotka pystyisivät parhaiten hyödyntämään lausuntoja arvosanoilla 7,97 (Tekes) ja 7,96 (Finnvera).

Suositus 11: *Lausuntojen jakelun laajentamisesta voisi olla suuri hyöty, mutta se pitäisi toteuttaa siten, että siitä pystyy hyötymään kasvattamatta informaatiotulvaa ja vaarantamatta yritysten luottamuksellisia tietoja. Jakeluun menevät lausunnot voisivat olla ennakkotapaustyyppisiä. Laajentamisen toteuttamiseen voisi sopia jonkinlainen tietopankki/tietojärjestelmä, johon pääsisi kätevästi tietokoneella. Lausuntojen jakelun laajentamisesta voisi hyötyä eniten kyselyn ja haastatteluiden perusteella Finnvera, Tekes ja Invest in Finland.*

5.2.5 Muut kehittämistoimet

Suositus 12: *Tutkimustulosten perusteella lausuntoja voisi tehdä houkuttelevamman näköisiksi.*

6 Yhteenveto

Työ ja elinkeinoministeriön Toimialapalvelun yhtenä tehtävänä on julkisen rahoituksen suuntaamiseen liittyvä lausuntomenettely ja asiantuntijaneuvonta. Lausuntojen tekijöinä ovat valtakunnalliset toimialapäälliköt, joista valtaosa työskentelee ELY-keskuksissa. Rahoitusnäkemykset ovat TEM:n vuosittain julkaisema TEM:n konsernin ja MMM:n rahoitukseen keskittynyt julkaisu. Rahoitusnäkemyksillä pyritään tukea eri tahoja yrityshankkeiden suunnittelussa tai hankkeiden käsittelyssä sekä työvoiman koulutuksen suuntaamisessa. Tutkimuksessa kartoitettiin rahoitusnäkemysten laatua- ja hyödynnettävyyttä sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden näkökulmasta. Lausuntojen laatua- ja hyödynnettävyyttä tarkasteltiin nykyisten käyttäjien näkökulmasta ja lisäksi lausuntomenettelyn uudistamisen näkökulmasta. Tavoitteena oli antaa tutkimustuloksiin pohjautuen kehittämisehdotuksia, jotka voisivat määrätä suuntaa raporttien ja lausuntomenettelyn uudistamisessa ja jatkokehityksessä.

Tutkimuksen tausta

Tutkimus suoritettiin kesäkuussa kahtena internetpohjaisena kyselytutkimuksena, joihin vastasi yhteensä 84 henkilöä. Toinen kyselyistä oli suunnattu ulkoisille käyttäjille ja toinen ELY-keskusten käyttäjille ts. sisäisille asiakkaille. Tutkimusta varten haastateltiin lisäksi heinäkuussa yhteensä 12 henkilöä työ- ja elinkeinoministeriöstä, ELY-keskuksista ja Finnverasta.

Rahoitusnäkemysten ja lausuntojen laatu

Ulkoisten käyttäjien arvosana rahoitusnäkemysten tuomalle lisäarvolle oli 7,91. Sisäiset käyttäjät kokevat julkaisun tuoman lisäarvon hieman paremmaksi arvosanalla 8,07. Kaikki Rahoitusnäkemysten sisällön eri osiot saivat hyödyllisyyden arvosanaksi yli kahdeksan. Hyödyllisimmiksi osioiksi mainittiin alan hankkeiden rahoitus sekä talouden yleinen kehitys ja suhdannenäkymät hyvällä 8,24 arvosanalla. Rahoitusnäkemykset tukevat vastaajien mielestä hyvin toimialaraportteja hyvällä arvosanalla 8,39. Vastaajista varsinkin yritykset (10) ja konsultit (8.8) arvostivat Rahoitusnäkemysten tuoman lisän erittäin korkeaksi, mutta vastaajia oli niin vähän molemmissa vastaaja ryhmissä (konsultit 6 ja yritykset 2), että tuloksista on vaikea vetää mittavia johtopäätöksiä.

Lausuntomenettelyn hyödynnettävyys sai kaikissa muissa kyselyssä esitetyissä tilanteissa paitsi yhdessä arvosanaksi yli kahdeksan. Yleisarvosana lausuntomenettelyn hyödyllisyydelle eri tilanteissa oli 8,19. Korkeimman arvosanan hyödynnettävyys sai isoissa hankkeissa 8,57 heikoimman verrattaessa hankkeen teknologian tasoa toimialan yleiseen tasoon 7,59. Lausuntomenettelyn tuoma lisäarvo oli noussut vuoden 2005 mitatusta arvosta 7,41 arvoon 7,51 ja asiantuntijatyöskentelyn tuoma

lisäarvo on jatkanut tasaista kasvua ja on vuonna 2011 hyvä 8.03. Kyselyn ja haastatteluiden vastauksista päätellen monet pitävät lausuntomenettelyä todella tärkeänä, mutta osa kokee menettelyyn liittyvän byrokratian haitalliseksi.

Tuloksista voidaan todeta, että molemmat Toimialapalvelun toiminnot ovat pääpiirteittäin hyvässä vedossa, mutta kehitettävääkin on.

Rahoitusnäkemysten ja lausuntojen hyödynnettävyys

Kyselyssä esitetyistä käyttötarkoituksista, rahoitusnäkemysten ulkoiset käyttäjät hyödyntävät julkaisua eniten rahoitushankkeiden valmistelussa 7,58. Muissa käyttötarkoituksissa oli melko alhaiset arvosanat, joten ulkoiset vastaajat todennäköisesti käyttävät rahoitusnäkemystä muihin tarkoituksiin. Sisäisillä vastaajilla oli samankaltaiset vastaukset. Tutkimustulosten perusteella lausuntojen hyödynnettävyys riippuu hankkeen vaikeustasosta hankkeen käsittelijälle. Lausuntomenettelystä on hyötyä varsinkin, jos on kyseessä vaikea hanke tai hankkeen käsittelijä on epävarma ja kokematon.

Vertailu vuoden 2005 toimialapäälliköiden lausuntojen laatu- ja hyödynnettävyys tutkimukseen

Tutkimuksessa painotettiin lausuntomenettelyn ja sen laajentamisen problematiikkaa, kun taas vuoden 2005 tutkimuksessa selvityksen keskeinen osa liittyi tilastoanalyysiin. Niiltä osin, kun tutkimusten kyselyiden kysymyksissä oli samoja asioita, olivat vastauksetkin saman suuntaisia. Lisäksi vuoden 2005 tutkimuksessa rahoitusnäkemykset käsiteltiin hyvin suppeasti ja siltä osin vertailuaineistoa ei ollut siis saatavilla.

Kehitystä parempaan oli tapahtunut monissa eri mittareissa, joista ehkä merkittävin oli lausuntomenettelyn tuomassa lisäarvossa, joka oli siis kasvanut hieman vuoden 2005 arvosta. Mitään merkittävää kehitystä ei ollut kuitenkaan tuloksissa havaittavissa. Suurin osa kyselyn vastauksista oli lähes täsmälleen sama kuin aikaisemmassa tutkimuksessa. Kyselyn vastauksia käsittelevissä kappaleissa 3 mainitaan aina, mikäli kysymyksen arvosanat erosivat aikaisemman tutkimuksen tuloksista.

Tilastoanalyysi

Tilastoja tutkiessa oli tarkoituksena selvittää löytyikö lausunto kaikista niistä hankkeista, joista se olisi pitänyt pyytää ja selvittää prosessiajat hakemuksen saapumisesta hankkeen käsittelijän lausuntopyyntöön, sekä hankkeen käsittelijän lausuntopyynnöstä toimialapäällikön antamaan lausuntoon. Lisäksi tutkittiin toimialapäällikön päätöksen vaikutusta hankkeesta tehtyyn rahoituspäätökseen. Lausuntomenettely näyttäisi toimivan hyvin tilastoanalyysinkin perusteella, mutta toimialapäälliköitä voisi olla enemmän eri toimialoilta. Tilastoaineiston keräämisessä oli jonkin verran ongelmia, sillä jostain syystä kaikki hankkeet, joista oli annettu lausunto eivät löytyneet aineistosta.

Suositus 13: *Voisi selvittää miksi kaikki toimialapäälliköiden lausunnot eivät löytyneet liitteenä olevilla toimialaluokitus-koodeilla.*

Tutkimuksen muut arvioinnin kohteet

Muita tutkimuksen arviointikohteita olivat lausunnot, yritysvierailut ja toimialapäällikköpalveluista tiedottaminen. Lausunnon osa-alueiden suhteen vastaajien arvosanat ovat melko hyviä ja pysyneet käytännössä samoina kuin vuoden 2005 tutkimuksessa. Yritysvierailujen arvosanoissa ei ollut myöskään havaittavissa dramaattista kehitystä ja vastaajat vaikuttivat melko tyytyväisiltä järjestelyyn, vaikka toimialapäällikön yritysvierailun hyödyllisyys sai arvosanaksi vain 7,7 vastaajilta. Toimialapäällikköpalveluista tiedottaminen sai arvosanaksi 7,31, mitä ei voi pitää hyvänä tuloksena, vaikka tulos on noussut hieman vuoden 2005 tutkimuksen ajoista.

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten ja -lausuntojen uudistaminen

Tutkimusraportin päätteeksi esitettiin johtopäätöksiä ja kehitysehdotuksia tutkimustuloksiin pohjautuen. Tämän vuoden tutkimuksessa nostettu esiin hankkeen käsittelijöiden ilmaisema turhautuminen lausuntopakkoon ja otettu kantaa lausuntomenettelyn ja -jakelun laajentamiseen. Olisi tärkeää, että muutkin kuin toimialapäälliköt ja Toimialapalvelun kehittäjät tiedostaisivat lausuntomenettelyn tavoitteet ja toisaalta lausuntomenettely tulisi järjestää siten, että se tukisi parhaalla mahdollisella tavalla sekä hankkeen käsittelijöiden työtä että ministeriön tavoitteita.

Luettelo suosituksista

Suositus 1: Tulisi tutkia mitkä rahoitusnäkemysten käyttäjien toivomat uudistukset sopisivat parhaiten rahoitusnäkemysten tarkoitukseen ja siihen mihin suuntaan rahoitusnäkemystä halutaan kehittää tulevaisuudessa. Tulevaisuuden ennakointia ja kilpailutilanteen analyysia pitäisi ainakin lisätä julkaisussa.

Suositus 2: Tulisi kiinnittää huomiota siihen, että jakelu menee oikeille henkilöille ja, että käyttäjät ovat saaneet riittävän verkkokoulutuksen hyötyäkseen rahoitusnäkemyksistä ja muistakin toimialapalvelun palveluista.

Suositus 3: Tulisi tutkia keinoja, joilla saataisiin toimialapäällikkö lähemmäksi hankkeen käsittelijää niin, että voitaisiin lisätä epävirallista neuvontaa ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Asiantuntijatapaamisten lisääminen olisi haluttua ja voisi olla yksi keino lisätä eri toimijoiden välistä vuorovaikutusta.

Suositus 4: Voisi tutkia lausuntopakon poistamista ja sen korvaamista ns. vapaalla verkostoitumisella. Miten se vaikuttaisi lausuntopyyntöjen määrään ja toimialapäällikön näkemyksen muodostumiseen? Pitääkö paikkansa väite, että suurin osa lausunnoista on turhia? Voisiko turhien lausuntojen antamisesta säästyvän ajan käyttää toimialapäälliköiden ja hankkeiden käsittelijöiden verkostoitumisen syventämiseen ja näin laskea epävirallisten yhteydenottojen kynnystä puolin ja toisin?

Suositus 5: Voisi selvittää tarkemmin eri toimialojen pääomavaltaisuuden ja alueellisten vaikutusten suhdetta ja arvioida sen pohjalta olisiko järkevää muuttaa lausuntorajoja eri toimialoilla.

Suositus 6: Lausuntomenettelyn tavoitteet ja tarkoitus tulisi saada kaikkien hankkeiden käsittelijöiden tietoon.

Suositus 7: Toimialapäälliköiden osaamisen hyödyntämisessä ja työskentelyssä on tehostamisen varaa. Voisi pohtia karsimista matkustelusta ja sijoittaa siitä säästyvä aika videoneuvotteluiden lisäämiseen. Riittääkö, että toimialapäällikkö on virtuaalisesti läsnä? Jos riittää niin se tehostaisi toimintaa huomattavasti.

Suositus 8: Voisi pohtia uusien viestintämuotojen hyödyntämistä toimialapäälliköiden ja ELY-keskusten työn tehostamisessa. Voisivatko ELY-keskukset hyödyntää virtuaalista sosiaalista verkostoitumista?

Suositus 9: Voisi selvittää onko nykyisin ero yrityksen kehittämisavustuksen investointeihin ja muiden hanketyyppien välillä niin selväpiirteinen, että lausuntomenetelyä tulee noudattaa ainoastaan puhtaasti investointeihin? Tulisiko sitä noudattaa silloin, kun on eri hanketyyppejä sekaisin yhdessä hankkeessa?

Suositus 10: Voisi tutkia tarkemmin lausuntomenettelyn laajentamista koskemaan myös MMM hankkeita. Riittääkö resurssit?

Suositus 11: Lausuntojen jakelun laajentamisesta voisi olla suuri hyöty, mutta se pitäisi toteuttaa siten, että siitä pystyy hyötymään kasvattamatta informaatiotulvaa ja vaarantamatta yritysten luottamuksellisia tietoja. Jakeluun menevät lausunnot voisivat olla ennakkotapaustyyppisiä. Laajentamisen toteuttamiseen voisi sopia jonkinlainen tietopankki/tietojärjestelmä, johon pääsisi kätevästi tietokoneella. Lausuntojen jakelun laajentamisesta voisi hyötyä eniten kyselyn ja haastatteluiden perusteella Finnvera ja Tekes.

Suositus 12: Tutkimustulosten perusteella lausuntoja voisi tehdä houkuttelevamman näköisiksi.

Suositus 13: Voisi selvittää miksi kaikki toimialapäälliköiden lausunnot eivät löytyneet liitteenä olevilla toimialaluokitus-koodeilla.

Liite 2

Toimialapäälliköiden lausuntojen ja rahoitusnäkemysten laatu- ja hyödynnettävyytystutkimus (ELY-keskukset)

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten, lausunt... ja työskentelyn laatu- ja hyödynnettävyytystutkimus

Yhteenvetoraportti

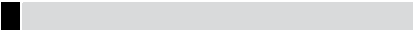
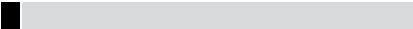
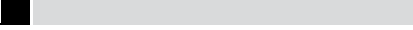
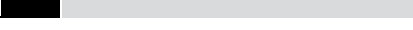
N=43

Julkaistu: 26.5.2011

Vertailuryhmä: Kaikki vastaajat

1. Missä ELY-keskuksessa työpaikkanne sijaitsee?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Uusimaa	2	4,76%					
2.	Varsinais-Suomi	2	4,76%					
3.	Satakunta	0	0,00%					
4.	Häme	3	7,14%					
5.	Pirkanmaa	2	4,76%					
6.	Kaakkois-Suomi	6	14,29%					
7.	Etelä-Savo	1	2,38%					
8.	Pohjois-Savo	0	0,00%					
9.	Pohjois-Karjala	2	4,76%					
10.	Keski-Suomi	5	11,90%					
11.	Etelä-Pohjanmaa	8	19,05%					
12.	Pohjanmaa	2	4,76%					
13.	Pohjois-Pohjanmaa	7	16,67%					
14.	Kainuu	2	4,76%					
15.	Lappi	0	0,00%					
	Yhteensä	42	100%					

2. Millä osa-alueella työskentelette?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Päättäjätasolla	8	19,05%					
2.	Tutkija - tai esittelijätasolla	26	61,90%					
3.	Projektitehtävissä	2	4,76%					
4.	Neuvonta- tai kehittämistehtävissä	2	4,76%					
5.	Muissa tehtävissä, missä?	4	9,52%					
	Yhteensä	42	100%					

3. Rahoitusnäkemykset yhdessä toimialaraporttien kanssa muodostavat kattavan perustietopaketin, joka osaltaan tukee eri tahoja yrityshankkeiden suunnittelussa tai hankkeiden käsittelyssä sekä työvoiman koulutuksen suuntaamisessa. Rahoitusnäkemykset julkaistaan kerran vuodessa alkuvuodesta. Oletteko tutustuneet rahoitusnäkemysiin?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	27	64,29%					
2.	Ei	15	35,71%					
	Yhteensä	42	100%					

4.A Kuinka arvioisitte rahoitusnäkemysten jakelun ja sisällön kehitystä?

	10= erittäin hyvää kehitystä...4= erittäin huonoa kehitystä								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Jakelu: nykyään kaikkien saatavilla (avg: 8,48)									100 %
Sisältö: Työllistämistuet tulleet mukaan vuonna 2008 (avg: 8,57)									100 %
Sisältö: Maaseutu rahoitustiedot tulleet mukaan 2009 (avg: 9,08)									100 %
Sisältö: Finnveran rahoitustiedot tulleet mukaan 2011 (avg: 9,12)									100 %
Yhteensä	28 %	31 %	24 %	5 %	1 %	1 %	1 %	10 %	

4.B Jotain muuta/kommenttia rahoitusnäkemysten jakelun ja sisällön kehityksestä

5. Kuinka arvioisitte rahoitusnäkemysten tuomaa lisäarvoa oman työnne kanalta? (10= Erittäin suuri lisäarvo...4=täysin hyödytöntä)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	0	0,00%					
2.	9	9	33,33%					
3.	8	13	48,15%					
4.	7	3	11,11%					
5.	6	2	7,41%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	27	100%					

6. Miten parantaisitte rahoitusnäkemystsiä, jotta niistä saisi enemmän lisäarvoa?

7. 2009 ja 2010 rahoitusnäkemyksissä oli mukana tilastokuvia työvoiman saatavuudesta ja tarjonnasta, mutta 2011 julkaisusta ne jätettiin pois. Kuinka tarpeelliseksi koette työvoiman tilastokuvien sisältymisen rahoitusnäkemysiin? (10= erittäin tarpeelliseksi...4= ei lainkaan tarpeelliseksi)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	1	3,70%					
2.	9	8	29,63%					
3.	8	3	11,11%					
4.	7	7	25,93%					
5.	6	4	14,81%					
6.	5	1	3,70%					
7.	4	1	3,70%					
8.	En osaa sanoa	2	7,41%					
	Yhteensä	27	100%					

8.A Minkä tyyppisissä rahoitushankkeissa olette hyödyntänyt toimialapääliiköiden rahoitusnäkemystä ja miten paljon?

	(10= erittäin paljon...4=ei lainkaan)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Investointi - tai kehittämishankkeissa (avg: 7,91)									100 %
Toimintaympäristö - tai EU -hankkeissa (avg: 6,67)									100 %
Asiakasneuvotteluissa (avg: 7,00)									100 %
Toimialan koulutuksen tai suunnittelun yhteydessä (avg: 6,30)									100 %
Alueellisessa suunnittelussa ja tilanneanalyysissä (avg: 7,19)									100 %
Yhteensä	2 %	17 %	25 %	15 %	7 %	5 %	15 %	16 %	

8.B Jotain muuta / Kommenttia rahoitusnäkemysten hyödyntämisestä?

9.A Millaista tietoa haluaisitte lisää rahoitusnäkemysiin?

	(10= Erittäin mielellään...4= Ei lainkaan)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Lisää tulevaisuuden arviointia (avg: 8,96)									100 %
Syvämpää analyysia kilpailutilanteesta (avg: 8,52)									100 %
Syvämpää analyysia teknologiasta (avg: 8,11)									100 %
Analyysejä toimialaa koskevista laajemmista kehittämishankkeista (avg: 8,41)									100 %
Yhteensä	24 %	28 %	27 %	16 %	3 %	2 %	0 %	0 %	

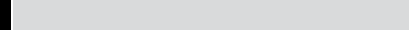
9.B Jotain muuta/kommenttia

10. Mitä mieltä olette rahoitusnäkemysten ilmentymisajankohdasta?

11. Olisitteko valmis suosittelemaan rahoitusnäkemyyksiä muille?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	24	88,89%					
2.	Ei	1	3,70%					
3.	En osaa sanoa	2	7,41%					
	Yhteensä	27	100%					

12. Ohje valtion avustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain ja valtioneuvoston asetuksen täytäntöön panosta (nk. käsikirja) mukaan toimialapäälliköiden lausunnot kohdistuvat vain 1.2 M€ ylittäviin yrityksen kehittämisavustuksiin. Millainen on lausuntomenettelystä saatu lisäarvo oman työs-kentelyenne kannalta? (10= erittäin hyvä...4= erittäin huono)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	1	2,38%					
2.	9	8	19,05%					
3.	8	8	19,05%					
4.	7	6	14,29%					
5.	6	2	4,76%					
6.	5	2	4,76%					
7.	4	2	4,76%					
8.	En osaa sanoa	13	30,95%					
	Yhteensä	42	100%					

**13. Kuinka hyvin lausunnon antajat ovat noudattaneet sovittua aikataulua?
(10= erittäin hyvin...4= erittäin huonosti)**

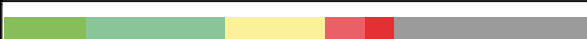
	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	3	7,14%					
2.	9	9	21,43%					
3.	8	5	11,90%					
4.	7	4	9,52%					
5.	6	1	2,38%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	2	4,76%					
8.	En osaa sanoa	18	42,86%					
	Yhteensä	42	100%					

14.A Millaisessa tilanteessa olette kokeneet lausuntomenettelyn hyödylliseksi?

	(10 erittäin hyödyllinen n...4 täysin hyödytön)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Isoissa hankkeissa (avg: 8,57)									100 %
Verrattaessa hankkeen teknologian tasoa toimialan yleiseen tasoon (avg: 7,59)									100 %
Kun alalla on kova kilpailu (avg: 8,16)									100 %
Riskipitoisissa hankkeissa (avg: 8,24)									100 %
Tukena omalle päätöksenteolle (avg: 8,30)									100 %
Jos oma asiantuntemus ei riitä (avg: 8,13)									100 %
Yhteensä	6 %	28 %	9 %	12 %	5 %	2 %	0 %	38 %	

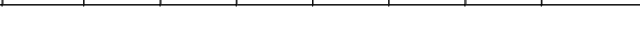
14.B Jossain muussa tilanteessa?

**15.A Millaisin keinoin voitaisiin lisätä toimialapäälliköiden ”epävirallism-
paa” neuvontatyötä eli neuvontaa muiden kuin lausuntojen muodossa?**

	(10 samaa mieltä...4 täysin eri mieltä)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Lisäämällä yhteistyötä muiden tekijöiden kanssa (avg: 8,14)									100 %
Lisäämällä sähköpostin kautta tulevia epämuodollisia kommentteja ja neuvontaa (avg: 8,09)									100 %
Toimialapäällikkö enemmän mukaan palaveriin (avg: 7,52)									100 %
Kentällä kiertämistä lisäämällä (avg: 7,70)									100 %
Nopeaa tietoa ja listausta hankkeista ja kapasiteetin lisäyksistä valtakunnan tasolla (avg: 8,06)									100 %
Tämän hetkinen tilanne on riittävän hyvä (avg: 7,36)									100 %
Yhteensä	6 %	20 %	20 %	17 %	6 %	2 %	3 %	26 %	

15.B Jollain muulla tavalla?

16. Antakaa kouluarvosana lausunnon sisällölle seuraavilla osa-alueilla:

	(10= erittäin hyvä....4= erittäin huono)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Kuvaus hankkeesta (avg: 7,96)									100 %
Markkinatilanne ja näkyvät (avg: 8,07)									100 %
Kilpailutilanteen kehitys (avg: 7,86)									100 %
Teknologian kehitys (avg: 7,78)									100 %
Toimialan ymmärtäminen (avg: 8,43)									100 %
Yhteensä	2 %	20 %	30 %	9 %	4 %	1 %	0 %	33 %	

17. Onko lausunnon kannanotto selkeästi muotoiltu (puoltava tai ei puoltava)?
(10= erittäin selkeästi...4= erittäin epäselvästi)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	4	10,00%					
2.	9	9	22,50%					
3.	8	8	20,00%					
4.	7	6	15,00%					
5.	6	1	2,50%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	12	30,00%					
	Yhteensä	40	100%					

18. Mitä mieltä olette lausunnon pituudesta?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Pituus on sopiva	28	84,85%					
2.	Liian Lyhyt	4	12,12%					
3.	Liian pitkä	1	3,03%					
	Yhteensä	33	100%					

19.A Mitä asioita/osa-alueita haluaisitte lausuntoon mukaan?

	(10 Erittäin mielellään...4= Ei lainkaan)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Viittauksia muihin samanlaisiin hankkeisiin (avg: 8,03)									100 %
Selkeämpi kannanottavuus puolesta tai vastaan (avg: 7,87)									100 %
Kommentteja taloudellisesta tarkastelusta (avg: 8,00)									100 %
Yhteensä	6 %	26 %	19 %	11 %	6 %	2 %	3 %	27 %	

19.B Jotain muuta/kommenttia

20.A Kuinka tärkeänä pidätte sitä, että toimialapäälliköiden lausunnot kohdistuisivat myös:

	(10=erittäin tärkeää...4=ei yhtään tärkeää)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Maa- ja metsätalousministeriön rahoitukseen (avg: 8,48)									100 %
ESR-rahoitukseen (avg: 8,30)									100 %
EAKR -rahoitukseen (avg: 8,67)									100 %
Maakunnan kehittämisrahoitukseen (avg: 8,46)									100 %
Yhteensä	8 %	35 %	16 %	7 %	4 %	0 %	1 %	30 %	

20.B Jotain muuta/kommenttia?

21.A Miten arvioisitte lausunnon hyödynnettävyyttä TEM-konsernin virastoissa ja laitoksissa?

	(10=erittäin hyvin hyödynnettävä...4=ei yhtään hyödynnettävä)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Finpro (avg: 7,56)									100 %
Finnvera (avg: 7,96)									100 %
Invest in Finland (avg: 7,95)									100 %
Kilpailuvirasto (avg: 7,09)									100 %
Maakuntaliitto (avg: 7,87)									100 %
MEK (avg: 7,71)									100 %
PRH (avg: 7,13)									100 %
Tekes (avg: 7,97)									100 %
Yhteensä	3 %	15 %	20 %	10 %	5 %	5 %	2 %	39 %	

21.B Jotain muuta/kommenttia?

22. Mitä mieltä olet toimialapäälliköiden lausuntojen ulkoasusta ja houkuttelevuudesta? (10=erittäin houkutteleva...4=ei lainkaan houkutteleva)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	0	0,00%					
2.	9	2	4,88%					
3.	8	16	39,02%					
4.	7	10	24,39%					
5.	6	1	2,44%					
6.	5	1	2,44%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	11	26,83%					
	Yhteensä	41	100%					

23. Miten arvioisitte sitä, miten lausuntojen kohteena oleviin yrityksiin tehty yrityskäynti on mielestänne ollut järjestettävissä toimialapäälliköiden osalta? (10=erittäin hyvin...4= erittäin huonosti)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	2	4,76%					
2.	9	8	19,05%					
3.	8	7	16,67%					
4.	7	6	14,29%					
5.	6	0	0,00%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	1	2,38%					
8.	En osaa sanoa	18	42,86%					
	Yhteensä	42	100%					

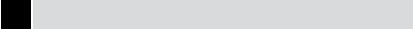
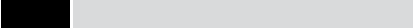
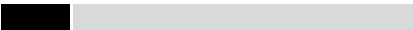
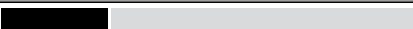
24. Kuinka paljon toimialapäällikkö on mielestänne ennakolta perehtynyt vierailun kohteena olevaan yritykseen: (10=erittäin hyvin...4=erittäin huonosti)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	1	2,38%					
2.	9	9	21,43%					
3.	8	8	19,05%					
4.	7	4	9,52%					
5.	6	1	2,38%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	19	45,24%					
	Yhteensä	42	100%					

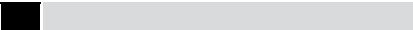
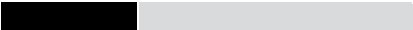
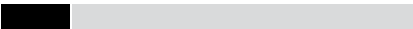
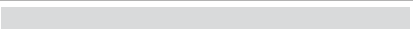
25. Antakaa kouluarvosana sille, kuinka paljon toimialapäällikkö on normaalisti varannut aikaa yrityskäyntiin? (10= erinomaisesti...4=aivan liian vähän)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	3	7,14%					
2.	9	5	11,90%					
3.	8	10	23,81%					
4.	7	4	9,52%					
5.	6	1	2,38%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	1	2,38%					
8.	En osaa sanoa	18	42,86%					
	Yhteensä	42	100%					

26. Kuinka hyödylliseksi koette toimialapäällikön yrityskäynnin lausunnon kohteena olevassa yrityksessä oman työnne kannalta? (10=erittäin hyödyllinen...4=ei lainkaan hyödyllinen)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	3	7,14%					
2.	9	7	16,67%					
3.	8	10	23,81%					
4.	7	7	16,67%					
5.	6	1	2,38%					
6.	5	1	2,38%					
7.	4	2	4,76%					
8.	En osaa sanoa	11	26,19%					
	Yhteensä	42	100%					

27. Kuinka näette yhteistyön sujuvuuden toimialapäälliköiden kanssa oman työnne kannalta. (10= sujuu erinomaisesti...4= sujuu erittäin huonosti)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	4	9,52%					
2.	9	14	33,33%					
3.	8	4	9,52%					
4.	7	7	16,67%					
5.	6	1	2,38%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	12	28,57%					
	Yhteensä	42	100%					

28. Antakaa kouluarvosana asiantuntijatyöskentelyn tuomalle lisäarvolle oman työnne kannalta? (10= Erittäin suuri lisäarvo...4=täysin hyödytöntä)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	1	2,38%					
2.	9	11	26,19%					
3.	8	12	28,57%					
4.	7	4	9,52%					
5.	6	1	2,38%					
6.	5	2	4,76%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	11	26,19%					
	Yhteensä	42	100%					

29. Miten parantaisitte asiantuntijatyöskentelyä, jotta siitä saisi enemmän lisäarvoa?

30. Kuinka koette toimialapäälliköiden työskentelyn seuraavien tekijöiden osalta:

	(10=erittäin hyvä...4=erittäin huono)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Yhteydenoton aktiivisuus (avg: 7,33)									100 %
Asiantuntevuus (avg: 8,54)									100 %
Palvelualttius (avg: 8,14)									100 %
Tavoitettavuus (avg: 7,96)									100 %
Toiminnan kehittyminen (avg: 7,76)									100 %
Yhteensä	2 %	22 %	23 %	11 %	6 %	1 %	0 %	36 %	

31. Asiantuntijatapaaminen on toimialan rahoitukseen ja kehittämiseen, teknologia- ja työllisyyskysymyksiin liittyvä vapaamuotoinen alueellinen asiantuntijatilaisuus. Kuinka tärkeänä pitäisitte sitä, että toimialapäällikkö kävisi alueellanne puhumassa toimialarahoitustilanteesta ja toimialan tulevaisuuden näkymistä nk. asiantuntijatapaamisissa. (10=erittäin tärkeänä...4= täysin hyödyttömänä)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	6	14,63%					
2.	9	14	34,15%					
3.	8	11	26,83%					
4.	7	0	0,00%					
5.	6	3	7,32%					
6.	5	0	0,00%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	7	17,07%					
	Yhteensä	41	100%					

32. Kuinka paljon olette asiakasneuvontatyössä ja rahoituspäätöstä tehdesänne hyödyntäneet seuraavia asiantuntija- ja tietopalvelunmuotoja:

	(3= paljon 2= jonkin verran 1=vähän 0= en lainkaan)								Yhteensä
	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	
Rahoitusnäkemykset (avg: 7,52)									100 %
Lausunnot (avg: 7,07)									100 %
Toimialaraportit (avg: 7,60)									100 %
Toimiala Onlinet (avg: 6,55)									100 %
Toimialapäivät (avg: 6,57)									100 %
Asiantuntijatapaamiset (avg: 6,63)									100 %
Puhelinneuvonta (avg: 6,55)									100 %
Yrityskäynnit (avg: 7,27)									100 %
Yhteensä	4 %	11 %	17 %	15 %	8 %	9 %	9 %	27 %	

33. Keiden toimialapäälliköiden kanssa olette olleet lausuntojen osalta vuosina 2005-2010 pääasiassa tekemisissä?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Alm Markku	3	12,50%					
2.	Aravu o Kari	7	29,17%					
3.	Elf Juha	5	20,83%					
4.	Grönroos Ari	1	4,17%					
5.	Harju -Autti Anneli	8	33,33%					
6.	Hinkkanen Mirja	4	16,67%					
7.	Hyyrylä Leena	5	20,83%					
8.	Höykinpuro Jorma	2	8,33%					
9.	Jääskeläinen Erkki	10	41,67%					
10.	Kettunen Riitta	7	29,17%					
11.	Kinnunen Tapio	1	4,17%					
12.	Liuksila Timo	1	4,17%					
13.	Loukasmäki Pasi	11	45,83%					
14.	Metsä-Tokila Timo	0	0,00%					
15.	Ryymin Jaakko	2	8,33%					
16.	Rönkkö Erkki	5	20,83%					
17.	Uusisuo Maija	1	4,17%					
18.	Vallin Arto	8	33,33%					
19.	Vuoste Hannu	3	12,50%					
20.	Välimäki Kari	6	25,00%					
21.	Ylikorpi Marko	2	8,33%					
	Yhteensä							

34. Antakaa kouluarvosana toimialapääällikköpalveluista tiedottamiselle? (10= erittäin hyvä...4= erittäin huono)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	1	2,50%					
2.	9	3	7,50%					
3.	8	14	35,00%					
4.	7	7	17,50%					
5.	6	3	7,50%					
6.	5	2	5,00%					
7.	4	2	5,00%					
8.	En osaa sanoa	8	20,00%					
	Yhteensä	40	100%					

35. Jos teillä on vielä mielessänne joitain muita kehittämis ehdotuksia tai kommentteja liittyen toimialapääälliköiden lausuntojen tai rahoitus näkemysten sisältöön, voitte kertoa niistä tässä.

36. Anna sähköpostiosoitteesi niin pääset mukaan arvontaan

Liite 3

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten laatu- ja hyödynnettävyys kysely (ulkoiset asiakkaat)

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten laatu- ja hyödynnettävyys tutkimus
Yhteenvetoraportti

N=41

Julkaistu: 26.5.2011

■ Vertailuryhmä: Kaikki vastaajat

1. Valitkaa sopiva asiakastyyppi

	Vastaus	Luku- määrä	Pro- sentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Yritys (pidemmän aikaa toiminut)	2	5,00%	■				
2.	Yritys (toimintaansa aloitteleva)	0	0,00%					
3.	Konsultti tai muu yritysneuvontaorganisaatio	6	15,00%	■				
4.	Oppilaitos/opiskelija	1	2,50%	■				
5.	Muu julkinen toimija	25	62,50%	■	■	■	■	■
6.	Järjestöt ja yhdistykset	3	7,50%	■				
7.	Jokin muu, mikä	3	7,50%	■				
	Yhteensä	40	100%					

2. Mikä on pääasiallinen tehtävänne organisaatiossa?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Johto- tai päättäjätehtävät	4	10,00%					
2.	Rahoitukseen liittyvät tehtävät	20	50,00%					
3.	Projekti- tai asiantuntija-tehtävät	7	17,50%					
4.	Kehittämis- tai koulutustehtävät	4	10,00%					
5.	Neuvontatehtävät	5	12,50%					
6.	Jokin muu, mikä	0	0,00%					
	Yhteensä	40	100%					

3. Kuinka hyvin olette tutustuneet rahoitusnäkemyksiin?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	En lainkaan	7	17,50%					
2.	Olen silmäillyt lävitse	11	27,50%					
3.	Olen perehtynyt yhteen osa-alueeseen	6	15,00%					
4.	Olen perehtynyt useampaan osa-alueeseen	16	40,00%					
	Yhteensä	40	100%					

4.A Miten hyödylliseksi koette rahoitusnäkemysten sisällön eri osiot?

	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	Yhteensä
Talouden yleinen kehitys ja suhdannenäkymät (avg: 8,24)									100 %
Myönnettyt tuet ja rahoitus (avg: 8,13)									100 %
Alan hankkeiden rahoitus (avg: 8,24)									100 %
Yhteensä	11 %	39 %	24 %	12 %	5 %	5 %	1 %	2 %	

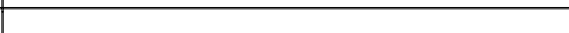
4.B Jotain muuta/kommenttia sisällön kehittämiseen

5. Kuinka arvioisitte rahoitusnäkemysten tuomaa lisäarvoa oman työnne kannalta? (10= Erittäin suuri lisäarvo...4=täysin hyödytöntä)

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	2	6,06%					
2.	9	11	33,33%					
3.	8	13	39,39%					
4.	7	1	3,03%					
5.	6	3	9,09%					
6.	5	1	3,03%					
7.	4	2	6,06%					
8.	En osaa sanoa	0	0,00%					
	Yhteensä	33	100%					

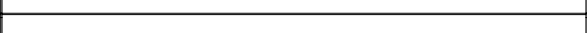
6. Miten parantaisitte rahoitusnäkemystsiä, jotta niistä saisi enemmän lisäarvoa?

**7.A Minkä tyyppisissä rahoitushankkeissa olette hyödyntänyt toimialapääl-
liköiden rahoitusnäkemystä ja miten paljon? (10= erittäin paljon...4=ei
lainkaan)**

	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	Yhteensä
Rahoitushankkeiden valmistelussa (avg: 7,58)									100 %
Kehittämistoiminnassa (avg: 7,39)									100 %
Asiakasneuvonnassa (avg: 7,00)									100 %
Koulutuksensuunnittelussa ja toteutuksessa (avg: 5,57)									100 %
Strategisessa suunnittelussa/päätöksen teossa (avg: 6,76)									100 %
Alueellisessa suunnittelussa ja tilanneanalyseissa (avg: 6,48)									100 %
Yhteensä	5 %	13 %	26 %	12 %	3 %	6 %	21 %	14 %	

7.B Jotain muuta / Kommenttia rahoitusnäkemysten hyödyntämisestä?

8.A Millaista tietoa haluaisitte lisää rahoitusnäkemysiin? (10= Erittäin mielellään...4= Ei lainkaan)

	10 (Arvo: 10)	9 (Arvo: 9)	8 (Arvo: 8)	7 (Arvo: 7)	6 (Arvo: 6)	5 (Arvo: 5)	4 (Arvo: 4)	En osaa sanoa (Arvo: 0)	Yhteensä
Lisää tulevaisuuden arviointia (avg: 8,90)									100 %
Syvempää analyysia kilpailutilanteesta (avg: 8,70)									100 %
Syvempää analyysia teknologiasta (avg: 7,75)									100 %
Analyysia toimialaa koskevista laajemmista kehittämishankkeista (avg: 8,48)									100 %
Yhteensä	20 %	28 %	24 %	9 %	6 %	2 %	0 %	11 %	

8.B Jotain muuta/kommenttia

9. Rahoitusnäkemykset julkaistaan kerran vuodessa alkuvuodesta ja toimiala-raportit syksyisin. Mitä mieltä olette rahoitusnäkemysten ilmestymisajankohdasta?

Kuinka hyvin mielestäsi rahoitusnäkemykset täydentävät toimialaraportteja?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	10	6	18,18%					
2.	9	10	30,30%					
3.	8	8	24,24%					
4.	7	5	15,15%					
5.	6	1	3,03%					
6.	5	1	3,03%					
7.	4	0	0,00%					
8.	En osaa sanoa	2	6,06%					
	Yhteensä	33	100%					

10. Olisitteko valmis suosittelemaan rahoitusnäkemymiä muille?

	Vastaus	Lukumäärä	Prosentti	20%	40%	60%	80%	100%
1.	Kyllä	28	84,85%					
2.	Ei	2	6,06%					
3.	En osaa sanoa	3	9,09%					
	Yhteensä	33	100%					

11. Anna sähköpostiosoitteesi niin osallistut arvontaan

Haastattelurunko

Lausuntomenettely

Lausuntomenettely koskee työ- ja elinkeinoministeriön yritysavustushankkeita, joissa hankkeen hyväksytyt kustannukset ylittävät 1 200 000 euroa. Näiden hankkeiden osalta hankkeen käsittelijä pyytää yritystukikäsikirjan ohjeen mukaisesti toimialapäälliköltä lausunnon, joka liitetään hakemus asiakirjoihin.

1. Ovatko lausuntomenettelyn tavoitteet selkeästi tiedossa?

-Miten tavoitteita tulisi kehittää?

2. Kuinka koet lausuntomenettelyn laajentamisen koskemaan muitakin rahoitusmuotoja?

Esimerkiksi: Maa- ja metsätalousministeriön rahoitus, ESR-rahoitus, EAKR-rahoitus, maakunnan kehittämisrahoitus.

3. Miten lausuntomenettelyä voisi kehittää?

Lausunnot

Lausunnoissa toimialapäällikkö ottaa kantaa hankkeeseen, alan markkinatilanteeseen, näkymiin, kilpailutilanteeseen, kapasiteettiin ja teknologiaan. Lisäksi toimialapäällikkö mainitsee hankkeen tukemista puoltavia ja ei puoltavia tekijöitä sekä ilmaisee selkeästi kantansa tuen myöntämisestä. Yleensä lausunnon pituus on noin 3 sivua.

4. Mikä on mielestäsi lausuntojen merkitys rahoituspäätösten kannalta?

5. Miten koet lausuntojen merkityksen ELY-keskusten hankkeiden käsittelijöiden työnlaadun parantajana?

6. Kuinka tarpeellisina pidät lausuntoja?

7. Miten lausuntoja tulisi kehittää?

8. Kuinka näet lausuntojen jakelun laajentamisen?

9. Mitä mieltä olet siitä, että toimialapäällikkö kävisi kertomassa rahoitusasioista ja muusta informaatiosta ELY-keskuksissa tai alueella?

Liite 5

Lausuntopohja

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LAUSUNTO POHJAMALLI 27.1.2010

Paikka

pvm

Lausunnon pyytäjä

Hankkeen Dno

Viite: lausuntopyyntö pvm

Asia: Toimialapäällikön lausunto xxx hakemukseen

Kuvaus hankkeesta

Markkinatilanne ja näkymät

Kilpailutilanne ja kapasiteetti

Teknologia

Yhteenveto

Hankkeen tukemista puoltavat

Hankkeen tukemista yritysavustuksella eivät puolla

Toimialapäällikkö

xx

Allekirjoitus

JAKELU Lausunnon pyytäjä

TEM, työllisyys- ja yrittäjyysosasto, Heikki Vesa, (sähköposti)

TEM, työllisyys- ja yrittäjyysosasto, Kari Alanko (sähköposti)

TEM, Toimialapalvelu, Esa Tikkanen, (sähköposti)

ELY-keskusten ao. toimialan alueelliset asiantuntijat

Liite 6

Tukialuekartta

SM,AHO
Ilkka Salonen, Mika Honkanen

25.1.2007

1

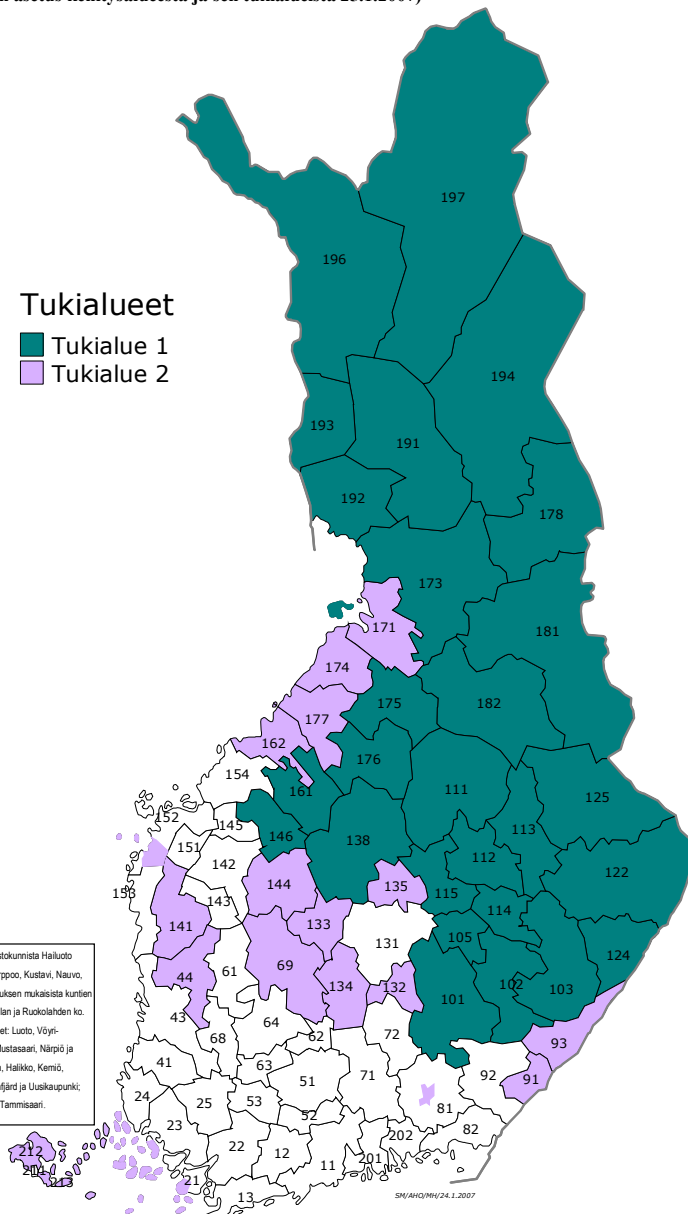
Kehitysalue ja sen tukialueet 1 ja 2 vuosiksi 2007–2013 (Valtioneuvoston asetus kehitysalueesta ja sen tukialueista 25.1.2007)

- seutukunnat
11 Helsingin
12 Lohjan
13 Tammsaaren
21 Abolant-Turunmaan
22 Salon
23 Turun
24 Vakka-Suomen
25 Loimaan
41 Rauman
43 Porin
44 Pohjois-Satakunnan
51 Hämeenlinnan
52 Riihimäen
53 Forssan
61 Luehis-Pirkanmaan
62 Kaakkois-Pirkanmaan
63 Etelä-Pirkanmaan
64 Tampereen
68 Lounais-Pirkanmaan
69 Ylä-Pirkanmaan
71 Lahden
72 Heinolan
81 Kouvolan
82 Kotka-Haminan
91 Lappeenranta
92 Länsi-Saimaan
93 Imatran
101 Mikkelin
102 Juvan
103 Savonlinnan
105 Pielisen
111 Ylä-Savon
112 Kuopion
113 Koillis-Savon
114 Varkauden
115 Sisä-Savon
122 Joensuun
124 Keski-Karjalan
125 Pielisen-Karjalan
131 Jyväskylän
132 Joutsen
133 Keuruun
134 Jämsän
135 Äänekosken
138 Saarjärven-Viitasaaren
141 Suopohjan
142 Seinälän
143 Eteläisten Seinälän
144 Kuusokuntien
145 Hämmänmaan
146 Järviselän
151 Kyrönmaan
152 Vaasan
153 Sydösterbottens Kustregion
154 Jakobstadregionen
161 Kaustisen
162 Kokolan
171 Oulun
173 Oulunkaaren
174 Raahen
175 Sikaalalan
176 Nivala-Haapajärven
177 Ylivieskan
178 Koillismaan
181 Kehys-Kainuun
182 Kajaanin
191 Rovaniemen
192 Kemi-Tornion
193 Torniolaakson
194 Itä-Lapin
196 Tunturi-Lapin
197 Pohjois-Lapin
201 Porvoon
202 Loviisan
211 Mariehamns stad
212 Ålands landsbygd
213 Ålands skärgård

Tukialueet

- Tukialue 1
Tukialue 2

Valtioneuvoston asetuksessa (1212/2003) mainituista saaristokunnista Halluoto kuuluu tukialueeseen 1 sekä Dragsfjärd, Houtskär, Inö, Korppoo, Kustavi, Nauvo, Rymättylä, Velkua ja Maalahti tukialueeseen 2. Saman asetuksen mukaisista kuntien saaristo-osista ja -alueista tukialueeseen 1 kuuluvat Parikkalan ja Ruokolahden k. alueet ja tukialueeseen 2 seuraavien kuntien vastaavat alueet: Luoto, Vöyrä-Maksamaan kuuluva entisen Maksamaan kunnan alue, Mustasaari, Närpiö ja Oravainen; Taipalsaari; Kotka ja Pyhtää; Askkela; Askainen, Halikko, Kemä, Merimasku, Parainen, Pikkio, Särkisalo, Taivassalo, Västanaärd ja Uusikaupunki; Pernaja, Porvoo, Ruotsinsyöhtää ja Sipoo; Helsinki, Irkoo ja Tammissaari.

Liite 7

Aineiston toimialakoodit

8	2002	7	2008
14	2002	8	2008
15	2002	9	2008
17	2002	10	2008
18	2002	11	2008
19	2002	16	2008
20	2002	25	2008
25	2002	26	2008
26	2002	27	2008
28	2002	28	2008
31	2002	29	2008
32	2002	32	2008
33	2002	55	2008
36	2002	56	2008
55	2002	62	2008
63	2002	63	2008
72	2002	69	2008
73	2002	70	2008
74	2002	71	2008
85	2002	72	2008
92	2002	73	2008
		78	2008
		79	2008
		87	2008
		88	2008
		91	2008
		93	2008
		Q	2008

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date			
Aleksi Immonen		December 2011			
		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by			
		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy			
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment			
Julkaisun nimi Titel Title					
Undersökning om användbarheten av branschchefernas finansieringssynpunkter och utlåtanden					
Tiivistelmä Referat Abstract					
Syftet med denna undersökning var att kartlägga kvaliteten på och användbarheten av branschchefernas utlåtanden och publikationen om finansieringssynpunkter (Rahoitusnäkyvät), som publiceras av arbets- och näringsministeriets Branschtjänst. Under undersökningen genomfördes två olika enkäter, varav den första endast behandlade publikationen om finansieringssynpunkterna och den riktades endast till externa kunder. Den andra enkäten riktades till närings-, trafik- och miljöcentralerna och där frågades det om branschchefernas utlåtanden och om finansieringssynpunkterna. Dessutom behandlades i undersökningen statistikmaterial samt gjordes intervjuer i anslutning till utlåtandeförfarandet. Syftet med undersökningen var i sista hand att tjäna som hjälpmedel i den vidare utvecklingen av utlåtandena och publikationen om finansieringssynpunkterna genom att ge rekommendationer och utvecklingsförslag utifrån de erhållna undersökningsresultaten. Resultaten visar att utlåtandenas och publikationens kvalitet och användbarhet allmänt taget är på en god nivå och resultaten är nästan desamma som enligt undersökningen 2005. Det mervärde som utlåtandeförfarandet ger fick i den här undersökningen skolvitsordet 7,52, vilket är något bättre än vitsordet 2005, som var 7,41. Utlåtandenas användbarhet fick rätt höga vitsord. Särskilt i stora projekt (8,57), som stöd för eget beslutsfattande (8,3) och i riskfyllda projekt (8,24) upplevs utlåtandena som verkligt nyttiga. I undersökningen utreddes också svararnas synpunkter på utvecklingen av utlåtandeförfarandet. En utvidgning av förfarandet till att gälla också andra finansieringstyper fick understöd och de projekt som finansieras av jord- och skogsbruksministeriet ansågs bäst lämpa sig för utlåtandeförfarandet vid sidan av landskapsutvecklingsfinansieringen. Publikationen om finansieringssynpunkterna är enligt svararna en fungerande publikation, men eftersom den har varit fritt tillgänglig först sedan 2010 är nedladdningarna fortfarande få (cirka 300 per månad). Vid närings-, trafik- och miljöcentralerna ansågs publikationen ge ett bättre mervärde (8,1) än bland de externa kunderna (7,91). Enligt resultaten används publikationen mest i beredningen av finansieringsprojekt och den är ett bra komplement till branschrapporterna. Med avstamp i undersökningsresultaten har man i denna rapport försökt uppfatta de reformer som användarna av utlåtandena och finansieringssynpunkterna vill ha och lagt fram förslag till den framtida utvecklingen av Branschtjänsten. Utvecklingsförslagen fördelar sig i fråga om utlåtandena i dels åtgärder som hänför sig till expertarbetet och utlåtandeförfarandet, dels åtgärder som hänför sig till en utvidgning av distributionen av utlåtandena. I fråga om finansieringssynpunkterna gäller utvecklingsförslagen i huvudsak innehållsmässiga reformer.					
Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: avdelningen för kunskapshantering/Esa Tikkanen, tfn 050 0405459					
Asiasanat Nyckelord Key words					
finansieringssynpunkter, utlåtanden, branschchefer, expertarbete, Branschtjänst, kvalitet, användbarhet					
ISSN		ISBN			
1797-3562		978-952-227-581-3			
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language		Hinta Pris Price	
104		Suomi, finska, finnish		22 €	
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by			
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd			

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
Aleksi Immonen		December 2011	
		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
Usability Survey for Business Sector Managers' Statements and the Views on Funding			
Tiivistelmä Referat Abstract			
The purpose of the survey was to examine the quality and usability of the business sector managers' statements and on the views of funding provided in the Business Sector Services of the Ministry of Employment and the Economy. The first of the two questionnaires, directed at external customers, dealt only with the funding publication (Rahoitusnäkemys), whereas the second one, targeting the Centres for Economic Development, also included questions on the sector managers' statements. In addition, the study included a review of statistics and interviews addressing the procedure for acquiring statements. The ultimate goal of the study was to provide a tool for further development of the statements and publications by offering result-based recommendations. The results show that the users have felt that, in general, the quality and usability of the statements and the views on funding has remained at a good level and is almost unchanged since the 2005 survey. The added value generated by the statement acquisition procedure was rated 7.52, which is slightly above the 2005 result of 7.41 (maximum: 10). The usability of the statements was given a fairly high score, particularly in connection with larger projects (8.57), as an aid in decision-making (8.3), and in risky undertakings (8.24). The study also examined the respondents' views on development of the procedure for acquiring statements. The proposal of expanding the statements to include other types of funding was supported. As most suitable for inclusion in the statement acquisition procedure, the respondents named projects financed by the Ministry of Agriculture and Forestry in addition to regional development funding. The Rahoitusnäkemys publication was judged to be serving its purpose well, but, since it has been freely available only since 2010, download figures are still insignificant (~ 300 copies a month). The added value of the publication was rated higher by the Centres for Economic Development (8.1) than by external customers (7.91). The results indicate that the views on funding are utilised primarily in the preparation of funding projects and that they complement the business sector reports well. On the basis of the survey results, reports have been developed with the aim of incorporating the reforms desired by the readers of the statements and publications into both services, and suggestions for the future development of the Business Sector Services have been presented. Development suggestions concerning the statements include measures for improving the specialists' work and the acquisition procedure as well as for expanding the acquisition basis of the statements and also their distribution. Most of the improvements suggested for Rahoitusnäkemys pertain to the contents of the publication.			
Contact person at the Ministry of Employment and the Economy: Knowledge Management Department Esa Tikkanen, tel. +358 500 405 459			
Asiasanat Nyckelord Key words			
views on funding, statements, business sector managers, specialist work, business sector services, quality, usability			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-581-3	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	Hinta Pris Price
104		Suomi, finska, finnish	22 €
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Toimialapäälliköiden rahoitusnäkemysten ja lausuntojen hyödynnettävyystudkimus

Tutkimuksessa on kartoitettu työ- ja elinkeinoministeriön Toimialapalvelun rahoitusnäkemykset -julkaisun sekä toimialapäälliköiden lausuntojen laatu ja hyödynnettävyys eri käyttäjäryhmissä. Pääpaino tutkimuksessa oli lausuntomenettelyssä. Tarkastelussa on pyritty myös määrittelemään Rahoitusnäkemysten ja lausuntojen jatkokehitystarpeita kehitysehdotusten ja suositusten muodossa.

Tutkimuksen tulokset perustuvat kahteen kyselytutkimukseen, haastatteluihin ja tilastoaineiston tulkintaan. Tutkimustulokset osoittavat, että lausuntojen ja Rahoitusnäkemykset-julkaisun laatu ja hyödynnettävyys ovat yleisesti hyvällä tasolla ja tulokset ovat pysyneet lähes samoina vuoden 2005 tutkimukseen verrattaessa. Lausuntojen hyödyllisyys sai melko korkeat arvosanat vastaajilta. Varsinkin isoissa- ja riskipitoisissa hankkeissa sekä tukena omalle päätöksenteolle lausunnot koetaan todella hyödyllisiksi. Rahoitusnäkemykset-julkaisua käytetään eniten rahoitushankkeiden valmistelussa ja vastaajien mukaan se täydentää hyvin toimialaraportteja.

Tutkimuksessa selvitettiin myös vastaajien näkemyksiä lausuntomenettelyn kehittämiseen ja laajentamiseen. Vastausten perusteella maa- ja metsätalousministeriön- sekä maakunnan kehittämisrahoitushankkeet koettiin parhaiten lausuntomenettelyn piiriin sopiviksi. Tutkimustulokset osoittavat, että lausuntomenettely on tärkeä prosessi sekä hankkeen käsittelijälle, että toimialapäällikölle ja sen hyödyt ulottuvat yksittäisten hankkeiden käsittelystä, hankkeiden käsittelijöiden koulutukseen sekä toimialapäälliköiden ammattitaidon ylläpitoon.

Edita Publishing Oy
PL 800, 00043 Edita
Vaihde 020 450 00

Edita asiakaspalvelu
Puhelin 020 450 05
Faksi 020 450 2380

Edita-kirjakauppa Helsingissä
Kustantajien Kirjekulma
Sanomatalo, Elielinaukio 1
Puhelin 020 450 2566

Painettu
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-580-6

Verkojulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-581-3

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY